nedeljski

Primorski dnevnik

Poštnina plačana v gotovini
Abb. postale I gruppo

Cena 40 lir

TRST, nedelja 31. marca 1963

Leto XIX. - Št. 77 (5452)

Kakor je znano, so se takoj po revoluciji v Siriji začela pogajanja med Sirijo, ZAR in Irakom o federaciji med temi tremi državami, kateri bi se pridružili še Jemen in Alžirija. Takoj v začetku so poudarili, da hočejo postopoma ustvariti arabsko enotno skupnost, ki naj bi segala od Perzijskega zaliva do Atlantskega oceana. Sedaj so še v teku pogajanja med Sirijo, ZAR in Irakom, in prejšnji teden so se začeli razgovori tudi z alžirsko delegacijo. Tudi Jemen je že sporočil, da želi biti vključen v to zvezo. Pozneje bi se tej arabski skupnosti lahko priključile še druge «osvobojene arabske države».

DANES

Danes moramo na tem mestu predvsem opozoriti čitatelje na zelo perečo zadevo na Tržaškem, ki jo obravnavamo obširno na peti strani našega dnevnika, in sicer o sklepu tržaškega občinskega sveta za razlastitev 810.000 kv. m zemljišč na Kolonkovcu. Če bi se namreč ta sklep izvajal, bi pomenil skoraj smrtni udarec vrtnarstvu v tržaški okolici. Zato poudarjamo: sklep občinskega sveta je že veljaven in sedaj je treba preprečiti hude posledice, dokler je še čas, zlasti zato, ker so tržaški občini za izvedbo njenega regulacijskega načrta na razpolago prav tako ugodno ležeča druga področja.

Ravno tako ne moremo mimo vsega tistega, kar so povedali včeraj številni govorniki na rimskem zborovanju o zloglasni «Federconsorzi», kajti tudi naši kmetovalci čutijo neposredne posledice delovanja te «velikodušne dobrodelne organizacije», ki razpolaga z ogromnimi finančnimi sredstvi, katerih del «daje na razpolago bonomijanski organizaciji neposrednih obdelovalcev za gospodarski pritisk, ki omogoča, da zbira za zastavo s križastim ščitom male lastnike in najemnike,» kot je poudaril eden izmed govornikov. Pri tem ne bomo ponavljali vsega tistega, kar smo napisali o dogajanju pri delitvi popolnoma kmetovalcem, ki so bili prizadeti zaradi suše. Zato smo tudi mi mnenja, da je potrebno to organizacijo reformirati ali pa likvidirati. Najbolje bi bilo, da bi vlada prevzela javno upravo nad vsem, kar je sedaj poverjeno «Federconsorzi», pokrajinskim kmetijskim zadrugam pa naj se vrne največja avtonomija, tako da bi bila Federconsorzi koordinacijski organ teh zadrug. Strinjamo se tudi s predlogom, naj bi se ustanovila parlamentarna preiskovalna komisija, takoj, ko bo začel delovati novoizvoljeni parlament v mesecu maju in ki bi nadaljevala z delom dosedanje parlamentarne komisije.

Od mednarodnih dogodkov pa naj omenimo naprej važen obisk predsednika Združenih držav Mehike v sosedni Jugoslaviji, katere predsednik je skupno s svojim gostom ugotovil skupne poglede na svetovno politiko. Odgovorni voditelji gospodarstva obeh držav pa so sklenili, da bodo medsebojno gospodarsko sodelovanje okrepili in so v ta namen sklenili ustanoviti mešano jugoslovansko-mehiško gospodarsko komisijo, kakor tudi, da si bodo čimprej izmenjali obiske gospodarskih delegacij.

Najvažnejša včerajšnja mednarodna vest pa je vsekakor poročilo ameriškega državnega departmaja, da je ena ameriška podmornica na atomski pogon z izstrelki «Polaris» že prišla v Sredozemsko morje.

V Franciji nadaljujejo rudarji s svojo stavko že 31. dan in vse kaže, da je edino upanje za obnovitev pogajanj na posredovanju posameznih prefektov, čeprav se še vedno ne ve, na kakšni podlagi se bodo pogajanja lahko obnovila, če vlada odklanja več kot 6,5 odst. poviška mezd od 1. aprila dalje.

Tudi s področja Kube ni nobenih poročil o zboljšanju položaja, vendar pa ni bilo včeraj «izjemoma» tudi nobene novice o kakem novem napadu kontrarevolucionarjev. Pač pa so iz ne preveč oddaljene salvadorske prestolnice sporočili, da so gvatemalska letala obstreljevala tri salvadorske ribiške ladje. Gvatemalska vlada še vedno drži svoje prebivalstvo pod obsednim stanjem, očitno zaradi tega, ker hoče preprečiti sleherno politično dejavnost v zvezi s predsedniškimi volitvami.

PRVO ZBOROVANJE GIBANJA «GAETANO SALVEMINI»

Razkrinkovanje monopolistične dejavnosti Federconsorzi v korist veleposestnikov

Govorniki so poudarili nujnost ukinitve vseh privilegijev te organizacije in njene temeljite reforme - Preiskava se mora nadaljevati

RIM, 30. — Pod predsedstvom Ferruccia Parrija se je danes začelo zborovanje, ki ga je sklicalo «gibanje Gaetano Salvemini» in na katerem so razpravljali o «Federconsorzi». V svojem uvodnem poročilu je prof. Ernesto Rossi omenil, da je bila «Federconsorzi» ustanovljena v Piacenzi leta 1892 na pobudo privatnikov brez intervencije države kot zadruga druge stopnje, «da koordinira in omogoči učinkovitejšo akcijo kmetijskih zadrug».

Omenil je postopno razširitev intervencije te organizacije na raznih sektorjih dejavnosti in je nato govoril o odnosih med «Federconsorzi» in bonomijansko konfederacijo neposrednih obdelovalcev zemlje. «Federconsorzi», je izjavil, daje konfederaciji neposrednih obdelovalcev finančna sredstva in instrumente za gospodarski pritisk, ki ji omogoča, da zbira pod zastavo s križastim ščitom male lastnike in male najemnike, ki so neposredni obdelovalci, medtem ko konfederacija neposrednih obdelovalcev uporablja s svoje strani pritisk, ki ga lahko izvaja na parlament in na vlado s politično težo vojske kmetov, da doseže za «Federconsorzi» večja finančna sredstva in vedno nove privilegije.»

Prof. Rossi je dalje poudaril, da je Federconsorzi velikodušna dobrodelnica tudi organizacije veleposestnikov, ravnatelji ministrstva za kmetijstvo pa sklepajo stalne sporazume z vodilnimi delji te organizacije, zato da poverijo tej privatni zadružni družbi javne funkcije, za katere pooblaščajo zakoni njih.

Nato je prof. Rossi govoril o poslih Federconsorzi. Dejal je, da je ta organizacija napravila do sedaj «dobre posle v zvezi z obvezno oddajo žita, z uvozom na račun države, s kreditnimi operacijami po ugodnih obrestih kot izvršilni organ ukrepov, ki jih določa zakon v korist kmetijstva in kmetovalcev».

Dalje je ugotovil, da so ti privilegiji omogočili Federconsorzi velike dobičke, s tem da «je ta vsilila kmetijskim zadrugam svoje posredovanje in se sporazumevala z velikimi industrijskimi skupinami za prodajanje proizvodov, ki so koristni za kmetijstvo, ter sodelovala pri dobičkih družb, pri katerih je delničarka».

Na koncu je poročevalec poudaril, da je potrebno temeljito spremeniti Federconsorzi, ne da bi pri tem škodovali sistemu državne pomoči kmetom. Poudaril je, da je Federconsorzi glavna ovira za razvoj slehernega zadružnega gibanja in za napredek v državnem kmetijstvu.

Sledila je diskusija. Prvi je govoril socialistični poslanec Anderlini. Omenil je, da v preteklosti ni bilo nobenega parlamentarnega nadzorstva nad Federconsorzi. Zato so v zadnjih mesecih ustanovili komisijo za raziskovanje monopolitične dejavnosti in uvedli preiskavo proti Federconsorzi. Poudaril je, da je Federconsorzi opustila svoje smotre, ki si jih je zastavila ob ustanovitvi in se je spremenila v «centraliziran in birokratičen organ». Na gospodarskem področju pa predstavlja Federconsorzi danes «transmisijski pas politike in volje velikih industrijskih monopolov do italijanskega kmetijstva». S političnega stališča pa predstavlja tudi «močan instrument, ki se ga konfederacija neposrednih obdelovalcev poslužuje za svojo prodiranje na podeželje». S parlamentarnega stališča predstavlja Federconsorzi večjo oviro na poti razvoja italijanskega kmetijstva.

Glede perspektiv za prihodnost je Anderlini omenil, da se danes postavlja to vprašanje na dva načina: reformirati ali pa likvidirati to organizacijo. Socialistična stranka je to vprašanje temeljito proučila in predlagala rešitve, ki jih vsebuje volilni program, in sicer: 1. Vlada naj prevzame javno upravo nad vsem tem, kar je sedaj poverjeno Federconsorzi. 2. V ostalem naj se ta organizacija povrne na privatistično dejavnost, pokrajinskim agrarnim zadrugam pa naj se povrne največja avtonomija do Federconsorzi, ki bi se morala spremeniti v koordinacijski organ teh zadrug.

Časnikar Eugenio Scalfari pa je predlagal ustanovitev parlamentarne preiskovalne komisije o Federconsorzi, za kar se bodo morale levičarske sile zavzeti v novi zakonodajni dobi.

Prof. Piero Ugolini je na popoldanski seji med drugim poudaril, da ima Federconsorzi z gospodarskega stališča velik delež pri žitnem trgu in pri vsem zapletenem mehanizmu političnih cen. Dalje je izjavil, da sta Federconsorzi in konfederacija neposrednih obdelovalcev zemlje tako povezani med seboj, «da se manifestacije ene prepletajo z manifestacijami druge in se s tem zlivajo v eno samo stvar».

Govoril je nato o pretežnem položaju, ki ga Federconsorzi ima na sektorju agrarnega kredita in pri prodajanju kmetijskih strojev ter umetnih gnojil, kjer obstaja pravi monopolistični položaj.

V diskusijo je posegel nato komunistični poslanec Natoli, ki je poudaril, da je za pravi demokratični razvoj na podeželju potrebno temeljito reformirati Federconsorzi. Govoril je o preiskavi, ki jo je uvedla proti Federconsorzi parlamentarna komisija, v kateri je sodeloval tudi on in je poudaril, da je bila ta preiskava prekinjena, prav ko je začela dajati plodove. Kritiziral je sklep predsednika zbornice o prekinitvi dejavnosti komisije in je poudaril, da za levičarske stranke preiskava ni zaključena, ter se bo morala nadaljevati ob začetku nove zakonodajne dobe. Vendar pa so številne težave in močan odpor, zato da bi preiskava lahko dala pozitivne rezultate in konkretna navodila za reformo organizacije. Da bo to mogoče, je potreben pravi preobrat v levo.

Današnjo sejo je zaključil prof. Manlio Rossi Doria, ki je poudaril, da so pri preiskavi glede dejavnosti Federconsorzi «šele v začetku razjasnjevanja, ki ga bo treba izvesti do kraja». Poudaril je, da je reforma Federconsorzi «osrednje vprašanje našega kmetijstva». Kritiziral je nato nedavne podatke ministra za kmetijstvo v zvezi s Federconsorzi in dejstvo, da ta ni predložila svojih obračunov. Zborovanje se bo nadaljevalo jutri.

V petek popoldne so v Ljubljani pokopali priljubljenega primorskega pisatelja in zdravnika dr. Bogomira Magajno, od katerega se je — kot vidimo na sliki — z ganljivimi besedami poslovil poleg drugih govornikov tudi pisatelj France Bevk

«Polarisi» v Sredozemlju

WASHINGTON, 30. — Ameriški državni departma je danes sporočil, da je ena ameriška podmornica z izstrelki «Polaris» že prišla v Sredozemlje. Podmornica na atomski pogon je plula skozi Gibraltarsko ožino dva dni prej, kakor je bilo določeno. Kakor je bilo že sporočeno, bodo te podmornice pod poveljstvom vrhovnega poveljnika atlantskih sil v Evropi generala Lemnitzera.

Osem milijonov volivcev ZDA ne more voliti

WASHINGTON, 30. — Predsednik Kennedy je ustanovil danes komisijo, ki ima nalogo proučiti vzroke, zaradi katerih več milijonov ameriških državljanov ne more izvajati svoje volilne pravice, zlasti ko gre za predsedniške in parlamentarne volitve.

Iz poročila, ki ga je Bela hiša izročila danes tisku, izhaja, da skoraj osem milijonov ameriških volivcev ni moglo voliti pri volitvah leta 1960, ker se niso mogli pravočasno «prilagoditi krajevnim določbam».

Predsedniška komisija, ki bo morala predložiti svoje poročilo Kennedyju do novembra letos, ima nalogo, da še posebej prouči zakone, ki omejujejo pravico vpisa v volilne sezname in izvajanje volilne pravice zaradi vprašanj, ki nastajajo v zvezi z rezidenco volivcev, v zvezi z njihovim gospodarskim položajem in «iz toliko drugih razlogov», z drugimi besedami, zaradi omejitev, ki jih povzročajo ukrepi o rasni diskriminaciji. Komisija bo morala posvetiti posebno pozornost volitvam s pooblastilom ali po pošti in razlogom, zaradi katerih ameriški državljani, ki imajo vso volilno pravico, ne morejo te pravice izvajati.

Novi komisiji bo predsedoval ravnatelj urada za štetje Richard Scammon in v njej bo okoli dvajset političnih in univerzitetnih osebnosti.

VALENCIA, 30. — Več sto študentov je danes demonstriralo pred ameriškim konzulatom v Valenci na Španskem. Študentje so metali kamenje v okna in vzklikali «Pojdite domov!», «Odstranite vojaška oporišča». Izročili so tudi resolucijo, s katero protestirajo proti «žalilnim trditvam» glede španske zgodovine, ki jih je baje predsednik Kennedy izrekel na nedavnem sestanku predsednikov srednjeameriških držav v Kostariki.

Kdo je kriv?

Narodni svet koroških Slovencev, ki združuje predvsem katoliško usmerjene koroške Slovence in z Zvezo slovenskih organizacij na Koroškem predstavlja ogromno večino koroških Slovencev, je v zadnji številki (od 21. marca 1963) svojega kulturno-političnega glasila «Naš tednik-Kronika» objavil izjavo pod naslovom «Kdo nosi v škofiji zadnjo odgovornost pred Bogom?» Izjava nam kar precej jasno odkriva nedopustne odnose do koroških Slovencev v celovški škofiji. V svojem drugem delu postavlja namreč Narodni svet koroških Slovencev naslednja tehtna vprašanja:

«Vemo, da ima naš prevzvišeni nadpastir dobro, blago srce, odprto srce tudi za naše potrebe in da bi rad upošteval naše pravice, če bi drugi tega zavestno in sistematično ne preprečevali.

Pri tem pa le ostane odprto nadvse važno vprašanje:

Kdo nosi danes pred Bogom zadnjo odgovornost za usodepolna dejstva, da slovenski duhovniki ne smejo več postopati po svoji vesti, da se v šoli ne smejo več posluževati družinskega jezika, da ne smejo v šoli z otroki moliti v tistem jeziku, v katerem z njimi doma njih starši opravljajo običajne družinske molitve?

Kdo nosi zadnjo odgovornost pred Bogom, da se postavljajo naši duhovniki na zatožno klop in jih sodijo ljudje, ki zato nimajo legitimacije, ljudje, ki so vse drugo kot prakticirajoči katoličani? — Kdo nosi v škofiji zadnjo odgovornost pred Bogom, da cela vrsta naših otrok po raznih farah kljub prijavi k dvojezičnemu pouku leto in dan ne sliši več slovenske besede? — Ali tu, g. generalni vikar, ne vidite krivice, — tu, ko gre za naravno pravo nakega slovenskega človeka in za od Vas tako poveličevano pravico staršev?

Kdo nosi končno zadnjo odgovornost pred Bogom za obstoječi manjšinski šolski zakon v današnji obliki: država ali cerkvena oblast? — Država je širokogrudno predlagala pri formulaciji tega zakona materinščino za učni jezik krščanskega nauka, cerkveni zastopniki pa so to edino pravično in krščansko rešitev preprečili in določili za manjšino krivično formulacijo, ki praktično izključuje materinščino pri veronauku in poleg tega omogoča — kar je v nasprotju z vso cerkveno prakso — učiteljem-laikom ne glede na njih svetovni nazor, da «nadzirajo» naše katehete pri poučevanju veronauka na dvojezičnem ozemlju.

Kdo nosi slednjič odgovornost pred Bogom v deželi za porazno dejstvo, da trpijo naši duhovniki na svojih postojankah dostikrat pravo mučeništvo? Na eni strani jim vest kot najvišji sodnik veleva dejanja, ki jih cerkvena oblast s svojimi odloki izrecno prepoveduje. Na drugi strani pa jih vsak lahko napada in toži na najvišjem mestu in le malo le slučajev, da bi vzelo cerkveno predstavništvo v določenih primerih naše duhovnike v zaščito in bi jim nudilo možnost obrambe! Tako ni čuda, da se je ob tem žalostnem stanju v zadnjih letih osem slovenskih bogoslovcev izneverilo svojemu poklicu. Mlad človek bi moral imeti živce in svetniško stanovitnost, da bi si še upal po teh poraznih spoznanjih vršiti duhovniško službo na dvojezičnem ozemlju.

Dolgo smo čakali, ponovno prosili, a vsa naša dokazovanja so bila na žalost zaman! Nikdar pa nismo grozili s štrajkom ali z izstopom iz Cerkve, kot z uspehom grozijo gotovi, cerkveni oblasti znani ljudje. Spričo zadnjih dogodkov v Dobrli vesi, ki so verjetno samo začetek že dolgo vsestransko zasnovane večje akcije, pa ne moremo več molčati. Ako ni človeka v škofiji, ki bi imel pogum in bi čutil dolžnost, braniti naravne pravice manjšine, potem apeliramo na pravični čut vesoljne Cerkve, apeliramo na krščansko čuteči svet zunaj naše dežele!»

V prvem delu pa je v izjavi rečeno naslednje:

«Koroški Slovenci slovimo v zgodovini po svoji otroški zvestobi nasproti Cerkvi in škofu.

Ko je nemški del dežele zajel val proticerkvenega gibanja «Proč od Rima!», so slovenski verniki strnjeno stali za svojim škofom in papežem kot najvišjim cerkvenim poglavarjem. Takisto je bilo za časa narodnega socializma. Zavedni Slovenci so ostali zvesti Cerkvi in svojemu nadpastirju in marsikateri je moral za to svojo zvestobo v koncentracijsko taborišče ali v gestapovski zapor, dočim so nemški priseljenci po vrsti odpadali in netili sovraštvo do Cerkve. Ni čuda, da so krški škofje Slovence kot najzvestejše vernike tudi temu primerno cenili. Škof Kahn je bil znan prijatelj Slovencev. Značilen za njegovo miselnost je izrek: «Lasset di Slowenen Slowenen sein, damit das Gift des deutschen Liberalismus nicht auch unter ihnen Wurzel fasse!» Celo nadškof dr. A. Hefter, dasi Nemec iz rajha — je ljubil Slovence in se zanje tudi potegoval. Tudi nadškof Rohracher nikdar ni dopustil — več takih slučajev je znanih — da bi postali njegovi duhovniki žrtve političnih napadov. Ščitil jih je z vso svojo avtoriteto in je v kali zatrl vsako gonjo proti njim.

Od tega časa se je življenje v deželi dosti spremenilo.

Vzgoja v semeniščih našim dijakom in bogoslovcem ne da s seboj tisto, kar bi moralo biti naravna podlaga za vsako uspešno delo med ljudstvom: ljubezen in znanje materinega jezika! S tem se zavestno pospešuje nekakšen razdor med starejšo in mlajšo duhovniško generacijo. In vendar bi morali biti glede konsolidarnosti duhovniki blesteč vzgled laikom: «O quam bonum et jucundum est, habitare fratres in unum». Koliko upravičenega pohujšanja lahko nastane med vernim ljudstvom, kjer je medsebojna mržnja zajela duhovnike sosede, ki se v ogromno škodo verskega življenja med seboj sovražijo ter delajo drug drugemu težave. Gospodova napoved, da mora vsako kraljestvo, ki je na znotraj razdvojeno, nujno razpasti, se v teh žalostnih primerih prvič v naši zgodovini v vsej tragediji uresničuje.

Vedno je bila, krajevno gledano, največja nesreča za Cerkev, če je postala sužnja političnih struj ali žoga v rokah oblastiželjnih diktatur, in ni mogla v miru in nepristransko brez razlike stanu in jezika učiti svoje vernike. Obdobje, v katerem zdaj živimo koroški Slovenci, je v cerkvenem pogledu morda najtežji preizkusni kamen v naši zgodovini.»

Nikdar naši požrtvovalni, svojemu materinemu jeziku zvesti duhovniki pač niso bili tako kot danes brez vsake zaslombe in, brez razumevanja cerkvene oblasti za naše življenjske pravice, popolnoma prepuščeni brezvestni gonji in napadom nahujskanih raznarodovalnih organizacij, ki se skrivajo pod svetohlinsko krinko navideznih verskih gibanj v spodnjem delu dežele. Na žalost ugotavljamo, da si gotovi, po svoji dvomljivi preteklosti sumljivi elementi svojijo celo «dano» pravico, da nadzirajo naše duhovnike in kot edino zanesljivi poročevalci ugotavljajo «dejanske» jezikovne razmere in potrebe po naših župnijah. Če jim postane kak duhovnik radi svoje doslednosti, ker pri veronauku upošteva družinski jezik otrok, neprijeten, ga zatožijo in posledica je prej ali slej ta, da mora brez zaslišanja in brez možnosti zagovarjanja in obrambe svojega stališča izginiti iz šole. Tako se bližamo vedno bolj kaotičnemu stanju, ko naše duhovnike ne bo več nastavljala in premeščevala cerkvena oblast po danih objektivnih dušnopastirskih potrebah, temveč razna društva staršev in tisti narodni nestrpneži, ki se spretno skrivajo v ozadju.

Nek takšen nestrpnež «častnega» formata, ki živi v veliki meri od našega slovenskega ljudstva, je na primer v Dobrli vesi ob priliki slovesnega evharističnega obhoda na praznik Rešnjega Telesa šel od ženske do ženske in jim naročal, naj za božjo voljo molijo vendar nemški rožni venec, ker bi se ob slovenski javni molitvi tujci lahko «zgražali».

Važna obletnica

Marca, pred dvajsetimi leti je zajel severno Italijo val stavk, v kateri je sodelovalo približno 300.000 delavcev. Stavke so izbruhnile predvsem zaradi težavnega gospodarskega položaja delavcev. Hkrati pa so bile tudi prva organizirana množična manifestacija nezadovoljstva z režimom, odkar je prišel na oblast fašizem.

Začelo se je tisti megleni dan ob koncu zime v vojnem letu 1943, 5. marca ob deseti uri. Več tisoč delavcev tovarne Fiat-Mirafiori v Turinu je ustavilo delo. Proizvodnja več kakor potrebne vojne opreme v tem največjem industrijskem velikanu Italije se je pretrgala za več ur. Medtem so se delavci zbrali na tovarniškem dvorišču. Predstavnikom uprave podjetja, ki so jih skušali spraviti nazaj na delo, so odgovarjali: «Hočemo živeti, zahtevamo izplačilo za nadurno delo, zahtevamo draginjsko doklado.»

Novica o stavki v Fiatu se je razširila z veliko naglico po mestu. Še isti dan je bilo ustavljeno delo v še nekaterih drugih turinskih tovarnah. Fašistična milica je bila v pripravljenosti. Ko pa je po nekaj dneh v Turinu stavkalo še nad 100.000 delavcev in ko se je gibanje razširilo tudi na okoliška industrijska mesta, je vlada, ki je budno spremljala potek dogodkov, poslala na ulico tanke. V akcijo je stopila tudi politična policija OVRA. Zaradi sodelovanja v stavki so 12. marca prijeli 164 delavcev. Naslednji dan so se aretacije nadaljevale. Takrat so v Turinu prijeli 28 voditeljev in aktivistov komunistične partije, ki so neposredno sodelovali pri organizaciji stavk. (Komunistična partija je bila v ilegali od leta 1926, ko je fašistični režim sprejel tako imenovane «izredne zakone», s katerimi je postavil izven zakona vse politične stranke — razen fašistične.) Vsi ti povračilni ukrepi pa niso mogli preprečiti stavkovnega gibanja. Delavci so še dalje vsak dan po več ur, pogosto pa tudi večkrat zapored prekinjali delo in uporabljali metodo tako imenovane «bele stavke».

To akcijo turinskih delavcev so pripravljali dlje časa. Težaven gospodarski položaj v državi, pomanjkljiva preskrba z živili, blokiranje mezd na ravni iz leta 1940, odrekanje draginjskega dodatka in podaljšanje delovnega časa zaradi povečanja vojne proizvodnje, brez nadomestila za nadurno delo — vse to je povzročilo skrajno bedno življenje delavcev. Njihov položaj in položaj njihovih družin je postal v začetku leta 1943 poglavitna snov pogovorov v vseh tovarnah. Zaradi tega je naletel predlog predstavnikov komunistične partije, naj začnejo stavko za zboljšanje gospodarskega položaja delavcev, med njimi na širok odmev in podporo. Nekaj polemike je bilo samo o tem — ali naj gredo stavkajoči na ulice in tam manifestirajo svoje nezadovoljstvo, ali pa naj stavkajo samo med tovarniškimi zidovi, da bi tako zmanjšali možnost za krvave represalije fašistične milice, policije in vojske. Voditelji stavke, Leo Lanfranco*), Umberto Masola**) in drugi, so izkoristili izkušnje nekaterih manjših stavk v tovarnah, ki so bile od avgusta 1942 do tedaj, in sklenili, da bi bil najprimernejši sistem «belih stavk», ki dajejo precejšnje jamstvo, da stavka širših razsežnosti, zlasti v središču z bogato revolucionarno tradicijo, kakršno je Turinu, lahko uspe, da pa pri tem ne pride do obsežnejših represalij proti udeležencem. Tembolj, če upoštevamo, da se je začetek stavke skladal ne le z gospodarskim, temveč tudi vojaškim in političnim polomom tedanje Italije. To je bila agonija režima, ki je doživljal poraze na vseh frontah.

Trinajstega marca, ko je bila stavka na vrhuncu, so se sestali v nekem turinskem predmestju predstavniki delavcev vseh tovarn, v katerih so prenehali delati. Organizirali so delavski komite, ki je sklenil, da se bo stavka nadaljevala, da bodo zahtevali, naj izpustijo na prostost aretirane delavce in odstranijo policijske straže, ki so zasedle tovarne.

Naslednji dan je bil v Milanu v globoki ilegali sestanek vodstva komunistične partije. Ker jih je izučila izkušnja iz obdobja «okupacije tovarn» po prvi svetovni vojni, ko so doživeli turinski delavci zaradi osamljenosti svoje akcije neuspeh, so udeleženci sestanka pozvali tudi delavce iz Milana in drugih industrijskih središč v severni Italiji, naj stavkajo. Že 24. marca so prenehali delati delavci Pirellijeve tovarne v Milanu. Naslednji dan so začeli stavkati tudi delavci milanskih tovarn. Oborožena policija je takoj zasedla tovarniške obrate, stavke pa ni mogla zadušiti. Še več, stavka je v nekaj dneh z veliko naglico zajela ves Piemont in Lombardijo. V stavki je zdaj sodelovalo že 300.000 delavcev, ki so si vzeli za geslo «Kruh, mir in svoboda». Njihove zahteve niso bile več ozko gospodarske. S tem, da so zahtevali konec vojne in demokratizacijo države, so italijanski delavci povzdignili svoj glas proti fašističnemu režimu v celoti.

Soočen z velikimi motnjami v vojni proizvodnji, z enotnostjo delavskega razreda in neučinkovitostjo fašističnih «sindikatov», je bil režim 2. aprila po enomesečnih stavkah prisiljen dati delavcem svojo prvo «strateško koncesijo» in povečati njihove pristojnosti. To je bila pomembna zmaga delavcev. Njihove gospodarske zahteve, ki so jih poudarili v začetku stavke, so bile v bistvu le zadovoljene.

Nasprotja v tedanji italijanski družbi pa so bila pregloboka, da bi bilo lahko ostalo samo pri tem. Stavka je močno vplivala na razvoj političnega položaja v državi. Prvič, omajala je zaupanje mnogih gospodarskih, finančnih in drugih krogov v režim, ki so ga podpirali, niso se pa z njim neposredno istovetili. Drugič, opozorila je opozicijske, toda neenotne sile v državi, da si demokratičnega in protifašističnega gibanja ni mogoče niti misliti brez sodelovanja delavskega razreda in njegovih strank. V tem smislu so imele marčevske stavke, glasnice poznejših dogodkov v državi, velik vpliv na oblikovanje enotnega, protifašističnega in osvobodilnega gibanja v Italiji.

MARKO KOZMAN

*) Leo Lanfranco, delavec, komisar prve partizanske divizije «Garibaldi». Fašisti so ga ujeli in ustrelili februarja 1945 v Vilfrancu Piemontu.

**) Umberto Masola, delavec, organizator in voditelj komunistične partije od 1941 do 1943, pozneje član vrhovnega poveljstva garibaldinskih brigad. Zdaj je član kontrolne komisije KP Italije.

Nenni o pomenu volitev KPI: «Borba proti KD»

Resolucija vodstva KPI govori o premiku KD v desno in kritizira zadržanje levičarskih strank nasproti KD Današnji «Il Popolo» objavlja volilni program KD

RIM, 30. — V jutrišnji številki glasila PSI «Avanti!» Nenni govori o pomenu bližnjih volitev in pravi med drugim, da «na desnici, od liberalcev do fašistov, se v tej volilni kampanji vodi nasilna borba proti levemu centru; proti PSI, ki ga imajo za avtorja preobrata pred letom dni; proti KD, ki jo predstavljajo kot žrtev socialističnega nasilja. Socialdemokrati in republikanci poudarjajo vlogo, ki so jo imeli pri politiki levega centra, in predlagajo nadaljevanje te politike; toda republikanci so odločno proti nadaljevanju te politike brez socialistov (tako imenovani «čisti» levi center), socialdemokrati pa puščajo vrata odprta. «KD je z govorom Mora zavzela stališče, ki — čeravno ni brez dvoumnosti — ni v nasprotju s sklepi kongresa v Neaplju». V govoru Mora je sicer tudi potrditev, da se mora nadaljevati politika levega centra, vendar pa se v njem opažajo tudi druge, ne pozitivne tendence, kot na pr. «nesmiselne težnje po hegemoniji», ki ne upoštevajo, da se je stvarnost spremenila, da «nismo v aprilu 1948 ,ampak v aprilu 1963». Kar zadeva odnos med PSI in KD, Nenni poudarja, da KD ostane za PSI «tista, ki je sprejela preobrat v februarju 1962, ki ga je prekinila v januarju 1963, in za katero ne vemo točno, kaj bo po 28. aprilu». Zaradi tega je ves nadaljnji razvoj politike levega centra odvisen od odnosa sil, ki ga bodo ustvarile volitve. Nenni pripominja, da so socialisti pripravljeni prevzeti «popolno obvezo politične soodgovornosti in bistvenega soglasja glede vseh vprašanj, ki zadevajo vlado in parlamentarno večino», kakor to zahteva Moro, vendar pa da so pri tem za socialiste važni programi in volja, da se uresničijo «proti burji in nevihtam»: «Tu je za nas nepremostljiva meja glede večinskih sporazumov ali morebitnih vladnih sporazumov. In v to se vključuje tudi to, kar je Moro imenoval „zgodovinsko priložnost, zaradi katere je PSI tisti, ki odloča o vključitvi važnih delavskih sil v demokratično življenje in na vrh države". Taka priložnost zahteva čut odgovornosti, sposobnost akcije, zavest stvarnosti in hkrati idejnosti, katere važnost merimo dan na dan, tako nasproti laičnim in katoliškim demokratičnim silam, kajti brez njihovega sodelovanja in pomoči bi morali odložiti za daljši in nedoločljiv rok vsakršno politiko postopne demokratične obnove».

Vodstvo KPI je danes objavilo resolucijo, ki jo je odobril pred dnevi in v kateri se ugotavlja, da se je povečal premik KD v desno, hkrati pa poudarja, da je smotrna KPI na teh volitvah borba proti KD in potreba, da desničarske stranke dožive poraz. Resolucija nato poudarja odgovornosti in napake levičarskih strank, ki se ne bore v zadostni meri proti KD, da bi zmanjšale njeno moč, hkrati pa kritizira volilni program PSI, o katerem pravi, da pomeni korak nazaj v primerjavi s prejšnjimi zahtevami te stranke. Resolucija navaja vrsto programskih ciljev, da bi dosegli preobrat v levo: samostojno pobudo Italije v korist miru, proti vsakršni obliki raztegnitve atomske oborožitve. Italija naj se osamosvoji umakne iz politike blokov in naj bo nevtralna; gospodarsko načrtovanje; globoko demokratično reformo državne ureditve in uveljavljenje deželne ureditve.

Jutrišnja številka glasila KD «Il Popolo» objavlja celotno besedilo volilnega programa KD.

Letalo z 8 potniki strmoglavilo

RIM, 30. — Neko letalo tipa «DC-3», ki pripada družbi «Itavia», ki je odpotovalo nocoj iz Pescare in ki bi moralo prispeti ob 20.30 na letališče Ciampino, ni prispelo ob določeni uri.

V letalu so bili trije člani posadke s petimi potniki. Avtonomija letala je prenehala ob 21.50. Skupina karabinjerjev je odšla na kraj, kjer domnevajo, da se je letalo ponesrečilo; do sedaj pa ga še niso našli. Domnevajo, da se je letalo ponesrečilo zaradi slabega vremena. Zadnje sporočilo so na letališču v Ciampinu dobili ob 19.25, ko je pilot sporočil, da je «pred veliko goro».

Nova politika v Jordaniji

AMAN, 30. — Predsednik jordanske vlade Rifaj je danes izjavil tisku: «Moja vlada je odločena naglo sprejeti vse potrebne ukrepe, da dokaže svojo iskrenost in svoje bratske namene do drugih arabskih bratskih držav.» Izrazil je nato upanje, da bodo ostale arabske države storile nasproti Jordaniji korak, ki naj omogoči neposredne stike za sporazum o tem, kaj naj bi storili na eni in na drugi strani, da se prispeva k splošni enotnosti. Na koncu je Rifaj izjavil: «Jordanija ne bo krenila z arabske poti, ki vodi v osvoboditev in enotnost. Pripravljena je na vsako žrtev za to veliko stvar.»

En mesec stavke francoskih rudarjev

PARIZ, 30. — Po enem mesecu stavke rudarjev v francoskih premogovnikih temelji sedaj vse upanje za obnovitev pogajanj na posredovanju posameznih prefektov, ki so baje že začeli «tajne stike» s sindikalnimi predstavniki. Vendar pa se opazovalci pri tem sprašujejo, na kakšni podlagi se bodo pogajanja lahko obnovila, če vlada odklanja več kakor 6,5 odstotka poviška mezd od 1. aprila dalje.

V zvezi s ponudbami vlade je minister za trgovino in industrijo izjavil danes na zborovanju industrijcev, da je pripravljen sestati se s predstavniki rudarjev kadarkoli, toda na vsak način šele potem, ko se bodo rudarji vrnili na delo.

Zopet sneg

Po nekaj dneh lepega vremena se je skoraj po vsej Italiji od včeraj do danes vreme znova poslabšalo in v mnogih krajih je znova zapadel sneg. Snežiti je začelo v višjih predelih okoli Turina, Novare, Genove, Sondria, Belluna, v Apeninih, v Abrucih ter tridentinski in bocenski pokrajini. Temperatura je povsod znatno padla. Okolico Prata v Toskani pa je davi zajela zračna tromba, ki je povzročila precejšnjo škodo.

Iz Nice poročajo, da se je davi okoli 7. ure utrgal nad vasjo Plan-Du-Var ogromen plaz skalovja in zemlje, ki je povzročil smrt treh ljudi ter je porušil številne hiše. Skalovje se je utrgalo iz gore nad vasjo med divjanjem viharja. Veljka skala je zadela ob šolo, v kateri je bila družina učiteljice. Izpod ruševin so potegnili učiteljico in njenega moža. Truplo njune triletne hčerke še iščejo.

Po poznejših poročilih se zdi, da je plaz povzročil več žrtev in večjo škodo, kakor so prvotno javili. Plaz je poškodoval več ko sto metrov kanala, ki dobavlja pitno vodo. Voda je z vso silo pridrvela po pobočju gore ter odnašala s seboj veliko količino zemlje in skalovja. Ta ogromen plaz je zajel številne hiše in pokril večje število avtomobilov.

Ydigoras hoče preprečiti normalno volilno borbo

Prekinjen promet na letališčih zaradi napovedanega povratka bivšega predsednika Arevala

GVATEMALA, 30. — Gvatemalska vlada je odredila, da bodo jutri vsa letališča zaprta, ter je pozvala prebivalstvo, naj ostane doma, ker se bo vrnil iz izgnanstva v Gvatemalo bivši predsednik Juan Jose Arevalo.

Ministrstvo za obrambo je sinoči objavilo sporočilo, da so ukinili vse privatne in linijske polete za jutri. Prebivalstvo prestolnice poziva, naj ostane doma, ostale prebivalce pa, naj od danes opoldne do ponedeljka zjutraj do 6. ure ne pridejo v prestolnico. Sporočilo pravi, da so odkrili «obširen načrt za sabotažo in agitacijo». Zatrjuje se, da so nedavni neredi v Gvatemali nastali zaradi napovedi povratka Arevala iz Mehike. Areval je napisal protiameriško knjigo z naslovom «Morski pes in sardine». Že 25. marca so v Gvatemali odredili obsedno stanje zaradi spopadov med vojsko in uporniki.

Politični opazovalci so mnenja, da hoče Ydigorasov režim z izgovorom o prevratni dejavnosti z izvedbo obsednega stanja zavreti vsako politično dejavnost v zvezi s predsedniškimi volitvami. Mehiški tisk je mnenja, da so ti ukrepi del političnega udara, ki je preračunan na omejevanje možnosti normalnega razvoja volilne borbe. Tisk poudarja, da gverilske skupine obstajajo v notranjosti Gvatemale že od novembra 1960 in se torej niso pojavile šele sedaj, ko se začenja volilna borba. Dalje meni, jo, da želi Ydigoras izkoristiti obsedno stanje kot povod za nove obtožbe proti Kubi. Njegov «alarm» je že naletel na odmev v nekaterih državah Srednje Amerike. Tako je Nikaragua že začela pošiljati Ydigorasu vojaško pomoč.

General Taylor o protiraketnih izstrelkih

WASHINGTON, 30. — Načelnik glavnega štaba ameriške vojske general Taylor je v pododboru finančne komisije predstavniške zbornice izjavil, da bi ZDA utegnile zgubiti «hladno vojno», če bi Sovjetska zveza lahko pripravila protiraketni izstrelek pred Američani. «Trditev Sovjetov glede tega, je dodal general, je morda samo prah v oči in propaganda. Vendar pa morajo ZDA upoštevati tudi nasprotno možnost.»

Te izjave generala Taylorja so v protislovju s stališčem tajnika za obrambo McNamare, ki je izjavil, da do sedaj niso še odkrili nobenega protiraketnega izstrelka, katerega možnosti bi opravičile izdatke za serijsko proizvodnjo.

Na tisoče Holandcev sodeluje pri protestnih demonstracijah proti načrtom, da se nemški vojaki utaborijo v Budelu na Holandskem

Sedem dni v svetu

Zopet napeto v Karibih

Po krivdi ZDA se je stanje na karibskem področju znova poslabšalo in zavladala je precejšnja napetost. Kubanski kontrarevolucionarji so napadli še eno sovjetsko ladjo v nekem kubanskem pristanišču in jo močno poškodovali. Kakor običajno, je ameriška vlada sporočila ,da ta napad obsoja. Vendar pa je iz izjave razvidno, da ga obsoja predvsem zaradi tega, ker so taki napadi neučinkoviti in celo še krepijo komunistični režim na Kubi».

Kubanska vlada je sporočila, da bo odslej prisiljena poskrbeti za obrambo plovnih poti ter si bo nabavila potrebna letala z večjo avtonomijo ,ki bodo branila kubanske in druge ladje pred piratskimi napadi. V četrtek zvečer pa je prišlo do novega incidenta, ko so kubanska letala po pomoti streljala v bližini ameriške ladje «Floridan». Ameriška vlada je zadevo izkoristila in jo zelo napihnila, čeprav je kubanska vlada takoj sporočila svojo pomoto, še preden so v Washingtonu vedeli, za čigava letala gre.

Sovjetska vlada pa je poslala ameriški vladi tretjo noto, s katero zahteva odškodnino za škodo, ki so jo kubanski kontrarevolucionarji povzročili sovjetski ladji «Lgov». Nota poudarja da take napade spodbuja in podpira ameriška vlada in je torej zanje odgovorna. Saj brez ameriške pomoči v orožju in ladjah ne bi taki napadi bili mogoči. Tudi sovjetska vlada poudarja, da bo prisiljena odslej poskrbeti za varnost svojih ladij.

Italija

Po nedeljskem govoru političnega tajnika KD Mora v Rimu, v katerem je v več kot dveurnem govoru obrazložil v nejasnih potezah volilni prograv svoje stranke (okrog 50 tipkanih strani obsegajoči program KD pa bo objavila današnja številka glasila KD «Il Popolo»), se v predvolilni kampanji in propagandi nadaljuje polemika med strankami. KD se v svoji volilni propagandi izogiba jasnim stališčem glede nadaljnega razvoja politike levega centra; na splošno sicer izjavlja, da politika levega centra sicer nima nobene veljavne politične alternative ,liberalna alternativa Malagodija pa da je povsem nerealna ,ker da bi pomenila dejansko desni center, ki da je za KD nesprejemljiv. V bojazni pa, da ne bi izgubila preveč na svoji desnici, KD poudarja svojo protikomunistično usmerjenost s tako silovitostjo, da dobi človek vtis, kakor da bi bila KPI na tem, da prevzame oblast! Hkrati s svojim protikomunizmom pa KD poudarja «katoliški» značaj svoje stranke, s čimer skuša prepričati katoličane, da morajo glasovati le za KD, ker da je edina stranka v Italiji, ki njena politična dejavnost temelji na krščanskih načelih.

Proti takemu načinu volilne propagande so zelo ostro nastopili zlasti socialdemokrati in republikanci, pa tudi liberalci. Najodločneje so se uprli temu poskusu KD, da bi monopolizirala glasove katoličanov ,ker je povsem nedopustno, da bi neka stranka izkoriščala versko prepričanje ljudi za svoje politične smotre: v politiki ne gre za verske resnice ,ampak za določene gospodarske in socialne programe, in je povsem samovoljno zatrjevati, da so nekateri programi v skladu z nauki katoliške vere ,drugi pa ne (drugače stoji seveda zadeva s svetovnimi nazori). Pri tem se poudarja, da na bližnjih političnih volitvah ne gre za to, da bi izbirali med komunizmom in protikomunizmom niti za to, da bi se odločili za katoliško vero ali proti njej, ampak izključno za to, ali naj se nadaljuje politika levega centra, ali pa naj se ne nadaljuje; če se naj nadaljuje, je treba jasno in odločno povedati, kako naj se nadaljuje; če pa se noče, da bi se nadaljevala, je treba prav tako jasno in odločno povedati, kakšna politika naj se vodi in s kakšnimi političnimi silami. Opletati s protikomunizmom in katoličtvom pomeni namerno ustvarjati zmešnjavo, pose boji, da bi se ZDA in SZ sporazumele o navzočnosti Združenih narodov o Berlinu, kar bi pomenilo vsaj začasen sporazum, ki pa ga hoče Adenauer za vsako ceno preprečiti.

Francoski rudarji

V Franciji se stavka rudarjev nadaljuje. Vendar pa se nakazuje možnost obnovitve pogajanj. Za navezavo novih stikov baje neuradno posreduje prefekt v Metzu. Vlada seveda še vedno vztraja, da bi se morali rudarji prej vrniti na delo, in šele potem ,naj bi se začeli razgovori pri «okrogli mizi». Posredovanje je torej sila težavno, vendar pa bo morala vlada spričo vsestranskega pritiska na kak način popustiti; in res se že govori, da je sedaj pripravljena precej približati se zahtevam rudarjev.

Demonstracije v Londonu

V Londonu je bila pred dnevi izredno močna demonstracija več tisoč brezposelnih delavcev, ki so prišli v mesto iz vseh krajev dežele. London ni po vojni sploh še videl tako ostre demonstracije. Demonstranti so hoteli vdreti v palačo parlamenta, toda policija je poslopje močno zastražila. Prišlo je do hudih spopadov. Demonstracije je organizirala laburistična stranka. Demonstranti so vzklikali proti Mac Millanu in njegovi stranki ter zahtevali odstop vlade in odločne ukrepe proti naraščanju brezposelnosti.

Naslednji dan pa je pred parlamentom demonstriralo več tisoč šolnikov, ki so zahtevali gospodarske izboljšave.

Jeklene cevi

Embargo na izvoz brezšivnih cevi v Sovjetsko zvezo, ki ga je kancler Adenauer s svojo avtoriteto vsilil Bundestagu, je sprožil «vojno cevi», katere vzroki so bolj konkretni in globlji, kot bi morda lahko sklepali iz ameriške utemeljitve ,češ «da gre za strateški material ,ki krepi moč komunističnega bloka...»

Za embargom, ki ga je ob negodovanju zahodnonemških poslovnih krogov sprejela zahodnonemška vlada, je prišlo ameriško «priporočilo» britanski vladi, naj svojo trgovino «uskladi z načeli NATO», v Italiji pa so se v poslovnih krogih razširile govorice, da bo vlada «zavrla dobavo brezšivnih cevi Sovjetski zvezi»... Sovjetski tisk pa je naznanil ,da so v Celjabinsku odprli tovarno za brezšivne cevi, ki ji po kapaciteti ni enake ne v Evropi ne v Ameriki...

Forsiranje embarga za brezšivne cevi, ki je izzval negodovanje v zahodnih državah, utemeljujejo v Ameriki na dva načina:

Kennedyjeva administracija govori o tem, da ne kaže krepiti vojaške moči Sovjetske zveze;

predstavniki poslovnih krogov v Kongresu pa govore predvsem o tem ,da je treba zavreti prodor sovjetske nafte na svetovno tržišče.

Vmes pa je nemara še tretja komponenta: bojazen, da bi Sovjetska zveza vsaj na nekaterih področjih uresničila geslo «Dohiteti in prehiteti Ameriko».

Tisti, ki govore o «vojaških vzrokih» embarga, sklepajo takole: za uresničitev daljnosežnih načrtov glede naftovodov in plinovodov v Sovjetski zvezi bodo potrebovali dva milijona ton jekla, ki jih bo morala Sovjetska zveza izločiti iz potreb oboroževalne industrije ,če ji ne bo uspelo potrebnih brezšivnih cevi uvoziti iz inozemstva; razen tega, da bi se uresničevanje načrta o mreži naftovodov z domačimi sredstvi zavleklo po ameriških računih za nekaj let, bi taka rešitev angažirala tudi veliko finančnih sredstev in kvalificirane delovne sile, kar bi Sovjetska zveza, spet po ameriških računih, morala odtegniti iz okvirov oboroževalne industrije.

«Ekonomski razlogi» za embargo prav tako niso, s stališča «sedmih petrolejskih sestra» «sedem velikih petrolejskih družb, ki imajo svetovni monopol na petrolejskem tržišču), iz trte izviti. Poročila sovjetskih geologov govore, da so na ozemlju to in onstran Urala odkrili bogata naftna ležišča — govore o petih «novih Bakujih» — ki jih bodo z naftovodi približali potrošnim centrom. 4 500 kilometrov dolgi naftovod «Prijateljstvo» je že segel v Srednjo Evropo in «napaja» ne samo DR Nemčijo, Poljsko, ČSSR in Madžarsko, marveč teži naprej, v Avstrijo, Švico in Bavarsko, t. j. na področja, ki so tradicionalno interesantna za vse petrolejske družbe... Razen tega pa ima Sovjetska zveza v načrtu tudi naftovod preko Sibirije, ki bi ne «napajal» samo sovjetske daljnovodne industrije in pristanišč, marveč bi zadovoljeval tudi japonske potrebe...

Delež sovjetske nafte v zahodni potrošnji se stalno veča. Medtem ko je pred desetimi leti sovjetski izvoz nafte na zahodna tržišča znašal nekaj milijonov ton, je lani ZSSR izvozila na zahodna tržišča že 30 milijonov ton nafte, do leta 1965 pa jih namerava 50 milijonov ton. Sovjetska nafta ima namreč dve prednosti: je cenejša od tiste, ki jo prodaja konzorcij «sedmih sestra», razen tega pa je Sovjetska zveza pripravljena prodajati svojo nafto za izdelke tistih industrijskih panog, ki so na Zahodu v krizi, kar pomeni, da je nakup sovjetske nafte hkrati tudi posredno reševanje določenih industrijskih vej, ki so v nekaterih zahodnih državah v stagnaciji. Italija, Zahodna Nemčija, Japonska v manjši meri pa tudi Britanija in Francija so imele pred očmi prav gotovo ti dve prednosti, ko so se odločile, da bolj ali manj široko odpro vrata sovjetski nafti.

ZDA so torej izbrale «vojno cevi» tudi kot eno izmed sredstev, ki naj onemogoči uresničitev sovjetskega programa «Dohiteti in prehiteti». Po reakciji, ki jo je ta ukrep vzbudil pri ameriških zahodnih partnerjih, pa bi lahko sodili, da le-ti «vojne cevi» ne odobravajo. «Če ZDA nočejo, da bi Sovjetska zveza dohitela in prehitela Zahod, potem naj se proti temu zavarujejo tako, da bodo pospešili razvoj zahodnih ekonomij, ne pa tako ,da bi nasilno zaviral napredek sovjetskega» pravi komentar v rimski reviji «Il Punto», ki je zelo blizu vladnim krogom...

Razgovori Tito-Mateos

Sklenili so ustanoviti mehiško-jugoslovansko komisijo in izmenjati gospodarske delegacije

(Od našega dopisnika)

BEOGRAD, 30. — Danes dopoldne so se v zveznem izvršnem svetu začeli razgovori med predsednikom maršalom Titom in predsednikom Mehike Mateosom Lopezom. V razgovorih sta z mehiške strani sodelovala zunanji minister Manuel Tello in mehiški veleposlanik Juares, z jugoslovanske strani pa podpredsednik Kardelj, državni tajnik Koča Popović, generalni tajnik predsednika republike Bogdan Crnobrnja in drugi visoki funkcionarji. V razgovorih sta oba predsednika izmenjala poglede o važnih mednarodnih vprašanjih. Potrjena je bila enakost pogledov do najvažnejših mednarodnih problemov.

Istočasno so se začeli razgovori o gospodarskem sodelovanju med Jugoslavijo in Mehiko. V razgovorih so proučili možnosti povečanja blagovne izmenjave in drugih oblik gospodarskega in tehničnega sodelovanja. Dogovorjeno je bilo, da se ustanovi mešana mehiško-jugoslovanska komisija, ki naj podrobno prouči vse možnosti gospodarskega sodelovanja in predloži nove ukrepe in oblike za napredovanje blagovne izmenjave in razširitev gospodarskih odnosov med Jugoslavijo in Mehiko. Dogovorili so se tudi o izmenjavi gospodarskih delegacij. Mehiška gospodarska delegacija bo obiskala Jugoslavijo, ko bo zagrebški velesejem.

Na slovesnem kosilu, ki ga je priredil maršal Tito v čast svojemu gostu, in katerega so se udeležili vsi člani spremstva mehiškega predsednika, z jugoslovanske strani pa najvišji jugoslovanski državni in politični voditelji, sta si predsednik Tito in predsednik Mateos izmenjala zdravici.

Po kosilu je Tito izročil Mateosu Red jugoslovanske velike zvezde, medtem ko je Mateos izročil maršalu Titu mehiško ogrlico nacionalnega reda azteškega orla.

Popoldne je Mateos s svojimi člani sprejel na Dedinju delegacijo mesta Beograda ,ki mu je izročila zlato spominsko plaketo, ki jo mesto Beograd izroča samo najvišjim državnim osebnostim. Nato je Mateos obiskal vojni muzej na Kalemegdanu in si ogledal mesto. Pri ogledu mesta je bil povsod deležen navdušenih pozdravov meščanov.

Pred kosilom je Mateos s svojim spremstvom in v spremstvu visokih jugoslovanskih funkcionarjev obiskal tovarno motorjev in traktorjev v Rakovici.

Soproga predsednika Mateosa je danes v spremstvu soproge predsednika Tita obiskala bolnišnico za otroško paralizo in kostne bolezni na Banjici in Košutnjak.

Nocoj je Mateos priredil v hotelu «Metropol» slovesen sprejem v čast predsedniku Titu in njegovi soprogi.

Številni mehiški novinarji, ki spremljajo predsednika na poti po Evropi, so se danes sestali z zastopniki Zveze novinarjev Jugoslavije in z zastopniki beograjskih uredništev. V razgovorih so si izmenjali informacije o tisku in so izrazili željo po tesnejšem sodelovanju med novinarji obeh držav.

B. B.

DAMASK, 30. — Predsednik sirskega revolucionarnega sveta general Atasi je sporočil po radiju, da bodo ustanovili «revolucionarna sodišča, ki bodo sodila separatiste». Pozval je revolucionarne ljudske množice, naj «se združijo proti vsem, ki ogrožajo smotre revolucije, in naj preprečijo spletke imperializma, ki hoče razdeliti Arabce». Predsednik je dalje izjavil, da bodo revolucionarna sodišča sodila tudi tiste, ki bodo širili lažne novice.

Za 900 din dobite 6 knjig in stensko barvno sliko

Prešernova družba oskrbuje z dobrimi in poceni knjigami stotisoče bravcev

Konec leta 1963 bodo dobili člani Prešernove družbe za članarino 900 din:

1. Bogato ilustriran Prešernov koledar 1964
2. Zbirko zgodovinskih povesti Ivana Tavčarja »V Zali«
3. Roman sodobnega ruskega pisatelja V. Nekrasova »V domačem mestu«
4. Mladinsko zgodovinsko povest F. Bevka »Pohara«
5. Poučno in zdravstveno vzgojno delo dr. F. Šmerduja »Naš zdravnik«
6. Obširno ilustrirano delo F. Planine »Slovenija in njeni kraji« s priloženim natančnim zemljevidom
7. Eno izmed stenskih barvnih slik Janeza Šubica, Rika Debenjaka, Maksima Gasparija ali Goldensteinovega Prešerna po svobodni izbiri. Velikost slik okoli 40 × 50 cm

Naročnike za Prešernovo družbo nabirajo poverjeniki in knjigarne, lahko pa se naročite tudi naravnost pri Prešernovi družbi v Ljubljani, poštni predal 41/I.

ZADNJE ŠPORTNE VESTI

Italija 1 Francija 0

NANTES, 30. — Današnja medzvezna mednarodna tekma B reprezentanc Francije in Italije, ki so jo odigrali pred 15.000 gledalci, se je po neodločenem prvem polčasu končala s pičlo zmago Italijanov. Gostje so gol dosegli v 34' drugega polčasa s Ciccolom.

• • •

RIM, 30. — Prijateljska tekma, ki je bila danes popoldne na stadionu Flaminio med Laziom in praško enajstorico Spartaka, se je končala z zmago domačinov s 3:0 (1:0). Rimljani so prišli do prvega dosežka z avtogolom Kriza, Morrone in Bernasconi pa sta rezultat povečala.

PLAVANJE

NEAPELJ, 30. — Med mednarodnim plavalnim mitingom, ki je bil danes v bazenu Scandone, je član Fiata Ezio della Savia izboljšal s časom 2'21"6 italijanski rekord na 200 m hrbtno. Prejšnji rekord je z 2'23"4 pripadal istemu plavalcu.

BOKS

DORTMUND, 30. — Madžar Lazslo Papp je danes ohranil evropski naslov srednje kategorije. V dvoboju za evropsko krono je premagal v četrti rundi s tehničnim k. o. izzivača Nemca Petra Muellerja.

H. REIN

MOŽ Z BRAZGOTINO

«Ta brazgotina,» je rekel Woodhaus in s prstom pokazal na mesto med desnim kotičkom ust in široko brado, «ta brazgotina je spomin na policijo.»

Govoril je mirno, brez jeze. Brazgotina, ne posebno velika, je spremenila izraz njegovega lica, ki je bil sedaj nekoliko trši, čeprav mu je v očeh igral nasmeh. Ker sem ga poznal že več let, mi ni bilo lahko verjeti, da je kadar koli prišel navzkriž z zakonom.

«Spomin na policijo?» sem ponovil začudeno. «Verjetno se šalite. Ali pa gre morda za kakšno usodno zamenjavo?»

Woodhaus je zmajal z glavo.

«Ne, to ni bila zamenjava. To je bila bolj... kako naj povem... nemara je bila to samoobramba...»

«Samoobramba?» je vzkliknil Fahrlan «Kako naj to razumem? Policija vas je udarila v samoobrambi? Napadla vas je...»

Gledal sem svojega prijatelja in nenadoma se mi je zdelo, da bi bil sposoben kaj takega storiti.

«Ste hoteli mar s tem reči,» sem navezaj na Fahrlandovo vprašanje, «da je morala policija proti vam storiti korake, da bi se vas obranila?»

Woodhaus je prikimal.

«Zadeli ste... v določenem smislu».

«Kako to?» je pripomnil Fahrland že nekoliko jezno. «Ali je kaznivo dejanje ali ni?»

«Točno,» je mirno potrdil Woodhaus. «In vendar... so primeri, ki so na meji. Mislim, da bi bilo najbolje, če vam povem celo zgodbo. Potem boste lahko sami presodili.»

«Od tistih dni je minilo že pet let,» je začel Woodhaus, ki je prej s počasnimi gibi napolnil in prižgal pipo, kot da bi hotel preizkusiti naše potrpljenje. «Tega dne, ko sem se odpravil na oddih, je bila nevzdržna vročina. Imel sem se za zelo srečnega, ker sem zapustil New York, ki se je spremenil v parno kopališče. Nekaj časa sem stal na hodniku, ko pa sem se naveličal izogibanja mimoidočim, sem stopil v prvi oddelek in sedel na prazen sedež.

Opazoval sem, kako je predel, skozi katerega smo potovali, ostajal za nami in se izgubljal nekje daleč v sončni svetlobi. Velika okna so odpirala široke vidike, zato sem užival v tej blagodati in razkošju barv. Če sem na nekaj mislil, potem je bilo to samo modro jezero, v katerem sem nameraval ribiti, in samotne planinske poti, po katerih se bom vzpenjal.

Kmalu pa se je znova pojavil nemir, ki razburja in obljublja spremembo. V oddelek je vstopila starejša žena, oblečena v črnino. Videti je bila prestrašena. Negotovo se je ustavila pri vratih, krčevito držeč veliko ročno torbico. Toda ta starejša dama ni bila vzrok mojega razburjenja. Za njo se je pojavila njena spremljevalka, mično mlado dekle, bujnih plavih las in vitkih bokov, ki bi jo opazil med tisoč drugimi. Diskreten in neposreden način, s katerim je skrbela za starko, me je ganil.

Od trenutka, ko sem ugledal to dekle, sem bil fasciniran. Čeprav še nisem uspel razbrati vseh podrobnosti na njej, je imela toliko zunanje lepote in toliko — morda se boste nasmejali, ko boste slišali to besedo — toliko srčne toplote. — Da — srčne toplote.»

Woodhaus je umolknil. V mislih je, zanesen, obujal spomine... Potem je nadaljeval:

«Pripravljal sem se, kako bom ure in ure sedel ter opazoval to prelepo deklico. Toda že po nekaj minutah je vstopila v oddelek neka žena. Iskala je mesto, ki bi ji ustrezalo, in sedla je poleg stare dame. Žena mi že od prvega trenutka ni bila simpatična. Imela je trideset let, ostre črte in nosila je temne naočnike proti soncu.

Z vso pravico bi mi lahko očitali, da bi se mi za to ženo ne bilo treba brigati. Toda ta mi samo slučajno sedla k stari dami. To je bilo moč videti že po nekaj minutah. Komaj je sedla, že je pričela govoriti. Postal sem še nezaupljivejši, ko sem opazil, da se nenehoma smehlja. To je bil prisiljen, krčevit smeh, nekakšno zatezanje ust, mežikanje in hihitanje, ki je brazdalo njeno lice v vseh smereh. Vsega tega pa stara dama, kot kaže, ni opazila. Še več, bila je srečna, da je tudi s te strani prejemala izraze vdanosti. Niti tega ni opazila, da je med mladim dekletom in ženo že od vsega začetka zavladala napetost in rivalstvo, ki se nista izražala v besedah, temveč le v pogostnih sovražnih pogledih.

Nenadoma sem se spomnil, da sem nekje prebral, kako išče policija prebrisano tatico, ki je «delala» v vlakih od New Yorka proti Philadelphiji in iz New Yorka proti Albani. Žrtve je izbirala v glavnem med neizkušenimi, starejšimi ženami, katerim je pokradla ročne torbice.

Odločil sem se, da te žene ne spustim več izpred oči in da bom pazil na sleherni njen korak. Priznam, bal sem se za mično mlado deklico, ki je spremljala starko. Pred postajo Rannicklaf je starka vstala. Pozdravila je ženo, ki je sedela levo od nje in pripomnila: «Smo že v Rannicklafu.» V tem trenutku je skočilo pokonci tudi dekle in odrinilo sedež, na katerem je sedela starka.

«Gospa,» je dejala, «le še dve al: tri minute. Pomagala vam bom pri izstopu, stopnice so visoke.»

Starka je hvaležno prikimala.

«Zelo ste ljubeznivi. Mnogo ste mi pomagali.»

Deklica se je skromno in srčno nasmehnila.

«Vesela sem... Tako ste podobni moji materi...»

Medtem ko si je starka posajala na glavo klobuk in zapenjala kostim, sem opazoval drugo ženo. Lice se ji je spremenilo. V naglici je pobrala vse, kar je bilo v njeni bližini. Podobna je bila lovcu, ki je čakal v zasedi. Vsaka njena mišica je bila napeta. Sedela je držeč se z obema rokama za naslonjala. S prsti nog se je upirala ob tla.

Tudi jaz sem se dvignil in se napotil proti vratom. Odločil sem se, da takoj interveniram, če bi žena poizkušala...»

Woodhaus je za trenutek utihnil, kot da bi hotel napetost svoje zgodbe še stopnjevati, potem pa je nadaljeval:

«In poizkušala je! Ko se je vlak ustavil, je najprej izstopila mlada deklica. Starka ji je izročila svojo veliko ročno torbico, da bi se lahko z obema rokama oprijela ročajev. V tem trenutku se

(Nadaljevanje na 5. strani)

Peter Grilanc (III. razr. nižje gimn.) Posode (Iz «Literarnih vaj»)

JOŽE JAVORŠEK

APOTEOZA BERAŠTVA

Tisto noč, ko sem poslušal to antično zgodbo, sem po cesti hodil preko trupel. Ta stavek je treba razumeti dobesedno, v njem ni nobene prispodobe, nobenega namigovanja in nobene samoizpovedi. Zakaj v Indiji nekateri ljudje spijo na cesti: zavijejo se preko glav v svoja bela oblačila in se sprožijo v spanec v popolnoma vodoravnem stanju, zato so do pike podobni mrličem iz Svetega pisma ali pa pekovskim štrucam, ki jih v pekarni polagajo na z moko potresene police. Te štruce leže včasih čisto skupaj, včasih narazen, tako da se lahko samotni nočni popotnik preko njih prestopa. In takih štruc spi na cesti v Delhiju čez 100.000, v Bombayu čez 800.000, v Kalkutti pa čez poldrugi milijon. Če bi ves narod, kolikor ga je doma in po svetu, šel prenočevat na ceste, ne bi dosegel števila te vrste brezdomcev.

A prava mizerija, nočna mizerija in mizerija, ki jo vidiš na hitro, še nič spričo velesile beraštva, ki sicer vlada v Indiji. Pravijo, da je registriranih beračev okoli pet milijonov, a verjetno jih je še več, zakaj po zadnjih štetjih v Indiji je brezposelnih ljudi nad sedem milijonov. In kaj naj brezposelni počno? Beračenje je zanje edini izhod, zlasti ker beračenje ni v Indiji nikakršna sramota. Zato se proti popotniku iztezajo od vsepovsod roke pa če gre iz hotela ali seda v avto, če hodi brezbrižno po cesti ali pa če ogleduje pokrajino. Te roke, te strašne roke, ki jih ne bo mogoče izgnati iz spomina, pa niso tako pretresljive, kakor obrazi, ki nemo prosijo, moledujejo, zahtevajo, a tudi ti obrazi niso tako vpijoči kot tiste črne, lačne, globoke oči, ki se vsesajo na človeka kot pijavke in ga ne izpuste iz vida. Te oči so kot neka tajna policija, ki ve vse, ki ima preštete solde v tvojem žepu, misli v tvoji glavi in zlasti tiste trenutke razkošja in pozabe, ki so spričo indijske revščine pravo pravcato hudodelstvo. Oči indijskih ljudi so najgloblji prepadi, ob katerih sem kdaj hodil. Zrl sem vanje in vrtelo se mi je v glavi. Šele ko se mi je glava približno umirila, sem ugledal celotno razporeditev indijskega beraštva — predvsem pa njegov nedosežno visoki hierarhični vrh saduje. To so sveti ljudje. Prepoznati jih je mogoče že po obleki, zakaj opravljeni si bodisi v rjavkaste žakljevinaste cunje ali pa so skoraj ali pa čisto nagi. Nago telo si navadno prepleskajo z raznimi barvami, ki jih ščitijo zoper zunanji svet, hkrati pa so te barve molitvena znamenja, oziroma molitvena zveza z božanstvi. Saduji so asketi. Njihovo edino opravilo na zemlji je njihovo notranje življenje, vse zunanje oblike življenja, torej tudi obleko, zaničujejo do skrajnosti. Omnia mea mecum porto je potemtakem množična prikazen, ne pa samo duhovita filozofija posameznikov. In ker stoje na vrhu beraštva, njihova aristokratska pozicija od njih zahteva tudi plemenitost: zato ne prosijo, temveč se brez besede postavijo ob vrata in hišni gospodar jim mora zavoljo svojega dušnega blagra prinesti prehrano.

A vsega tega ni mogoče razumeti, če ne razumemo, da je spoštovanje do beračev v Indiji sad starodavnega izročila in da je prav v beraštvu skrita veličastna poduhovljenost Indije. Gre namreč za neko psihotehniko, ki je nakazana tudi v krščanstvu, saj tudi krščanstvo oznanja uboštvo. Ta azijska velemodrost, ki je s krščanstvom prišla v Evropo, se je v Evropi ohranila samo v organizacijski obliki samostanov, ki pa so seveda samo karikatura pristne azijske golote in pristnega azijskega uboštva. Če pomislimo, kako se je to azijsko-evangelijsko priporočilo izrodilo v razne Vatikane, v banke Svetega duha in v zmagovito gospodarstvo kristjanov, oblije človeka zona. In še iz tistih nekaj Diogenov, Frančiškov Asiških in Terez Avilskih, ki jih imamo, je naš propagandni stroj omike, ki tako natančno in imenitno deluje, napravil filozofe in svetnike, a nikdar se ni dotipal do svete teme in svete eksistence azijskih Diogenov, azijskih Frančiškov in azijskih Terez.

Beraštvo je oblika duhovnega življenja, ki se je zarodila v Indiji in ki jo je Indija posredovala Aziji. Ali pa je beraštvo učinkovita duhovna sila, to je seveda drugo vprašanje.

Nepoučeni Evropejec pa bi lahko štel med berače tudi ljudi, ki so izven kaste: nedotakljivce, parije, otroke božje ali kakor jim že pravijo. Teh je okoli 55 milijonov. V svoje žalostno stanje so zabredli iz verskih, higienskih in estetskih razlogov. Paria je v svojem prejšnjem življenju bil človek, ki se je najbrž vražje pregrešil zoper človeške in božje zakone, zato se je zdaj rodil za kazen kot paria. Paria je bil lahko v prejšnjem življenju bramin, a v novem je njegovo stanje oblika kazni za neznane grehe. Paria pa seve lahko postane tudi tisti, ki se v trenutnem življenju pregreši zoper zakone svoje kaste in ga torej iz nje izvržejo. Gre torej za nekakšen indijski pekel, a ta pekel je v glavnem sociološkega in psihološkega značaja, kot je Sartrov pekel v drami Za zaprtimi vrati. Paria nima nobenih pravic in same dolžnosti. Opravljati mora najnižje posle, ki jih človek opravlja in zato se ga nihče ne sme dotakniti. V primeru če se ga kdo dotakne, se mora podvreči dolgotrajnemu čiščenju. Tisti prvi higienski nagib, ki je vpeljal ta zakon, se je seveda razrastel v pošastno liturgijo, a ta liturgija ima svoje divje posledice. Parije so namreč ljudje, ki so nabiti z manjvrednostnimi kompleksi, saj jim jih njihov položaj vsak dan sproti ustvarja. Če pomislimo, da je še pred nedavnim moral parija, ki je šel čez cesto, zvoniti z zvoncem in vpiti: «Pazite, bramini, ki ste mogoče v bližini, in se odstranite, zakaj paria gre čez cesto! Lahko bi vas okužil!» si lahko mislimo, kakšna groza je spremljala vsakdanje življenje teh ljudi. Nikjer na svetu in v nobeni zgodovini ni toliko časa trajala industrija manjvrednih ljudi in nikdar in nikjer ni bila ta industrija tako prefinjena in tako neznosno nečlovečanska. Nekdanji sužnji so bili spričo izvenkastnih ljudi pravi pravcati gospodje, zakaj sužnje, kolikor vemo, so v glavnem izkoriščali le telesno, v Indiji pa so parije izkoriščali telesno, zlasti pa so se skopali na njihovo duševnost, zato so indijski brezkastniki uničena, polomljena, opljuvana in razžaljena človečnost, ki se kot glista mota po blatu vsestranske nizkotnosti.

Gandhi se je prvi uprl in junaško razglasil enakopravnost nedotakljivih z drugimi ljudmi. Nalašč jih je krstil za otroke božje, se nalašč družil z njimi, prosil zanje in tako pripravljal ukinitev tega psihološkega pekla na zemlji. Morebiti je prav njegov junaški boj za počlovečenje brezkastnikov najbolj nenavadna in najbolj svetniška poteza njegovega genija. In kaj je dosegel? Moderna in svobodna Indija je z zakonom zaščitila enakost ljudi, Nehru pa je v pogovoru s Tiborjem Mendejem z nekakšno nasprotujočo si melodijo v stavku dejal o nedotakljivosti tole: «Pravzaprav je nedotakljiv že na tem, da izgine. Dejansko obstaja samo še v nekaterih osamljenih pokrajinah, toda ljudsko prepričanje je zoper nedotakljivost. Prav zaradi gospodarskih razmer, novega načina življenja, naše propagande, prizadevanja in zakonov, je nedotakljivost že popolnoma izumrla. S tem je končano.»

In kaj bo z revščino kot nefilozofskim pojmom, s tisto revščino, v katere peklensko območje sodijo tudi nedotakljivci? Kako bo moderna Indija nahranila vsa lačuna usta? In kaj bo s tistim duhovnim bogastvom beraštva, ki pa je najbrž cokla za moderni razvoj Indije? In kdo je tisti nebožji, ki si je izmislil lažnivi pojem Indije Koromandije? In kaj sem jaz in kaj je Aleksander ob sili beraštva? Kaj bo z njim? Kaj bo z mano? Kako je mogoče, da se mi ta klofuta, ki sem jo prejel, v stiku z indijsko revščino, sploh ne pozna? Samo vedel sem, da sem jo prejel, zabolela pa me ni in še manj pretresla. Še naprej bom torej živel drugače kot žive saduji, stregel bom svojim vsakdanjim velikim in drobcenim strastem, zbiral bom okoli sebe predmete pomembne in nepomembne narave, skrbel za svojo zunanjost in svoje evropstvo v narekovajih, skratka, ostal bom natanko tak kot sem bil: človek, ki gleda vase zato, da bi njegova ekstravertiranost in potrebe, ki jih čuti kot bitje v zunanjem svetu, prišle še bolj do izraza.

In taki smo skoraj vsi moderni evropski intelektualci. Med nami ni pravih svetnikov, in če so, so svetniki zato, da bi na vse štiri strani sveta razglasili svojo osebnost. Ne poznamo anonimnih duhovnih dejanj.

Kar se tega tiče, je Aleksander neprimerno na boljšem kot jaz. Njegova navznoter usmerjena osebnost braminskega kova mu zagotavlja celovitost in harmoničnost duha in s tem klasično učinkovitost.

Kljub temu ne bi hotel z njim zamenjati.

Do konca, pa četudi do katastrofe, moram preživeti avanturo sodobnih evropskih ljudi.

(Odlomek iz knjige Indija Koromandija, ki je izšla pri založbi Mladinska knjiga v Ljubljani.)

TUDI ZA KRITIKE IN ESEJISTE BOLJŠI ČASI

Drobni eseji Josipa Vidmarja so le delček iz njegove obširne dejavnosti

Knjigo je izdala mariborska založba Obzorja v knjižnici Razpotja

Korak naprej k boljšemu razumevanju esejev, kritik in polemičnih člankov pomeni prav gotovo dejstvo, da je tej literarni zvrsti tudi mariborska založba Obzorja posvetila svojo novo knjižno zbirko. V tej zbirki z imenom Razpotja sta doslej izšli že dve knjigi. Tretja publikacija pa je izbor esejev

Josipa Vidmarja, ki so nedavno izšli v zbirki pod naslovom Drobni eseji.

Bilo bi skoraj neprimerno predstavljati Josipa Vidmarja saj je vendar po svoji predvojni dejavnosti kot esejist, kritik in dramaturg, po svoji vodilni vlogi med vojno in po vojni kot osrednja kulturna osebnost ter predsednik Slovenske akademije znanosti in umetnosti, dovolj dobro poznan. Zadošča naj ugotovitev, da pomeni njegova knjiga z drobnimi eseji delček iz njegove bogate umetnostno kritične in literarno kritične dejavnosti in majhno oddolžitev za literarno delo, ki je v mnogočem ostalo raztreseno po raznih revijah in časnikih, s tem pa tudi manj znano širši javnosti.

Knjiga Drobni eseji ima dva dela. Medtem ko je prvi neenoten in vsebuje predvsem likovno umetnostne kritike in sestavke, vtise s potovanj in nekaj sestavkov o prevajanju, gledališki in likovni kritiki, je drugi del knjige bolj zaokrožen. Prinaša namreč izključno literarne eseje, kritike in študije o nekaterih velikih mojstrih svetovnega slovstva: Puškinu, Scottu, Knutu Hamsunu, Thomasu Mannu in drugih. V knjigi so objavljeni eseji skoraj izključno starejšega datuma. Vendar pa se tudi v teh delih, ki tvorijo nekak pester mozaik drobnih esejističnih sestavkov, pa naj bodo v kritičnega ali polemičnega značaja ali pa samo razglabljanja o posameznih umetnostnih problemih, kaže njih avtor kot pronicljav duh, ki z velikim znanjem, obenem pa globoko osebno prizadetostjo in iskrivim temperamentom ter brezhibnim stilom, obravnava posamezne probleme likovne umetnosti, književnosti ter splošna kulturna vprašanja. Ker se pri tem avtor postavlja vedno na strogo kritično stališče, stoječ vedno v obrambi prave umetnosti, pomenijo njegovi eseji, čeprav so to le krajši zapiski in male študije, ali pa samo beležke, dragoceno berilo za vsakogar, ki hoče spoznati bodisi kakega pisatelja, likovnega umetnika ali pa zavzeti stališče v splošnih kulturnih vprašanjih. Čeprav morda niso tako aktualni, bodo ti «drobni eseji» vseeno dragocen priročnik marsikomu današnjemu javnemu in kulturnemu delavcu. Pomenijo pa tudi, kot rečeno, oddolžitev Josipu Vidmarju, katerega delo bo tako postalo bližje širši javnosti, saj so bili doslej prav kritiki in esejisti ne samo zapostavljeni temveč tudi več ali manj neznani. Šele v prav zadnjem času se nam po razumevanju vodilnih slovenskih založb tudi v tem pogledu obetajo boljši časi, kar dokazujejo nekatere zadnje izdaje. Založba Obzorja je z Borkovimi eseji v knjigi Na razpotju časa in zdaj z Vidmarjevimi Drobnimi eseji pokazala polno razumevanje za objavljanje tovrstne literature, ki ni ravno najbolj iskano blago.

* * *

V svoji zbirki Svet v knjigi je založba Obzorja istočasno kot Sartrovo knjigo Igra je končana, o kateri smo že poročali, izdala tudi prevod iz srbohrvaščine. Gre za roman Zapečkarji, delo mlade hrvatske pisateljice Ivanke Vujčić-Laszowski, ki je v gladkem prevodu Geme Hafner prišel med slovenske bravce. Čeprav ne poznamo niti avtorice niti njenega dela, pomeni izdaja njenega romana prijetno poživitev prevodov iz jugoslovanske književnosti, predvsem pa uspešen prodor tudi med slovenske bravce. Roman Zapečkarji sicer ni kak posebno velik roman. Je pa to psihološko odlično zasnovano delo, slogovno morda še neizdelano, včasih tudi malce dolgovezno, toda zaokroženo in enovito, predvsem pa dovolj zanimivo in idejno poantirano, da nas ogreje in pritegne.

V romanu pripoveduje pisateljica predvsem o upokojenem geometru Viktorju Malcu, ki se mu kljub vojni in okupatorjem posreči, da doseže vselitev v kupljeno hišo na Kraljevcu med vrtovi in vinogradi v okolici Zagreba. Pomagali so mu nekateri sorodniki, ustaši, katerih se Malec predvsem boji, čeprav jim ni niti naklonjen niti jim preveč ne zaupa. Toda Malec je povprečen meščan, človek, ki bi rad mir in ki noče niti vojne niti drugih nadlog, ki pa se vedno podreja oblasti, ker se je pač treba podrediti vsakim oblastnikom. Zato tudi ne odobrava partizanskih akcij, čeprav na lastni koži spozna vso zločinsko podlost ustašev. In zato tudi ničesar ne ukrene, da bi rešil svojega nečaka, samo ker se boji, da se ne bi s tem komu zameril ali da bi kaj tvegal. Rajši dopusti, da mu nečaka ustrele kot talca, čeprav je bilo že napeljano vse za njegovo rešitev. Peter Malec ostane zapečkar, človek ki skuša pred vojno skriti glavo v pesek in ki egoistično gleda samo sebe in vidi samo svoj mali svet okoli sebe. Zato ga nič ne premakne, da postane v svoji egoistični koristoljubnosti naravnost zopern, čeprav čutimo včasih do njega pomilovalno sočustvovanje.

Taka je preprosta zgodba v kateri nastopa poleg glavnega junaka Petra Malca, še vrsta ljudi, od malih meščanov, tegovčičev, sosedov in sorodnikov, do podrepnikov oblasti in ustaških zločincev. Tako se nam v romanu predstavi cela galerija zanimivih likov, z dobrimi in slabimi lastnostmi, med katerimi pa je prav lik osrednje osebnosti odlično karakteriziran in plastično predstavljen. Tudi vse dogajanje prepričljivo izhaja iz osebnosti glavnega junaka, tako da je v tem pogledu pisateljica nedvomno dosegla velik uspeh. Tudi njena obsodba fašističnega nasilja je poleg kritike socialnih krivic in nizkotne sebičnosti glavne osebe, prepričljiva in stvarna, čeprav prefinjeno podana. Dejanje je tudi zaokroženo v času in prostoru in obravnava izsek dveh, treh dni, z retrospektivnim pogledom v preteklost, s čimer pisateljica svoje osebe le še bolj karakterizira. Uspel je tudi prikaz celotnega ozračja v okupiranem Zagrebu. Če odštejemo nekaj prej omenjenih šibkosti, moramo Zapečkarje označiti kot delo, ki je zaslužilo tudi prevod v slovenščino.

Sl. Ru.

Med slovenskimi slikarji gotovo nihče toliko ne razstavlja kot naš znanec Joža Horvat-Jaki; večinoma sam včasih pa v družbi s kakim drugim umetnikom ali v skupini. Sedaj n. pr. razstavlja v skupini «naivnih» na Trešnjevki, Zagreb, razen tega pa ima v Zagrebu še posebno razstavo svojih slik in grafik. Razstava naivnih je posvečena spominu Mirka Viriusa, kmeta slikarja, ki je pred dvajsetimi leti izgubil življenje v koncentracijskem taborišču. (Reprodukcija z naslovne strani razstavnega kataloga: Pošast z eno nogo.)

MIROSLAV KOŠUTA

KOLIKO VODE

Koliko vode čez tvoje telo,
od dolgega pričakovanja
koliko mračnih želja
in slutenj. Zdaj se vračas
dobra kot domače dvorišče,
kjer so se razcvetale
prve rože med kamni,
ki so bili vsak zase
malo čudo. Svetla
od tolikega sonca, nemirna
od večera, ki ga tajiš.
In si sveže lubje
in vlaga ob koreninah,
si žeja v črni prsti,
razširjena zenica neba,
ki drhti in čaka.

NOSIM TE

Nosim te med dnevom
in nočjo. Skrivam te
v svoji črni krvi.
S sipino kostjo rišem
tajna znamenja
po produ — zaklinjam
slepe mreže: sivi jambor
je kot oko stražarja.

Tavava z obrežja
na obrežje, daleč stran
od lačnih čolnov,
kjer so druga k drugi
položene ribe:
njih hrbti
se blešče kot noži.

Iz zbirke Morje brez obale, ki izide v kratkem pri koprski založbi Lipa.

WILLIAM SAROYAN

PISATELJ

Pisatelj je duhovni anarhist, kakršen je na dnu duše vsak človek. Z vsem in vsakomer je nezadovoljen. Pisatelj je vsem najboljši prijatelj in edin resnični sovražnik — dober in velik sovražnik. Nikdar ne gre z množico, vendar ji tudi nikoli ne pritegne.

Pisatelj, ki je zares pisatelj, je upornik, ki se ničesar ne drži. Ne prilagaja se, in sicer iz preprostega razloga, ker ni ničesar, čemur bi se lahko prilagodil. In če je kaj, čemur bi se veljalo prilagoditi, se pač ne prilagodi ali le na pol.

Celo spi in počiva drugače kakor drugi ljudje.

Če je mrtev, je najbrž prav tako mrtev kot ostali ljudje, toda tako dolgo, dokler živi, živi kakor nihče drug, celo ne tako kot kakšen drug pisatelj.

Pisatelj, ki je zares pisatelj, je tudi norec. Nikogar na svetu ni tako lahko ponižati, zasmehovati, odriniti ob stran in prezirati; in tudi to je točno tako, kot mora biti.

Tudi prismojen je, dokazano prismojen, toda razumnejši kakor vsi ostali, obdarjen je z najimenitnejšim razumom, edinim, ki je vreden pozornosti — živim, ustvarjalnim, ranljivim, pogumnim, neustrašnim in vzvišenim razumom svobodnega moža.

Kaj naj svetujem temu, ki bi utegnil postati pisatelj? Ne vem, kajti vsakdo bi utegnil biti pisatelj, pisatelj pa, ki je zares pisatelj, ne potrebuje nikakršnega nasveta in ga tudi ne išče.

V gledališču «Verdi» je sedaj na sporedu R. Straussa «Kavalir z rožo», ki ga pojejo v nemščini. V glavnih vlogah nastopajo (z leve na desno): Liane Synck, Gisela Litz, Liselotte Hammes in Georg Schnapka

SLOVENIJA JE BOGATA NARAVNIH LEPOT

Triglavski narodni park

Največji del parka tvori Dolina triglavskih jezer - Krasna alpska flora - Priče davnih zgodovinskih dob

V zadnjih letih se je posebno v Sloveniji čutila potreba po zaščiti določenih območij, ker bi sicer moderna civilizacija, industrializacija, turizem itd. uničili že redke otočke prvobitne narave.

V ta namen je Zavod za spomenisko varstvo LRS v Ljubljani začel izdajati letno publikacijo «Varstvo narave», ki ima namen, da seznani širše občinstvo z vprašanji zaščite naravnih spomenikov. V prvi številki, ki je izšla lani, avtorji obravnavajo predvsem visokogorsko področje v bližini Triglava, ki je pred nedavnim postalo sestavni del «Triglavskega narodnega parka».

Ljudska skupščina Slovenije je na seji republiškega zbora dne 26. junija 1961 sprejela odlok o razglasitvi Doline sedmerih jezer za narodni park Prvi člen odloka pravi: Dolina sedmerih jezer se razglasi za narodni park pod imenom «Triglavski narodni park.»

Drugi člen omenjenega odloka določa meje narodnega parka, ki obsega v glavnem območje med Komarčo nad Bohinjsko kotlino in Kanjavcem na severnem delu Doline triglavskih jezer.

Z odlokom Ljudske skupščine Slovenije se je končala dolga bitka, ki so jo številne slovenske politične in kulturne osebnosti, znanstvene ustanove, planinske in druge organizacije, vodile vrsto let zato, da bi prišlo do pravne zaščite naravnih zakladov in lepot enega izmed redkih skoraj prvobitnih področij slovenske zemlje.

Triglavski narodni park sestavljata dve področji: Dolina sedmerih jezer in Komarča. Dolina sedmerih triglavskih jezer tvori največji del parka. Dolga je okoli 9 km ter poteka od juga proti severu. Začne se nad Komarčo, kjer jo zapira precej debela plast krajne groblje (morene) bivšega ledenika, ki je pred 10.000 in več leti polzel proti Savici ter se s silnim truščem lomil v stenah Komarče.

Takoj nato pa planinec, ki se je povzpel čez Komarčo, zagleda 7. triglavsko jezero «Malo črno jezero». Obdajajo ga temni gozdovi, posebno na zapadni strani v smeri proti Komni. Na vzhodni strani pa se bohotijo bela melišča. 10.000 let ali malo več je bilo dovolj, da so voda, sneg in druge vremenske neprilike povzročili izrazito razkrajanje sten in skalovja ter s tem zasipali pobočja od dnu doline. Danes melišča segajo že do gladine Malega črnega jezera.

Tako se začne v višini 1300 m naše romanje po tej visokogorski dolini. Najprej po zložni in potem po precej strmi stezi, se povzpnemo do dvojnega jezera in tik za njim do koče pri Sedmerih jezerih (poleti je odprta od julija do oktobra, spomladi pa navadno od marca do maja).

Tu se je dolina že nekoliko razširila, saj smo že okoli 1700 m nad morsko gladino. Ne njeni levi strani (v smeri sever - jug) se dvigajo Tičarica, Kopica, Zelnarica in drugi vrhovi vse do Kanjavca. Na zapadni strani pa, nekoliko bolj oddaljeni, se vrstijo Malo Špičje, Veliko Špičje, Plaski Vogel, Vršac itd.

To je kraljestvo izrazite alpske flore, kar je je še ostalo pri nas. Vsako leto se proti koncu junija narava prebudi in vse, kar je živega zadiha novo življenje. Nedaleč od koče pri Sedmerih jezerih je zgornja meja gozdnega pasu. Sem pa tja se še najde kak macesen, ki kljubuje strahovitim viharjem, ki divjajo na tem delu doline v zimskih mesecih. Prednjo stražo rastlinstva tvorijo potem samo še rušje in druga planinska flora, ki se utegne povzpeti daleč navzgor po meliščin in v sama ostenja vršakov.

Ko pa preidemo Veliko črno jezero postane narava, ki nas obkroža, vedno bolj divja. Povsod je opaziti samo silne skladi iz terciarne dobe (ko so nastali Julijci), melišča ter silne robne in krajne groblje nekdanjih ledenikov.

Po vijugasti in precej strmi stezi se planinec povzpne nazadnje do pobočja Kanjavca in mimo njega do Vodnikovega Vršaca ter Prehodavcev, ki na severu zapirajo Dolino triglavskih jezer ter s tem tvorijo krajno severno mejo Triglavskega narodnega parka.

Marsikdo se bo vprašal, zakaj so odgovorni činitelji omejili Triglavski narodni park izključno na Komarčo in Dolino triglavskih jezer. Odgovor je zelo preprost, če se pomisli na gospodarske interese, ki zadevajo ta planinska področja Gorenjske. Gre tu za planšarstvo, izrazito gospodarsko panogo bohinjske kotline, Trente in na severu vse zgornje Savske doline. Ze stoletja iz vseh teh krajev ženejo konec junija živino na visokogorske pašnike. Krava seveda ne zna ločiti med zaščitenimi cvetlicami in drugim rastlinstvom. Vse ji pride prav, kakor pride tudi prav vsem ljubiteljem bohinjskega sira. Prav v teh gospodarskih pogojih je bila največja težava, da se končno uredi vprašanje Triglavskega narodnega parka. In prav od tod izvira tudi njegova omejitev, ki nikakor ne gre v račun vseh tistih, ki jim je pri srcu ohranitev tega visokogorskega naravnega dragulja v osrčju Julijcev.

Večji del svojega življenja prebijemo v mestih in gosto naseljenih krajih. Zato si vsako toliko zaželimo, da se povzpnemo na planine, da se naužijemo svežega zraka ter si opajamo pogled z živobarvnim in pestrim planinskim rastlinstvom.

Pa ne samo to! Ko se vzpenjamo po Dolini triglavskih jezer srečavamo na vsakem koraku še neizbrisane priče davnih zgodovinskih dob, ko je ta dolina začela nastajati. Nekoč (še prej kot so dolino prekrili ledeniki) je tu tekla reka. Ni imela imena, ker ga ni bilo človeka, ki bi poslušal šumenje njenih valov. Iztekala se je v morje približno tam, kjer je danes Bohinjska kotlina. Potem pa se je ves svet začel dvigati (sem pa tja je še potonil pod valovi morja The-

(Nadaljevanje na 5. strani)

ZAŠČITENI IN ZAŠČITE VREDNI NARAVNI OBJEKTI SLOVENIJE

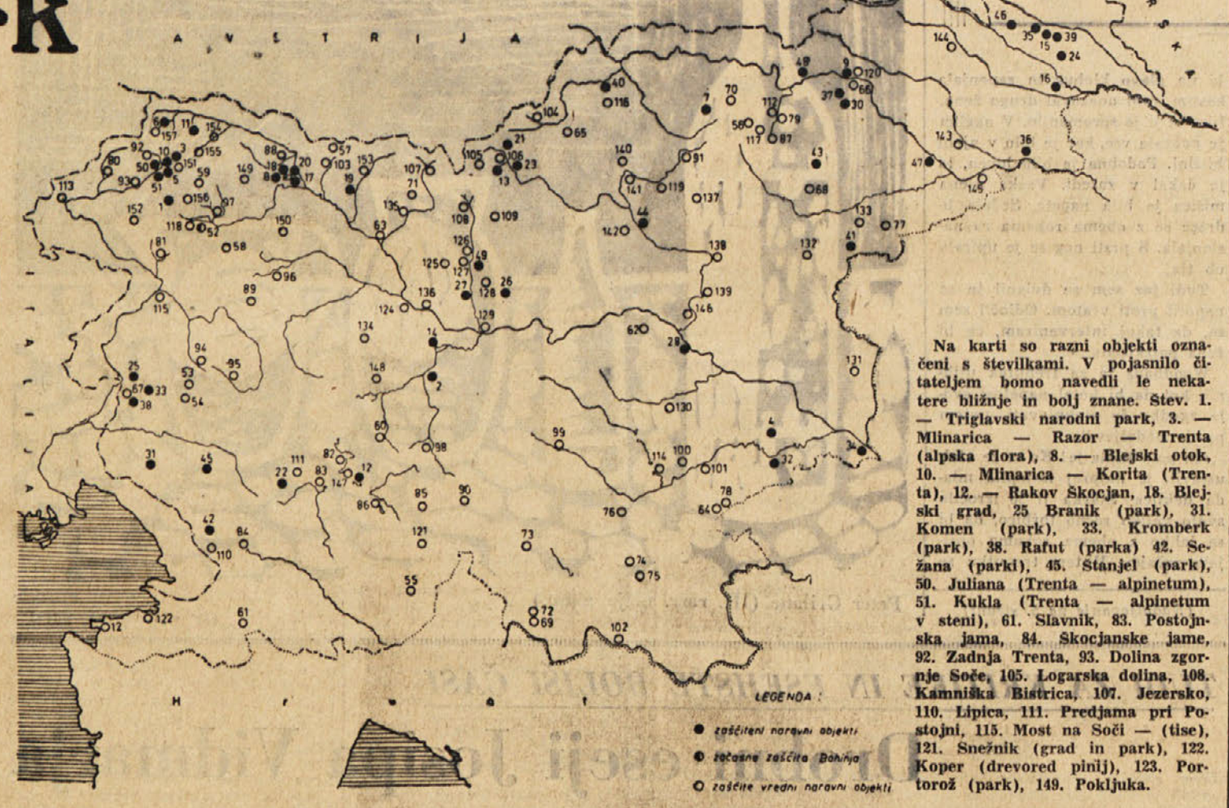

Na karti so razni objekti označeni s številkami. V pojasnilo čitateljem bomo navedli le nekatere bližnje in bolj znane. Štev. 1. — Triglavski narodni park, 3. — Mlinarica — Razor — Trenta (alpska flora), 8. — Blejski otok, 10. — Mlinarica — Korita (Trenta), 12. — Rakov Škocjan, 18. Blejski grad, 25 Branik (park), 31. Komen (park), 33. Kromberk (park), 38. Rafut (parka) 42. Sežana (parki), 45. Štanjel (park), 50. Juliana (Trenta — alpinetum), 51. Kukla (Trenta — alpinetum v steni), 61. Slavnik, 83. Postojnska jama, 84. Škocjanske jame, 92. Zadnja Trenta, 93. Dolina zgornje Soče, 105. Logarska dolina, 108. Kamniška Bistrica, 107. Jezersko, 110. Lipica, 111. Predjama pri Postojni, 115. Most na Soči — (tise), 121. Snežnik (grad in park), 122. Koper (drevored pinij), 123. Portorož (park), 149. Pokljuka.

DA NE NASEDETE POTEGAVŠČINAM

Pazite - Jutri bo prvi april

Jutri bo 1. april. Na ta dan, si šaljivci po vsem svetu privoščijo svojega bližnjega ter mu kar koli natvezejo, ko pa se izkaže, da revež, nič hudega sluteč, verjame, se mu smejejo in se iz njega norčujejo. Prav gotovo bo torej tudi jutri, kot vsako leto, precej takih, ki bodo šli gledat kak zvonik, ki «se je podrl», ali pa «nenavadno kozo z dvema glavama», «nov izvirek nafte», «meteor, ki je padel z neba ponoči» ali... Pazite, torej!

Odkod pa pravzaprav izhaja navada prvoaprilskih šal in norčij? Tega ni še nihče znal zanesljivo pojasniti do sedaj. Res je sicer, da so nekateri, ki «vse znajo in razumejo», dokazovali, da so bili stari Rimljani prvi, ki so poznali to navado. Drugi pa zopet trdijo, da izhaja ta navada iz Indije. Vendar pa, kot rečeno, zatrdno tega nihče ne more pojasniti.

Koliko je že bilo teh šal in potegavščin ob 1. aprilu vsepovsod do sedaj! Nekatere od teh, posebno take, ki so imele «množični učinek», ter so se ohranile zaradi svoje izvirnosti in duhovitosti do današnjega časa, nas še sedaj zabavajo.

Pred leti je bila objavljena v norveškem dnevniku «Aftenposten», ki izhaja v Oslu, naslednja vest:

«Uprava državnega monopola bo razprodajala v svojem skladišču 1. aprila od 9. do 12. ure večje množine najfinejšega francoskega vina znamke «Chateau la Spas» po polovični ceni. Prednost pri nakupu bodo imeli tisti, ki bodo vzeli večjo množino. Ker uprava nima na razpolago potrebnih steklenic, naj interesenti prinesejo s seboj dovolj velike posode.»

Ob napovedani uri se je pred skladiščem državnega monopola zbralo najmanj tisoč oseb. Od sile smešno je bilo zlasti to, da je vsakdo nosil kar se da veliko posodo za vino. Ta je imel velikansko pletenko, oni manjši sodček, a nekateri so privlekli tja kar 100-litrske sode. Nekaj časa so vsi ti «interesenti» potrpežljivo in tiho čakali, da se bodo vrata skladišča odprla in da bodo začeli točiti toliko zaželeno kapljico. No, nazadnje so se menda le zavedli in spoznali, da jih je nekdo pošteno potegnil za 1. april. Strašno ogorčeni so vsi šli pred uredništvo «Aftenpostena», toda krivca, nad katerim bi se lahko znesli, niso našli.

Podoben uspeh je imela tudi naslednja vest, ki so jo objavili nekateri newyorški listi zadnje dni marca 1918:

«Rešimo naše vojne ujetnike! Iz taborišč vojnih ujetnikov v Nemčiji, kjer so naši ujeti vojaki, smo izvedeli, da so se tam zaredile podgane v taki množini, da je ogroženo zdravje in celo življenje naših vojakov. Da bi preprečili najhujše, smo začeli akcijo za zbiranje mačk, da jih bomo potem poslali po Rdečem križu v nemška ujetniška taborišča. Zato pozivamo vse domoljube, ki želijo pomagati, da žrtvujejo svoje mačke in jih oddajo proti skromni odškodnini. Za oddanega mačka bo lastnik prejel 2 dolarja, za mačko 1 dolar, a za mačjega mladiča pol dolarja. Vse te živali bodo sprejemali na sedežu Rdecega križa dne 1. aprila v dopoldanskih urah.»

Že v zgodnjih jutranjih urah se je zbralo pred sedežem Rdečega križa okoli tisoč domoljubov, povečini žensk, ki so tja prinesli svojega mucka. Nekateri so spravili svoje ljubljenke v lepe košarice, drugi pa so jih imeli v lični škatli. Precej časa je minilo, preden so spoznali, da so nasedli nesramnemu šaljivcu, ki je izrabil njih domoljubna čustva za prvoaprilsko šalo.

1.500 lično opremljenih vabil je bilo pred nekaj leti razposlanih uglednim članom angleškega avtomobilskega kluba, s takole vsebino:

«Velespoštovani gospod! Usojamo se Vas prositi, da s svojo navzočnostjo blagovolite počastiti otvoritev predora, ki bo povezoval cesto med mestoma Harwich in Felixtowe. Ta predor je sad dolgotrajnega napora in velikih žrtev. Vsakdo, ki se bo temu vabilu odzval, bo s tem pridobil pravico do nekih ugodnosti, ki pa so zaradi presenečenja za sedaj še skrivnost. Svečanost bo natanko ob 10. uri dne 1. aprila.»

In ko so se vsi ti povabljenci ob napovedani uri zbrali, so takoj spoznali, v čem je pravzaprav tisto napovedano presenečenje. O kakem predoru ni bilo niti sledu in, seveda, tudi ne o kaki svečanosti. Vsa Anglija se je takrat smejala nad tako posrečeno prvoaprilsko potegavščino. A še do danes je skrivnost, kdo si jo je izmislil.

Francozi so znani šaljivci. In zato so bili med prvimi evropskimi narodi, ki so si dali duška s prvoaprilskimi šalami. Vsako priložnost so znali izkoristiti za take šale. Nikomur niso prizanesli. Niti najvišje glave niso bile varne. Kronika pripoveduje tudi o prvoaprilski šali, katere žrtev je bil sam francoski kralj Henrik IV. O njem je bilo znano, da je velik ženskar. Takole pisemce mu je 1. aprila 1583. navsezgodaj prinesel lakaj. Že na zunaj se je videlo, da je pisemce od ženske. Bilo je odišavljeno in pisava je bila zelo nežna.

«Sire! Ni več zame ne miru ne sreče, o Sire! Vaša podoba mi je vedno pred očmi. Zame ni več obstanka brez Vas. Čustva me silijo, da Vam izpovedujem tako dolgo varovano skrivnost. Stiska mojega srca me sili k pisanju. Ne vzdržnim nič več! Dajte mi, o Sire, le drobtinico sreče! Dopustite mojim očem, da bodo gledale Vaš ljubi obraz! Utešite moje hrepeneče srce in pridite nocoj o mraku v Gozdni dvorec, kjer bova daleč od vseh, popolnoma sama, uživala srečo, Vi in — jaz.»

Roka se mu je tresla od vznemirjenja, ko je spravljal dišeče pisemce v žep. Poln veselega pričakovanja, se je odpeljal v Gozdni dvorec, ki je stal dokaj daleč sredi širnega gozda. In ko je kralj ves nestrpen nazadnje stopil skozi grajska vrata in prišel v prostrano vežo, je obstal kot pribit: V razkošno razsvetljeni dvorani so bili zbrani vsi njegovi dvorjani, a med njimi je stala kraljica, njegova žena Marija in zrla vanj z neznansko zaničljivim smehljajem, zatem pa je še dejala:

«Zahvaljujemo se Vam, Sire, ker ste blagovolili počastiti s svojo navzočnostjo nocojšnji ples — ples norcev!»

Zanimiva pa je zgodba o prvoaprilski šali, ki se ni končala, tako kot se po navadi končajo vse druge, namreč v smehu in zbadanju. Takole je bilo:

1. aprila 1886. je bil v «Neue Zuercher Zeitung» objavljen članek o gradnji gorske železnice na najvišji vrh v Bernskih Alpah, Jungfrau, visok 4.167 m. V članku je bilo bodisi trasa proge kot tudi opis posameznih delov in tehničnih podrobnosti tako strokovno in mojstrsko opisano, da se ni povprečnemu čitatelju zdelo to prav nič čudnega in nemogočega. Šele pozneje, ko so jeli izražati začudenje in osuplost strokovnjaki, so postali pozorni tudi drugi, posebno pa še potem, ko so razvozlali podpis pod člankom «Ing. S. Ch. Windler» (Schwindler - šlepar).

Potem so se pa zares vsi od kraja smejali nad tako posrečeno potegavščino.

Pravzaprav ne vsi. Znani švicarski industrijec Adolf Guyer-Zeller je bil menda edini, ki se ni smejal. Natanko je še večkrat prebral tisti članek in se zamislil. Potem se je odpravil proti vrhu Jungfrau po trasi, ki je bila opisana v članku. In ko je spoznal, da tisti načrt ni tako nemogoč, je skupno s strokovnjaki in finančniki ustanovil družbo, ki je uresničila načrt. Deset let pozneje, je bila prvoaprilska potegavščina uresničena.

Noben pošten človek pa ne more odobravati takih, ki se 1. aprila šalijo tako, da kličejo gasilce ali rešilni avto. Tako početje je treba zares obsojati, kajti bodisi gasilci kot Rdeči križ, sta človekoljubni ustanovi, ki pomagajo človeku v nesreči.

Nevarni odtisi

Kdor dela stvari, ki bi jih ne smel, mora zelo paziti, da da ne pusti prstnih odtisov, ki so izdajalski. Proti njim ni ugovora, ne moreš jih zatajiti.

Tudi pisava je izdajalska. Pišeš pismo, menjaš pisavo, zvijaš in verižiš črke, a zaman. Pisavo, vsako črko, fotografirajo in povečajo, da jo laže analizirajo in ugotovijo, kdo je pisal.

Lumparija, je nekoga klicati po telefonu, ga žaliti, zmerjati, mu lagati, groziti in podobno. Tudi temu «športu» je odklenkalo. Kakor je pri pisavi vsaka črka sestavljena iz raznih nihajev in valov, za dotično pisavo prav določenih in značilnih, tako je tudi vsak glas pravzaprav samo skupek nihajev in valov. Vsak glas ima nekaj prav značilnih nihanj, krivulj, valov.

Glas ujamejo iz telefona na magnetofonski trak. Z magnetofonskega traku prenesejo glas v nihanje in valovanje, da dobe tako imenovani glasovni spektrogram.

Poglejmo. Nekdo bi nas zmerjal po telefonu. Zmerjanje bi ujeli na magnetofonski trak. Urad, ustanova, ki se s tem ukvarja, bi naredila glasovni spektrogram tega glasu. Nato bi dobili magnetofonske posnetke glasov ljudi, ki jih sumimo. Zopet bi dali narediti glasovni spektrogram. Če bi se glasovni spektrogram ujemal, potem bi krivca imeli in nobeno izmikanje mu ne bi nič pomagalo.

Znano je, da si dajo zločinci velikega kova, katerih prstne odtise imajo vse policije sveta, narediti plastične operacije na prstih, da tako menjajo odtise. Prav tako poskušajo z operacijami, da bi spremenili svoj glasovni odtis ali spektrogram.

Spremembe na zobeh in operacija mandeljnov ne vplivajo ali pa neznatno vplivajo na glasovni spektrogram. Spektrogram menja le operacija v nosu, v grlu, na glasilkah. So pa težke in nerodne operacije.

Kakor so za prstne odtise izdelali cele pravilnike in postopke, tako sedaj delajo za glasovne odtise. Angleži primerjajo te glasovne odtise po desetih njihovih najbolj pogostih besedah, in sicer: it, me, you, the, on, I, is, and, a, to.

KRIŽANKA

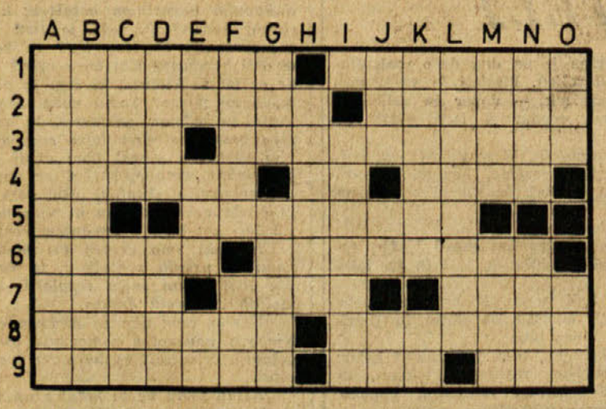

VODORAVNO: 1. Slovenski pesnik in pisatelj (Josip) — nočno zabavišče v večjih mestih, 2. popularna Verdijeva opera — nagota, 3. ujemanje koncev vrstic v pesmi — nepoklicno ukvarjanje z neko dejavnostjo, 4. znamenit sovjetski biolog (Aleksander Ivanovič) — veznik — želatina iz alg, 5. okrajšava za «mlajši» — ozemlje na skrajnem severu, 6 vrsta goveda — glasbeni ansambel, 7. nasip — živali, ki žive pod zemljo — znamka nemških avtomobilov, 8. vojaška bolnišnica — star predmet umetniške vrednosti, 9. evropska država — železniška proga — tekoča začimba.

NAVPIČNO: A. otok v Liparskem otočju z 927 m visokim ognjenikom, B. trojnik, C. mesto južno od Fruške gore — staro ime za ječo, D. reka v Srbiji — drag kamen, E. kazalni zaimek — kratica ameriške zvezne države Illinois — avtomobilski znak reškega okraja, F. mesto v južni Turčiji — biljardna palica, G. močna alkoholna pijača — naziv za turško vlado do leta 1918, H. vojaško poročilo, K. voznik tanka, J. nekdanji turški fevdalci — kemični znak za selen — osebni zaimek, K. kozmetični preparat — sto kvadratnih metrov, L. ameriški krokodil, M. žensko ime — pripovedni pesnik, N. tekočina, ki se uporablja pri narkozi — italijanski baročni slikar (Guido), O. tovarna avtomobilov v Mariboru — rase na glavi.

REŠITEV PREJŠNJE KRIZANKE

VODORAVNO: 1. Nabrežina - lata; 2. adrenalin - tobak; 3. Pivka - intrigant; 4. as - Arta - II - Inki; 5. dan - Erdeljsko - v; 6. abak - Marjana - li; 7. letina - reva - kis; 8. Eboli - ro - egoist; 9. Canal - klicanje.

Mrve in drobiž

☆ TOKIO je veliko mesto; ljudi kot mravelj. Povsod jih je dosti. Seveda je tudi cestna železnica vedno natrpana, prenatrpana. Ljudje se tišče v cestni železnici kot krompirji v polni vreči. Dobra uprava cestnih železnic — tokijski Acegat — je dal nadišaviti — parfumirati vozove cestne železnice, da bi svojim klientom nudil vsaj malo prijetnosti, če jim že ne more nuditi udobnosti.

★ JAPONKE so tudi ženske, torej kot poročene žene ljubosumne in sitne. Na Japonskem so posebna zabavišča za moške, čajnice, kjer mlade dame zabavajo gospode. Med drugim jih tudi odišavijo — parfumirajo. Zgaran družinski oče se vozi uro ali več domov s cestno železnico. Navzame se v vozilu cestne železnice prijetnega vonja. Pošteno. Doma pa družinska mati sitnari češ da se je klatil po čajnicah, kjer so ga nadišavile dame, uslužbenke čajnice.

☆ FINSKA je dežela športnikov. Predsednik države ima 62 let. Kadar je sneg ne zamudi dneva, da ne bi smučal. Najmanj prevozi na dilcah 12 km; poleti pa pešači. Finska je dežela gozdov. Tudi okoli prestolnice so gozdovi. Najmanj po šest kilometrov prepešači vsak dan po gozdu, ko ni snega. Pa ne da bi samo pešačil, med potjo izvaja še vsemogoče športne vaje.

★ AVTOMOBIL ima danes že marsikdo, zato pa je po mestih težko dobiti prostor, kamor boš lahko postavil svoj avtomobil. Imamo za to lep izraz — boj za prostor, boj za parkiranje. Ameriško mesto — Boston. Tudi tam, kot pri nas — boj za parkiranje, boj za prostor. Brihtna glava se vedno znajde. Nekdo je postavil tablo z napisom: Nevarnost — žarčenje na tem mestu. Parkiranje varno samo za vozila, ki imajo naprave, ki ščitijo pred žarčenjem. Postavil je to tablo na cesto v bližini svojega urada. Seveda je vedno našel prostor za parkiranje. Policija, ki se vtakne v vse, je končno razkrinkala podjetnega in brihtnega goljufa.

☆ KENIJA je tudi samostojna država in članica OZN. Dandanes filmajo povsod, po vsem svetu, tudi v Keniji. Večina prebivalcev Kenije so zamorci. Filmsko podjetje je snemalo film iz Afrike. Najelo je nekaj tisoč domačinov, ki bi morali nastopiti v filmu kot nekdanji vojščaki s ščitom in sulico. Dobili so jih, kolikor so jih hoteli. Težava je bila le v tem, kako jih prepričati, da bi dali iz roke tranzistor. Dosti besed je bilo treba, da so jih končno le prepričali.

★ RAZSTRELIVA so na svetu potrebna. Si morete zamisliti gradnjo predorov, cest, železnic brez razstreliva? Razstrelivo pa je razneslo pred nedavnim največjo tovarno razstreliv na svetu. Pok — tresk so čuli 30 km daleč, 5 km naokrog so popokale vse šipe.

☆ KAZALO je, da se bodo zagrabili, in to prav zares, Francozi in Brazilci zaradi morskih rakov-jastogov. Brazilci so bili proti temu, da bi v njih morju lovili Francozi jastoge. Že so se zbirali črni oblaki in tudi vojna mornarica. In potem vse tiho je bilo.

★ TATOVI so na Dunaju na pomladanskem sejmu vdrli v paviljon dunajske «Delavske zbornice». Kaj so ukradli? Nič manj kot cevko, v kateri je bil radijev izotop — svinčena cevka, dolga 6 cm, široka 3 cm, v njej pa tri tisočinke radija. Nevarna tatvina. Ne bo dobro tatu, če jo odpre. Cevko z radijevim izotopom so imeli tam, da so z njo preizkušali Geigerjeve števce.

☆ UMRETI mora vsako živo bitje. Tudi pingvini. Ko se postarajo in si niti hrane več ne morejo iskati, se odpravijo na posebne otoke, na katerih so bistra jezerca in bistri ribniki. Gredo v vodo in umro. Dna teh jezerc in ribnikov so pokrita z mrtvimi pingvini. Vsi leže na hrbtu. V krasni prozorni, bistri, čisti vodi, se na dnu belijo njih bele prsi.

★ MEDNARODNA komisija psihiatrov je sestavila seznam 50 pisateljev, katerih dela so primerna za duševno bolne. Predvsem jih priporočajo kot pomirjevalno sredstvo živčno razrvanim in prenapetim ljudem. Nekateri pisatelji se že veselijo, koliko jim bo vrglo, če se bodo njih knjige obnesle v norišnicah in na oddelkih za živčne bolezni.

☆ REKORDOV je več vrst. Prav gotovo je dosegla rekord tudi sijamska mačka. Odnesli so jo nekam k sorodnikom 240 km daleč. (Za primer Trst-Maribor). Čez nekaj dni je že primijavkala nazaj pred vrata domače hiše v mestecu Limoges v Srednji Franciji. Pa še en rekord so te dni doživeli v Franciji, in sicer v kraju Aniche. Ta rekord pripada borcu ki se je hrabro, junaško boril skoraj pred petdesetimi leti pred trdnjavo Verdun. Šele pred dnevi, ga je za to junaštvo odlikoval z medaljo sedanji poglavar francoske države.

★ BIRMINGHAM je mesto v Angliji. Tam živi zanimiv možak. Kadar se ga pošteno naseka in je tako trd, da prav ne ve, kaj se z njim godi, govori popolnoma pravilno arabsko in še dva druga jezika. Ko je trezen nima pojma o teh jezikih. Angleški psihologi in jezikoslovci imajo polne roke dela, da bi pojasnili to zadevo. Ni zlodi.

★ NEW YORK je veliko mesto. V nekem newyorškem časopisu je bil tudi oglas, ki naznanja spoštovanim čitateljem in lastnikom psov, da je neko podjetje ustanovilo dom onemoglih za stare pse. Vsak «upokojenec» ima svojo hišo iz mahagonija, ki je zunaj obita in okrašena z medeninastimi okraski. Te pasje hišice so pokrite z mehko in toplo preprogo. Na željo pritrdijo na hišo tudi družinski grb — gospodarja, ne psa.

HOROSKOP

Veljaven od 31. marca do 6. aprila

OVEN (od 21. 3. do 20. 4.) Spoznali boste osebo, katere prijateljstvo vam bo zelo koristilo v bližnji prihodnosti. Bodite na to pripravljeni, da boste pustili lep vtis že ob prvem srečanju. Možnost spora v družini zaradi malenkosti. V poklicnem delu boste uveljavili svoje zamisli. Srečni dan torek.

BIK (od 21. 4. do 20. 5.) V srčnih zadevah se bodo razmere znatno zboljšale in boste preživeli nekaj prijetnih ur z drago osebo, vendar morate paziti na svoje živce. V poklicnem delu vas bodo čakali raznovrstni opravki in boste imeli malo časa za zasebne zadeve. Obisk znancev. Srečni dan sobota.

DVOJČKA (od 21. 5. do 20. 6.) Srečali se boste z osebo, ki vas ima iskreno rada in je vedno bolj navezana na vas. Lahko boste preživeli v njeni družbi nepozabne trenutke, če ne boste trmoglavi in sebični. Zvezde so vam sploh naklonjene tudi v poklicnem delu. Lepa priložnost za izlet. Srečni dan nedelja.

RAK (od 21. 6. do 22. 7.) Spremenljivo razpoloženje ne bo dobro vplivalo na odnose z drago osebo, ki pa vas bo razumela. Ne bodite zaskrbljeni, ker tako stanje ne bo dolgo trajalo. V poklicnem delu kratek zastoj. Privoščite si malo počitka in uredite zasebne zadeve. Pismo. Srečni dan sreda.

LEV (od 23. 7. do 22. 8.) Obeta se vam obilo zabave in razvedrila v prijetni družbi. Priložnosti za izlete in nova spoznanja. Kovali boste nove načrte za prihodnost. V poklicnem delu boste zelo podjetni in iznajdljivi. Družinske spore boste lahko rešili, če boste nekoliko bolj razumevni.

DEVICA (od 23. 8. do 22. 9.) Nekoliko boste otožni in se vas bo skoraj lotila melanholija, toda družba drage osebe vas bo razveselila in rešila iz takega vzdušja. Priložnost za izlet in prijetno srečanje. Rešili boste neko zasebno zadevo. Lepi predlogi s strani prijateljev. Lotili se boste izrednih pobud.

TEHTNICA (od 23. 9. do 23. 10.) Zvezde so vam v srčnih zadevah precej naklonjene in boste lahko sklenili nova prijateljstva. S prijatelji se boste pogovorili o važnih zadevah. Pred vsakim sklepom dobro premislite. V poklicnem delu nobene spremembe. Pazite bolj na svoje zdravje.

ŠKORPIJON (od 24. 10. do 21. 11.) Tudi vam bodo zvezde naklonjene v srčnih zadevah. Lahko boste ugodno rešili stare spore ter odstranili neprijetne sporazume, toda dokazati boste morali, da ste iskreni. Nejasen položaj v poklicnem delu, ki se ga morate resno lotiti, da vam ne prerase čez glavo. Obisk.

STRELEC (od 22. 11. do 21. 12.) Zanimive novosti in nova doživetja, ki se jih boste radi spominjali. Opustite vsako željo po novih ljubezenskih pustolovščinah. Lep uspeh v poklicnem delu. Prijetna zabava v veseli družbi. Potovanje. Pazite na svoje zdravje. Ne sklepajte še važnih pogodb. Srečni dan sobota.

KOZOROG (od 22. 12. do 20. 1.) Lotila se vas bo melanholija in boste najraje bili sami. Razveselil vas bo obisk prijatelja. Prijetno presenečenje. Poklicno delo bo terjalo od vas nekaj napora, uspeh pa je zagotovljen. Delali boste načrte za prihodnje mesece. Pismo. Srečni dan nedelja.

VODNAR (od 21. 1. do 19. 2.) Te dni vas prava ljubezen ne bo zanimala in vam bodo bolj všeč razna prijateljstva. Verjetno vas bo obiskal nekdo, ki ga že več časa niste videli. V poklicnem delu boste naleteli na male ovire, ki se vam bodo zdele ogromne. Potovanje. Srečni dan četrtek.

RIBI (od 20. 2. do 20. 3.) Te dni boste prav očarljivi in zelo podjetni. Izkoristite to svojo formo in obiščite svoje prijatelje. Srečali se boste z vplivnimi osebami. V poklicnem delu boste dosegli lep uspeh. Nevoščljivi jeziki vas bodo zaman ogovarjali. Obisk drage osebe. Srečni dan sobota.

iz naših krajev

TEDEN

Se komaj slab mesec je do volitev in čeprav počasi, se je volilna kampanja že nekoliko razvnela in tudi volilni položaj se je že praktično do kraja razčistil, čeprav bo deželna volilna komisija za senat, ki se je sestala včeraj, šele v torek uradno potrdila kandidate. Medtem pa je vsedržavni volilni urad v Rimu zavrnil pritožbo tržaške sekcije FRN proti izključitvi njenega četrtega kandidata za poslansko zbornico, zaradi česar bo ta stranka nastopila v Trstu samo s tremi kandidati. Tudi izjavo o povezavi kandidatov za senat v sedmih okrožjih dežele Furlanija-Julijska krajina so vložile že vse stranke razen monarhistov. V volilni kampanji so še vedno najbolj aktivni komunisti, ki imajo vsak dan na programu številna krajša in leteča zborovanja po mestu in deželi. PSI je imela preteklo nedeljo z nastopom inž. Pečenka otvoritveno zborovanje za okolico v Nabrežini, danes pa ima uradno otvoritveno zborovanje za mesto na Trgu Sv. Antona Novega, kjer bo govoril tajnik Pittoni.

Za KD bo danes verjetno govoril minister Colombo, komunisti pa so za jutri potrdili prihod senatorja Terracinija.

V četrtek so v kinu «Alabarda» zborovali upokojenci. Zborovanje je organiziral pokrajinski sindikat upokojencev CGIL. Na njem so upokojenci odločno zahtevali reformo vsega pokojninskega zavarovanja.

Mnogo razburjenja, predvsem med delavci, je povzročila nenadna odločitev vodstva Acegat o uvedbi posebnih izkaznic za delavce in študente za izdajanje tedenskih tramvajskih vozovnic in pa izdajanje teh vozovnic samo na sedežu v Ul. Genova in ne več neposredno v tramvajih in filobusih. Spričo ogorčenega protesta prizadetih in odločnega nastopa sindikalnih organizacij, je moralo vodstvo Acegat svojo odločitev dejansko umakniti, čeprav samo začasno in z izgovorom na tehnične težkoče.

Na sindikalnem področju je treba zabeležiti dvodnevno stavko uslužbencev Javnih skladišč in pa borbo nameščencev zavarovalnih družb, ki se je v presledkih nadaljevala tudi ves ta teden.

Cene na drobno se še vedno krčevito držijo na zelo visokih kvotah kljub nekaterim vladnim ukrepom, da bi se znižale. Prav zaradi tega je bil sredi tedna pri vladnem gen. komisarju dr. Mazzi sestanek odgovornih predstavnikov javne uprave in raznih ustanov. Ob tej priložnosti je dr. Mazza dejansko zagrozil z odločnimi ukrepi in pozval trgovce na drobno naj znižajo cene.

Na gospodarskem področju naj omenimo še izvolitev novega odbora tržaške delegacije italijansko-jugoslovanske trgovinske zbornice. Ob tej priložnosti je predsednik delegacije podal obširno poročilo o trgovini z Jugoslavijo in naglasil potrebo po nadaljnji krepitvi «avtonomnega računa» v okviru katerega se odvija blagovni promet na obmejnih področjih. Z Dunaja pa je prišla vsekakor pomembna vest oz. potrdilo o zgraditvi naftovoda Trst-Dunaj z izhodiščem v Trstu. Gradnja naftovoda bo stala okrog 25 milijard lir, njegova začetna zmogljivost bo milijon in pol ton letno, kasneje pa bo lahko dosegla 6 milijonov ton letno.

Podpredsednik Slovenske kulturno gospodarske Zveze dr. Peter Sancin in tajnik Slovenske prosvetne zveze Gorazd Vesel sta v sredo obiskala prefekta goriške pokrajine dr. Princivalla. Pozdravila sta ga v imenu slovenskega prebivalstva, v nadaljnjem razgovoru pa sta mu prikazala težave, v katerih delujejo slovenske kulturne organizacije. Zaprosila sta ga za finančno podporo, da bi mogle uspešno opravljati kulturno nalogo za slovensko manjšino.

Spori okoli gradnje avtomobilskih cest med Gorico in Vilessami se odpravljajo. Podtajnik v ministrstvu za javna dela Ceccherini je, upoštevajoč stališče pokrajinskega in občinskega sveta, zagotovil pokrajinskim upraviteljem, da bosta dve milijardi lir, ki sta bili že nakazani, v celoti potrošeni za izgradnjo avto ceste, Villesse-Gorica. Vest je sporočila pokrajinska uprava, ki je opozorila javnost, da avto ceste ne zamenjuje z razširitvijo državne ceste Gorica - Gradiška - Červinjan, kakor tudi ne z gradnjo krožne ceste Tržaška cesta-Ločnik, ki imata povsem drugačne namene in značilnosti.

Tudi v tem tednu je bilo goriško sindikalno življenje zelo razgibano. Na Zvezi industrijcev so se začela pogajanja za izplačilo predujma na proizvodno nagrado tekstilnim delavcem, ki so zaposleni v sovodenjskem obratu; nagrada ne sme biti manjša od 10.000 lir. V nedeljo popoldne pa so na prefekturi podpisali sporazum, s katerim se bodo zvišaji prejemki polnilcev statev v Podgorski tekstilni tovarni. Urejuje se tudi vprašanje delavcev v pekarnah in mlekarnah. Sindikalne organizacije predlagajo, naj se poprej ustreže zahtevam te kategorije, potem pa naj se uvede za pekarne in mlekarne prost dan, ki bo vsako nedeljo.

Goriški občinski svet je spet začel zasedati. Odobriti mora proračun za tekoče leto, obenem pa se izreči o nekaterih pobudah, in sicer o pasji razstavi, ki bo v parku ob Kornu, otroški prireditvi, na kateri bodo sodelovali televizijski igralci ter razstavi miniaturnih električnih vlakov. Nedvomno bodo te pobude omogočile dotok turistov v naše mesto. Toda še največji priliv bo ustvarila etapa kolesarske dirke po Italiji, ki bo po 25 letih imela ponovno cilj v Gorici, in sicer na Gradu.

PO SKLEPU OBČINSKEGA SVETA ZA RAZLASTITEV 810 TISOČ KV. M ZEMLJIŠČ NA KOLONKOVCU

SMRTNI UDAREC tržaškemu vrtnarstvu?

Sklep občinskega sveta je že veljaven - Preprečiti je treba hude posledice, dokler je še čas, sicer bodo izginili zadnji vrtovi, ki zalagajo Trst s svežo zelenjavo - Na razpolago so druga področja

Pogled na del lepih vrtov na Kolonkovcu, ki jih hočejo razlastiti

Še zadnji vrtovi v tržaškem predmestju, ki zalagajo naše mesto z zelenjavo in povrtninami, so v nevarnosti, da izginejo. Kakor smo že poročali, je namreč 18. marca tržaški občinski svet z glasovi demokristjanov, socialdemokratov, republikancev in liberalcev odobril sklep o razlastitvi 810.000 kv m zemljišč v Rocolu-Melani, pri Sp. Magdaleni in pri Sp. Magdaleni pod Rovtami za gradnjo ljudskih hiš, upravnih poslopij, šol vrtcev, igrišč, cerkev, cest, itd. V Rocolu-Melani bi na podlagi tega sklepa razlastili 183.000 kv. m zemljišč in jih plačali po 3000 lir, pri Sp. Magdaleni 335.000 kv. m po 700 lir in pri Sp. Magdaleni pod Rovtami 392.000 kv. m po 3000 lir. Na tem področju naj bi v prihodnjih 10 letih zgradili skupno 5500 stanovanj. Tako bi nastala tri samostojna naselja.

Ta sklep občinskega sveta, oziroma načrt za nova naselja na Kolonkovcu, spada v okvir splošnega regulacijskega načrta tržaške občine, ki je bil na ogled občinstvu na sedežu tehničnega urada do 22. marca. Občani in ustanove imajo pravico, da predložijo svoje pripombe, predloge in popravke občinskemu tehničnemu uradu do 20. aprila. Regulacijski načrt bo stopil v veljavo šele z dekretom predsednika republike, sklep občinskega odbora pa je takoj veljaven.

Ta sklep občinskega sveta bi pomenil smrtni udarec za tržaško vrtnarstvo. Zaradi tega je nujno potrebno, da se pravočasno preprečijo posledice, ki bi nastale. Prepričani smo, da se bodo za pravično rešitev tega vprašanja zavzeli na pristojnem mestu kmetijsko nadzorništvo, urad za kmetijstvo in gozdarstvo pri vladnem generalnem komisariatu, trgovinska zbornica in strokovne organizacije kmetov.

Popolnoma naravno in razumljivo je, da so vrtnarji zelo zaskrbljeni. Prav tako pa se opaža zaskrbljenost tudi v mestu. Prizadeti vrtnarji bi zgubili svoje vrtove, ki so viri njihovih dohodkov, meščani pa ne bi več dobivali vsak dan sveže zelenjave in povrtnine. Prav na Kolonkovcu in pri Sv. Ani ,kjer občina hoče začeti z razlastitvami zemljišč, so se še ohranili vrtovi ,saj so drugod zaradi razširitve mesta in industrijskega področja skoraj ,ali popolnoma izginili. Zlasti na področju pri Sp. Magdaleni pod Rovtami, to je v kotu med Ul. Flavia in krožno avto cesto, so največji in najlepši vrtovi ,kakršnih daleč ne najdemo. Ne razlaščati in podirati vrtnarje, ampak podpirati jih in skrbeti za razvoj vrtnarstva, bi morala občina. Dejstvo je, da se mestno prebivalstvo ne množi tako naglo in da so še druga področja ,kjer bi lahko dobili zemljišča za nove gradnje.

Ne moremo se nikakor strinjati s sklepom občinskega sveta o razlastitvi teh zemljišč niti s pripombo podžupana, ki je med razpravo v občinskem svetu dejal, da je pač to usoda vseh kmetij ,ki so v neposredni bližini mesta, ki se širi. Tudi če se širi, ga je treba usmerjati v pravo smer, da je čim manj škode, da niso tako prizadeti občani in posredno tudi splošno gospodarstvo. V tem primeru ni govora, da bi na ta način preprečili morebitne špekulacije z zemljišči. Vrtnarji hočejo ostati, delati in živeti na svojih vrtovih, ki jih skrbno negujejo. Pri teh njihovih naporih, ki so posredno v korist vsemu mestu, jih bi morala zlasti občina podpirati.

Z obiska pri vrtnarjih

Ko je po dolgem mrazu in deževju te dni spet posijalo sonce, smo obiskali nekaj vrtnarjev na Kolonkovcu in se z njimi pogovorili o namenu tržaške občine. Doma ni bilo nikogar ,vsi so bili na delu. Zima je bila dolga in ostra. Ni jim prizanesla. Izgubili so zaslužek, zdaj pa jih preganja delo. Vrh vsega tega pa še skrb ,kaj bo jutri, če bodo zares stroji začeli grmeti in bodo rušili terase, trte, krasne lehe in sončne grede. Kam potem? Denar bi kmalu splahnel. Vrtovi bi izginili. Mar bi potem nabirali radič, solato in drugo zelenjavo po Velikem trgu ali po terasah mestnih palač?

Najprej smo se oglasili pri Poljšakovih, oziroma po domače «pri Bernardu». Ob cesti Costalunga lepa hišica. Vse snažno in na svojem mestu, pred hišo pa 5000 kv. m do zadnje pedlje skrbno obdelanega vrta, po vsem vrtu napeljana voda, vse za zelenjavo in 300 m latnika. On presaja solato, žena zaliva radič. Sel je pogledat načrt. Rekli so mu, da bo vrt presekala cesta in da mu bo nekaj ostalo, da ni misliti na nobena pogajanja. Če bo šlo na trdo ,bo odločalo sodišče. Tako so mu odgovorili.

«Občina ne more delati z nami, kar hoče. Dali bi nam nekaj denarja. Kaj bi si s tem pomagali? In zelenjava za mesto? Kaj bodo mlado solato vozili iz Padove? Veš, koliko damo vsako leto v to zemljo? Samo za gnoj 120.000 lir. In voda? In trud? Frav te vrtove hočejo? Glej tja gori ,saj je dovolj prostora pod Lovcem. Na inšpektoratu so obljubili ,da se bodo zavzeli».

Pokaže mi, kod naj grem k Marcelu Čoku.

Velika lepa hiša z dvema stanovanjema, pri hiši pa 11.500 kv. m vrta, njive ,trte, odkrite in pokrite grede z najlonom. Pri trtah dela stari oče, oče in sin pa kopljeta njivo, nad katero je speljana žičnica s Ključa do tovarne cementa. Hišo so si sezidali pred 4 leti, po načrtu bi jo baje morali porušiti ,del vrta pa bi uničili za trg.

To je ena izmed najlepših «mandrijev», na njej živita dve družini. Sin Marcel, star 26 let, je nekaj let delal kot električar, pa mu je bolj všeč delo na vrtu, ker je tako bolj neodvisen in sam svoj gospodar. Z veseljem vrtnari že štiri leta. Zakaj naj bi mu ubili to veselje ter ga spravili na cesto?

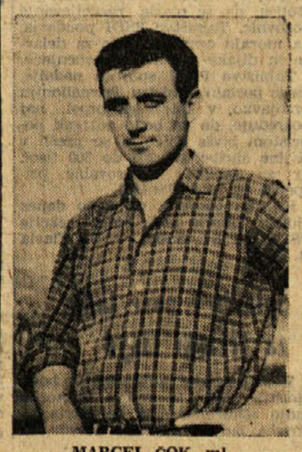

MARCEL ČOK, ml.

Zanima nas, kaj bo povedal. Ko izve, da bo izšel članek v «Primorskem dnevniku», pripomni: «Napišite, napišite dosti. Prav bi bilo da bi tudi drugi časopisi kaj napisali in protestirali. V Rimu pravijo ,da hočejo podpreti kmetijstvo in delajo zelene načrte, tu pa hočejo uničiti vrtnarstvo. Čudno, da občinski svet ni glasoval proti. Ali se niso zavedali, ali ne poznajo tega kraja in teh vrtov? To je treba preprečiti.»

Pri Lukačevih, skoraj na skrajnem vzhodnem delu blizu krožne avtomobilske ceste, gospodar pomaga zidarjem, ki širijo čedno hišico. Stara mati Josipina, gospodinja Justina in hčerka Sonja nabirajo in čistijo mlado solato, ki jo bodo ob zori že pripeljali na zelenjadni trg. Nona Josipina se je rodila v sosednji hiši. Od kar je prišla na svet živi tu. Od otroških let nabira in vozi zelenjavo v mesto. Tudi zdaj vsak dan pelje s sinom zelenjavo v Trst, popoldne pa pomaga nabirati in čistiti.

Gospodinja pridno nabira in prinaša solato: «Ma kaj si mislijo na komuni, da bomo na stara leta menjali svoj meštir? Naj nas pustijo pri miru.»

«Nona ,se spomnite, kakšne tako dolge zime, kot je bila letos?»

«Ne, odkar sem živa ni bilo tako. Letos nas prav tare. Ne spomnim se, da bi še nikoli lahko spali do 6. ure, kakor letos. Ni bilo kaj obirat in peljat na trg.»

Da ,letos je nona Pepina lahko spala — pozimi — do 6. ure, in ne samo ona, tudi drugi «mandrijerji», ker niso imeli dela, zelenjave — in zaslužka. Zdaj že spet vstajajo bolj zgodaj. Se jim vreme dela preglavice in sonce ne greje kot bi moralo. Kakor da vse to ne bi bilo še dovolj, pa jim zdaj grozijo, da jim bodo vzeli vrtove, ki so jih rodovi pripravili, da jih bodo spodili z zemlje, od katere živijo. Ne. To je nemogoče. To bi bilo preveč krivično za te ljudi ,ki delajo kot mravlje od zore do mraka.

ALBIN BUBNIČ

Nona Josipina, gospodinja Justina in hčerka Sonja nabirajo in čistijo mlado solato

Triglavski

(Nadaljevanje s 4. strani)

tis), toda končno so se le pokazali izraziti obrisi gora, ki danes obdajajo to čudovito dolino. Od tedaj naprej pa so v njej zagospodarili samo dež, sneg, led in veter in seveda tudi sonce. Spremenili so jo sicer nekoliko, toda v bistvu je ostala tako, kot se je dvignila iz pradavnega morja: očarljiva, lepa in tako privlačna ,da še danes ljudje XX. stoletja hodijo ure in ure samo, da se znajdejo v njenem naročju.

Ta nujno suhoparen opis Doline triglavskih jezer lahko navede bitatelja, ki ne zahaja v gore, v prepričanje, da v določeni višini zamre vsako življenje. Temu pa ni tako. Brž ko v poznih pomladanskih mesecih skopni sneg, se življenje prebudi povsod z vso silo. Niželežeči gozdovi ozelenijo in vseh vrst cvetlice začnejo prekrivati prostrana pobočja doline. Njihove barve so tako žive in tako številne, da dolinska flora ne more tekmovati z njimi. Konec julija in v začetku avgusta je pogled na dolino najbolj pester: oko se naslaja ob krasni rdeči barvi rododendrona, murkah, encijanu in stotinam najnežnejšega cvetja. Triglavski narodni park je bil ustanovljen med drugim tudi zato, da se zaščiti prav to neizmerno bogastvo visokogorske narave.

Kaj pa živalstvo? Ko se govori o tem, se človek najprej spomni na gamsa. Ta čudovita žival je še vedno zelo številna na vsem triglavskem pogorju, toda le redko jo zagledaš. Toda gams je le največja žival, ki živi tu. Številne so najrazličnejše živalske vrste, da ne govorimo o žuželkah, ki si najdejo zavetišče in hrano na samih vrhovih, ali v njih bližini.

Konec septembra začne to bujno življenje hirati. Niso več daleč zimski mrazovi, ni več daleč prvi sneg, ki bo pobelil strme vršake in njih podočja. Življenje se umakne v razpoke, v votline, pod snežno odejo toda ne propade; samo zaspi ter se pripravlja na novo pomlad.

Mož z brazgotino

(Nadaljevanje s 3. strani)

je ob meni znašla druga žena. Odrinila me je na stran in hotela skočiti iz vagona. Zagrabil sem jo za ramena in jo potegnil nazaj. Obrnila se je, zasikala nekaj nerazumljivih besed, z bliskovitim gibom se je osvobodila mojih rok in me s pestjo močno udarila po licu. To je bil v resnici mojstrski udarec. Na roki je imela dva prstana in od teh mi je na licu ostala brazgotina.»

Woodhaus se je s kazalcem dotaknil brazgotine. Gledal nas je kot človek, ki še ni izdal svoje največje skrivnosti.

«Žena je bila namreč znamenita detektivka C. Bootbie,» je nadaljeval Woodhaus, «jaz pa, idiot, sem ji onemogočil, da bi ujela pri delu dolgo iskano tatico — tisto mično mlado dekle!

Ne bom ponavljal, kaj vse so mi povedali gospodična Bootbie in drugi policisti. Zame je bila sreča, ker so dekle čez nekaj dni vendarle ujeli. Z vso pravico so sumili, da sodelujem s tatico.

Vidite torej, da dolgujem to brazgotino policiji, čeprav nisem storil nobenega kaznivega dejanja.»

Woodhaus se je nasmejal, potem pa je skomignil z rameni:

«Od tistega dne dalje nimam nikakršne želje več, da bi še nastopal kot detektiv-amater.»

Piše: J. Fabul

KAVBOJ JOE in ZLOGLASNA OLPA

Riše: Suši

KMETJE, VRTNARJI

Za vsako vašo potrebo se obrnite na domačo tvrdko

FURLANI EDVARD

TRST, Ul. Milano 18
TELEF. 35-169

katera vam nudi po najnižjih cenah vsakovrstna semena najboljših inozemskih krajev in semena lastnega pridelka ter razne sadike, žveplo, modro galico nacionalno in angleško, umetna in organska gnojila ter vsakovrstno orodje in stroje vsake velikosti.

Ekskluzivni zastopnik za Tržaško, Goriško in Beneško Slovenijo: svetovno znanih strojev za obdelovanje zemlje ter kosilnice «AGRIA»

Vreme včeraj: najvišja temperatura 14.5, najnižja 8.1, ob 19. uri 11; vlage 60 odst., zračni tlak 1009.9 pada, veter 11 km severovzhodnik, nebo pooblačeno, morje skoraj mirno, temperatura morja 6.4 stopinje.

Tržaški dnevnik

Danes, NEDELJA, 31. marca
Benjamin
Sonce vzide ob 5.50 in zatone ob 18.30. Dolžina dneva 12.40. Luna vzide ob 10.03 in zatone ob 0.43
Jutri, PONEDELJEK, 1. aprila
Bogomila

DANES PRVA INTENZIVNA PREDVOLILNA NEDELJA

Deželni volilni urad potrdil vse kandidature za senat

Volilni proglas Skupne slovenske liste - Ob 11. otvoritveno zborovanje PSI na Trgu Sv. Antona Novega - Za KD Botteri, za PSDI prof. Schiffrer - Jutri na Trgu Goldoni senator Terracini za KPI

Včeraj dopoldne se je sestal deželni volilni urad pod predsedstvom sodnika dr. Palerma in je sprejel vse kandidature za volitve v senat v vseh sedmih okrožjih dežele Furlanija-Julijska krajina. Gre za drugo stopnjo pri postopku glede vlaganja kandidatur.

Skupna slovenska lista nam je poslala v objavo daljši, mestoma dokaj polemičen, proglas. Uvodoma utemeljuje stališče o potrebi lastnega slovenskega političnega predstavništva, nato pa ugotavlja, da je potrebno za izvolitev poslanca v parlament 35 tisoč glasov.

Naslednje poglavje, ki ima naziv «Slovenska enotnost», se nanaša na trditve o škodljivosti vključevanja v italijanske stranke, češ da se s tem Slovenci podrejajo tujemu vodstvu. Proglas govori o slovenski politični enotnosti, za kar naj bi služila SSL. Zato naj bi njen nastop na volitvah predstavljal korak za ustvarjanje politične enotnosti ne glede na izid sedanjih volitev.

Naslednjemu izrazito polemičnemu poglavju sledi poglavje «Naš program», katerega prvi odstavek pravi dobesedno:

«Skupna slovenska lista se bori za ohranitev in okrepitev slovenstva v Italiji. Bori se za uveljavitev člena 6. ustave in uzakonitev Spomenice o soglasju. Zavzema se za pravico in uporabo slovenščine v vseh javnih uradih, za potrebe slovenske šole, za krepitev slovenske prosvetne, športne, družabne dejavnosti, za sorazmerno zastopstvo Slovencev v javnih uradih in ustanovah, za zaščito narodne sestave naših krajev pred umetnim raznarodovanjem, za večje upoštevanje potreb in koristi krajev, kjer žive naši ljudje.»

Proglas Skupne slovenske liste se zaključuje s pozivom in sklicevanjem na preteklo razdobje.

Po nekoliko medlejši volilni kampanji bodo danes skoro vse stranke imele naporen dan, saj bodo priredile vrsto zborovanj.

Tako bo tržaška federacija PSI uradno otvorila v Trstu kampanjo z zborovanjem, ki ga bo imel ob 11. uri na Trgu sv. Antona Novega tajnik federacije Arnaldo Pittoni, ki bo govoril o programu stranke na letošnjih volitvah. Sinoči pa je bila skupščina mladinske federacije PSI, ki sicer nima izrazito volilnega značaja, na kateri pa so govorili tudi o teh vprašanjih in nato izvolili novo vodstvo.

Komunisti bodo priredili pomembnejše zborovanje v ponedeljek ob 18. uri na Trgu Goldoni, kjer bo govoril vidni vsedržavni predstavnik senator Terracini. Sicer pa je bila KPI v dosedanji volilni kampanji najbolj živahna, saj je priredila od ponedeljka pa do včeraj zvečer kar 39 volilnih zborovanj. Med njimi sta bili zlasti zanimivi zborovanji, ki sta bili posvečeni mladim volivcem, ker stranka upošteva, da bo tokrat prvikrat na političnih volitvah oddalo svoj glas kar 15.000 mladincev in mladink. Zanimiva so bila tudi številna druga zborovanja. Uradno sporočilo KPI pravi, da so na zborovanjih in drugem propagandnem materialu podčrtali obvezo KPI, da bodo izvolili v poslansko zbornico kandidata slovenske narodnosti in da bo izvoljena Marija Bernetič, ki je edini slovenski kandidat, ki ima stvarno možnost, da bo izvoljen.

Danes bo imela KPI naslednja zborovanja: ob 11. uri Vidali v naselju San Sergio, ob 11 Calabria na Trgu Garibaldi, ob 11 v Nabrežini G. Burlo in Marina Bernetič, ob 11 na Trgu Gioberti Tonel, ob 11 na Opčinah odv. Pogassi in Šiškovič, ob 16 v V. Repnu in ob 17 v Zgoniku Šiškovič, ob 16 v Gabrovici in ob 17 na Proseku Gombač ter končno ob 18 v Lonjerju G. Burlo in Marina Bernetič.

Tudi druge stranke bodo danes priredile številna zborovanja. KD bo uradno otvorila kampanjo z zborovanjem, na katerem bodo govorili pokrajinski tajnik Botteri ter oba kandidata za volitve v senat Bartoli in Rinaldini. To zborovanje bo ob 11. uri v kinu Grattacielo. PSDI pa bo priredila ob 12. uri zborovanje, na katerem bo govoril kandidat za volitve v senat v prvem tržaškem volilnem okrožju prof. Schiffrer.

Navdušeno sprejeto Brechtovo delo

Poln Avditorij (vmes tudi osebnosti, ki jih v gledališču ne srečujemo) je bil včeraj zvečer dokaz velikega zanimanja, ki ga je zbudilo delo Bertolta Brechta «Človek je človek». Dobro pripravljeni predstavi je občinstvo sledilo z veliko pozornostjo. Po navdušenem sprejemu dela je pričakovati obilnega obiska tudi pri naslednjih predstavah.

(Zaradi pozne ure in pomanjkanja prostora bomo o predstavi še govorili.)

SMRTNA PROMETNA NESREČA NA MILJSKI CESTI

Avto v filobusni steber: eden mrtev in trije ranjeni

Trčenje je bilo tako močno, da se je kovinski steber upognil - Vzroki nesreče še niso pojasnjeni

Včeraj ponoči okrog 2. ure je prišlo na cesti med Miljami in Žavljami do hude prometne nesreče, pri kateri je izgubila življenje ena oseba, tri pa so bile ranjene. Smrtna žrtev nesreče je 61-letni upokojenec Ivan Škerl iz Ul. Carbonara 8, ranjeni pa so bili 26-letni delavec Marino Senica iz Ul. Ginnastica 37, 40-letni delavec Karlo Lisjak in njegov 32-letni brat Anton, iz Ul. Corsi 1.

Kako je točno prišlo do nesreče policija še ni mogla ugotoviti v vseh podrobnostih. Vsa četvorka je nekaj pred 2. uro z avtom TS 40506, ki ga je vozil Marino Senica, zapustila Milje in se usmerila proti Trstu. Kakih 200 m onstran potoka Ospa na področju Štramarja pa je Senica nenadoma zgubil oblast nad vozilom, ki je zašlo popolnoma na desni rob ceste in se s prednjim delom zaletelo v kovinski steber električnega filobusnega omrežja. Udarec ob drog je bil tako močan, da se je naravnost upognil, pri čemer pa je bil močno poškodovan seveda tudi avto, iz katerega so mimoidoči izvlekli vse štiri potnike hudo ranjene. Iz bližnje ladjedelnice Felszegy so o nesreči po telefonu obvestili Rdeči križ in prometno policijo.

Ko sta na kraj nesreče z največjo naglico privozila avto Rdečega križa iz Trsta s službujočim zdravnikom dr. Pincettijem in ambulanta iz Milj, so najprej prevzeli hudo ranjenega Škerla in ga odpeljali v tržaško bolnišnico, z drugim avtom pa so takoj nato odpeljali še ostale tri. Dr. Pincetti je že na prvi ogled lahko ugotovil, da je stanje Škerla zelo resno zaradi številnih ran po nogah, na čelu in sencih, zloma čeljusti, verjetnega zloma stegnenice in zaradi notranjih poškodb. Seveda je bil Škerl nezavesten tudi še ko so ga sprejeli na ortopedski oddelek in je, ne da bi prej prišel k zavesti, izdihnil kake tri ure kasneje kljub vsem naporom zdravnikov.

Karla Lisjaka so tudi sprejeli na ortopedski oddelek in se bo moral zdraviti kakih 40 dni zaradi zloma desne roke, ran na desnem boku, zloma nosne kosti ter ran na ustnicah in nad levim očesom. Njegov brat Anton se je ranil na desnem sencu in po desni roki ter bo ozdravel predvidoma v desetih dneh, Senica pa v 20 dneh zaradi ran na čelu in na bradi, po nosu in desnem stegnu, verjetnega zloma čeljusti in izgube več zobov.

Truplo nesrečnega Škerla je na razpolago sodnim oblastem v mrtvašnici. Škerl ni bil poročen in je živel s sestro in bratom. Dolga leta je bil zaposlen kot strojnik na ladjah Tržaškega Lloyda, pred nekaj meseci pa je bil upokojen.

Izletnikom v Dalmacijo

Vse udeležence izleta «Primorskega dnevnika» v Dalmacijo in na Krf prosimo, da uredijo svoje dokumente za potovanje. Kdor potuje s svojim potnim listom naj poskrbi, da bo potni list veljaven tudi za Grčijo. To se napravi na kvesturi oziroma komisariatu javne varnosti ali pa preko potovalnega urada «Aurora» v Ul. Cicerone 4. Kdor potuje s skupnim potnim listom z vizumom, naj čimprej predloži osebno izkaznico v našem uradu, kjer se je vpisal.

Prav tako prosimo vse prijavljene, ki še niso poravnali tretjega obroka vpisnine, da to čimprej storijo, sicer bomo morali zamudnike črtati iz seznama udeležencev izleta.

UREDNIŠTVO

Odložitev stanovanjskih izgonov

Sodne oblasti so na prošnjo vladnega generalnega komisarja dr. Mazze odredile, da se za velikonočne praznike prekinejo sodni stanovanjski izgoni, in sicer od 8. do 20. aprila.

Med telovadno uro si je zlomil nos

Med telovadno uro na strokovni šoli pri Sv. Ivanu se je včeraj okrog 13. ure ponesrečil 12-letni Dario Grgič s Padrič št. 42, ki so ga sprejeli v bolnišnico in se bo moral zdraviti tri tedne. Tekel je po telovadnici, pa ga je neki sošolec nehote zadel in je nerodno padel, tako da si je nalomil nosno kost.

Truplo novorojenčka na zidu v Ul. Cisternone

Včeraj ob 22.40 so prinesli v mrtvašnico splošne bolnišnice truplece novorojenčka moškega spola. Našli so ga dve uri prej na zidu v Ul. Cisternone zraven hiše št. 43. Novorojenček je bil zavit v cunje in pokrit z bršljanom. Preiskavo vodijo karabinjerji.

IZ LONJERJA

Pokopali smo Stanka Čoka

Včeraj smo pokopali domačina Stanka Čoka, starega komaj 42 let. Vest o njegovi smrti je močno odjeknila ne samo v njegovi rojstni vasi, temveč povsod, kjer so pokojnega Stanka poznali. To je izpričalo tudi veliko število ljudi, ki so se udeležili pogreba, ter mnogo vencev in cvetja, ki so jih položili na njegov prerani grob. Krsto so iz hiše žalosti nosili do katinarskega pokopališča njegovi prijatelji, ob grobu pa mu je domači pevski zbor zapel nekaj žalostink.

Stanko Čok se je rodil v Lonjerju 3. V. 1921. Po poklicu je bil kuhar. Ko je bil v italijanski mornarici je ob kapitulaciji Italije odšel v partizane, najprej v Bari, kjer je bil s sovjetskimi letalci, nato pa je prišel z drugimi tovariši v Jugoslavijo in je bil dodeljen kot kuhar štabni četi jugoslovanskega letalstva v Zemunu. V jugoslovanski vojski je ostal še po osvoboditvi. Številni tovariši se ga s hvaležnostjo spominjajo, ko jim je kot kuhar rad pomagal in jih večkrat rešil lakote. Za svoje zasluge je dobil poleg jugoslovanskega odlikovanja Reda za zasluge narodu, tudi dve sovjetski odlikovanji.

Po vrnitvi v domači kraj je postal aktivni član prosvetnega društva in je marljivo nastopal v dramski skupini. Njegovo zdravje pa ni bilo dobro ter je začel čutiti posledice vojne. Zdravil se je v Zemunu in na Bledu, kakor tudi na Golniku, vendar s pičlim izboljšanjem. Neozdravljiva bolezen ga je spravila v prerani grob.

Materi in vsem sorodnikom naše iskreno sožalje, njemu pa naj bo lahka domača zemlja.

Pevci za festival domačih popevk

Kot smo že objavili, se pripravlja festival lahke glasbe in domačih popevk, ki bo sredi maja v Trstu. Jutri ob 19. uri pa bo v dvorani PD «I. Cankar» v Ulici Montecchi 6 preizkušnja kandidatov, ki bi hoteli sodelovati kot pevci na tem festivalu.

Pripravljalni odbor v tej zvezi poziva vse mlade fante in dekleta, ki imajo veselje do petja in predvsem do lahke glasbe, da se zglasijo pol ure pred začetkom poskusne avdicije v dvorani PD «I. Cankar». Znati morajo vsaj eno pesem iz običajnega repertoarja popevk.

Vabljeno je tudi občinstvo, ki bo poskusni avdiciji prisostvovalo v vlogi žirije. Vsak poslušalec bo namreč dobil glasovnico z imeni kandidatov, v katero bo poleg imena vpisal število točk od 1 do 10. Posebno žirijo bodo sestavljali glasbeni strokovnjaki.

Začetek poskusne avdicije bo ob 19. uri. Prosimo za točnost!

GOJENCI SLOVENSKEGA DIJAŠKEGA DOMA V TRSTU
priredijo
pod pokroviteljstvom Slovenske prosvetne zveze

danes 31. marca
ob 17. uri
v dvorani na stadionu «1. maj»
dramo v treh dejanjih

«JEZUSOVI APOSTOLI»

Po uspelih prireditvah na podeželju, bo nedeljska predstava zadnja in v mestu edina uprizoritev te zanimive in dobro podane igre.

Predprodaja vstopnic eno uro pred pričetkom predstave.

Osnovne šole iz Bazovice, s Peska in iz Gropade priredijo danes 31. marca ob 17. uri v kino dvorani v Bazovici

skupno šolsko prireditev

Vabljeni!

SLOVENSKI KLUB vabi na predavanje, ki ga bo imel v torek, dne 2. aprila ob 20.15 v Ul. Geppa 9 slavist Filibert Benedetič z naslovom **«NOVA POTA V RUSKI KNJIŽEVNOSTI».**

Gledališča

GLEDALIŠČE VERDI

Danes ob 16. uri za dnevni red v vseh prostorih druga predstava Straussove opere «Kavalir z rožo» v originalni izvedbi in z istimi nastopajočimi kot pri prvi predstavi. Dirigent Maingard von Zallinger. Pri blagajni gledališča se začenja prodaja vstopnic.

V torek za red B v parterju in ložah ter za red A na galerijah in stojiščih tretja predstava opere «Kavalir z rožo».

V sredo ob 21. uri prva predstava Offenbachove komične opere «Lepa Helena». Dirigent Mario Bugamelli. V glavnih vlogah bodo nastopili: Gianna Galli, Alvinio Mischiano, Paolo Montarsolo, Marina Cucchio, Enrico Dezan itd.

Pri blagajni gledališča se nadaljuje prodaja vstopnic za današnjo predstavo, jutri pa se začenja prodaja za predstavi v torek in v sredo.

AVDITORIJ

Danes ob 17. uri uprizori Tržaško stalno gledališče v Avditoriju igro Bertolta Brechta «Človek je človek». Režija Fulvio Tolusso. Cena vstopnic: sedeži A 1000 lir, sedeži B 650 lir, galerija 300 lir.

Kino

Nazionale 14.30 «Arsenio Lupin contro Arsenio Lupin» Jean-Claude Brialy, Jean-Pierre Cassel.
Arcobaleno 14.00 «La smania addosso» Vittorio Gassman, Annette Stroyberg. Prepovedano mladini.
Fenice 14.30 «Budda» Technicolor.
Excelsior 14.00 «Come ingannare mio marito» Technicolor. Lana Turner, Dean Martin.
Grattacielo 14.30 «Russia sotto inchiesta» Cinemascope Agfacolor.
Supercinema 14.30 «La donna nel mondo». Technicolor. Prepovedano mladini.
Alabarda 14.00 «Sexy al neon bis» Colorscope. Prepovedano mladini.
Filodrammatico 14.30 «Questo nostro impossibile amore» Technicolor. Sarita Montiel.
Aurora 14.30 «La steppa».
Cristallo 14.30 «Paradiso dell'uomo». Technicolor. Prepovedano mladini.
Capitol 14.00 «La guerra dei bottoni».
Garibaldi 15.00 «I 4 monaci» Technicolor. Peppino De Filippo, Aldo Fabrizi, Nino Taranto, Macario. Zadnji dan.
Massimo 14.00 «Il trionfo di Robin Hood» Technicolor. John Burnett, Gia Scala.
Impero 14.00 «La grande ruota».
Moderno 14.00 «Marcia o crepa» Stewart Granger, Dorian Gray, Maurizio Arena. Zadnji dan.
Astoria 14.00 Izredni film v technicolorju: «Appuntamento in riviera». Mina, Tony Renis. «Il giustiziere dei mari». Cene 200 in 150 lir.
Astra 15.00 «3 contro tutti».
Vittorio Veneto 14.00 «L'uomo di Alcatraz». Burt Lancaster.
Abbazia 14.00 «Senilità» Claudia Cardinale, Anthony Franciosa. Prepovedano mladini.
Marconi 14.00 «L'urlo della battaglia» Technicolor. Jeff Chandler.
Ideale 14.00 «La monaca di Monza» Giovanna Ralli, Gino Cervi.
Škedenj 14.00 «Geronimo» Technicolor. Chuck Connors, Kamala Devi.

ZARADI NEPOPUSTLJIVOSTI DELODAJALCEV

Delavci tovarn skupine SNIA so napovedali 48-urno stavko

Prvi dan je bila udeležba 100-odstotna - Ugoden sporazum za delavce v podjetju Gaslini

Pokrajinski sindikat tekstilnih delavcev FIOT-CGIL je napovedal včeraj skupno s sindikatom Delavske zbornice enotno stavko tekstilnih delavcev v skupini podjetij SNIA, to je v tovarnah FIL-SNIA, Export-Filatura in Pettinatura Triestina. Skupno je v teh tovarnah, ki so vse v industrijskem pristanišču v Žavljah, nad 700 delavcev in delavk, ki že dolgo časa zahtevajo izboljšanje delovnih in mezdnih razmer. Stavke se je udeležilo 100 odstotkov vseh delavcev in delavk. Stavka se bo ponovila v ponedeljek in se vrnejo delavci na delo v torek v prvi izmeni.

Stavko so napovedali, ker je podjetje odklonilo vse zahteve delavcev, ki sta jih predložila oba sindikata. Sklep o stavkanju so sprejeli na dveh skupščinah 28. in 29. t.m. Ob tej priliki so se delavci tudi pritožili nad ravnanjem ravnateljstva sploh.

Delavci zahtevajo: uvedbo dnevne doklade v višini 200 lir; zvišanje proizvodne nagrade za 50 odstotkov, tako da bo znašala najmanj 6000 lir na mesec; revizijo člena pogodbe iz leta 1961, ki določa, h katerim strojem se namestijo delavci, ter nagrado tistim delavcem, ki nadomestijo odsotne pri njihovih strojih; novo uvrstitev delavcev v oddelkih za barvanje, prevoze in embalažo, da se jim zagotovijo boljši prejemki; napredovanje v kvalifikaciji, če opravljajo delavci več nalog; prilagoditev prejemkov delavcev, ki delajo v različnih izmenah; proučitev položaja v oddelku, kjer izdelujejo cevke in sprejetje potrebnih ukrepov ter odtegovanje članarin delavcem, ki dajo ravnateljstvu za to pooblastilo.

• • •

Sindikalne organizacije so na sedežu industrijcev sklenile s podjetjem Gaslini sporazum, ki med drugim določa, da bodo izplačali delavcem sorazmerno z njihovo kvalifikacijo od 100.000 do 125.000 lir proizvodne nagrade na leto. Sporazum se tiče okrog 200 delavcev.

• • •

V Rimu so vsedržavna pogajanja za sklenitev nove pogodbe za pekovske delavce. Pogajanja za sklenitev dopolnilne pogodbe so tudi v Trstu in jutri se bodo sindikalni predstavniki sestali s predstavniki pekov.

Posredovanje PSDI za vozovnice Acegata

Politično tajništvo PSDI sporoča, da je včeraj stopilo v stik s predsednikom upravne komisije Acegata odv. Ninom Fazzinijem, ki se je vrnil zjutraj v Trst. Z njim je proučilo položaj, ki je nastal po nedavni odredbi o prodaji vozovnic za delavce in dijake. Predsednik Fazzini je zagotovil, da so dali navodila, da ostane v veljavi stari postopek, da se olajša razdeljevanje vozovnic. Tajništvo PSDI poudarja, da morajo cene vozovnic za delavce in dijake ostati nespremenjene.

Tajništvo PSDI sporoča nadalje, da je poslalo ministru Tremelloniju brzojavko, v kateri ga prosi, naj posreduje, da ne bodo odtrgali policistom bivše ZVU, ki so prešli v civilne službe, od 200 do 300 tisoč lir za zaostale zavarovalne prispevke za leta 1954-1961.

Končno sporoča, da bodo danes zjutraj odprli novi sedež sekcije PSDI pri Sv. Soboti v Ul. Flavia št. 20/1.

Splavitev nove ladje za Tržaški Lloyd

V palermskih ladjedelnicah bodo spustili danes v morje motorno ladjo «Quirinale», ki bo četrta trgovska ladja Tržaškega Lloyda, ki bo plula proti Daljnemu vzhodu. Ladja ima 10.000 ton in bo plula z brzino 18 vozlov. Ostale tri ladje opremljajo v Tržiču, Livornu in Neaplju.

7. aprila pa bodo imeli splavitveno slovesnost v ladjedelnici Felszegy v Miljah. V morje bodo spustili vlačilec «Castor», ki je dolg 38 m, širok skoraj 10 m in visok 5 m. Pogonski stroj bo imel 3000 konjskih sil. Gradijo ga za tržaško družbo «Tripcovich».

Aprilska potegavščina

Ker naš list jutri, v ponedeljek, 1. aprila ne izide, bodo naši čitatelji tokrat zaman iskali običajno prvoaprilsko potegavščino. Zato pa bomo poskrbeli, da bo k letu toliko bolj učinkovita.

UREDNIŠTVO

TISKOVNA KONFERENCA ODV. MORGERE

Prihodnje leto začnejo zidati novo bolnišnico

Sedaj že preurejajo nekatere oddelke v splošni bolnišnici

Predsednik združenih bolnišnic odv. Morgera je včeraj na tiskovni konferenci povedal, da se bodo prihodnje leto pričela dela za temeljito preureditev bolnišnic. O tem vprašanju so razpravljali v preteklih dneh v Rimu z ministrom za zdravstvo Jervolinom in z glavnim ravnateljem ministrstva Cramarozzo. V splošnem okviru preureditve so z novo porodniško dvorano že pričeli z najbolj nujnimi deli v splošni bolnišnici.

Sedaj dopolnjujejo oddelek za nevro-radiologijo, ki ga bodo otvorili čez dva meseca, podzemeljski hodnik za notranje prenose, s čimer se bodo izognili prehodu po hodnikih v nadstropjih in nova tovorna dvigala in dvigala za nosilnice, ki bodo nameščena na štirih vogalih poslopja. Zgradili bodo tudi dimnik, ki bo dvakrat višji od sedanjega. Končno obnavljajo tudi kuhinjo in pralnico.

V zvezi s poslopji pri Magdaleni je odv. Morgera dejal, da bodo sezidali novo bolnišnico na kraju sedanje in bo najbrž štela dvanajst nadstropij. Zraven glavnega poslopja bo manjše, ki bo namenjeno zdravljenju kužnih bolezni.

Po Senenem trgu se je včeraj popoldne 54-letni Karlo Ota peljal z vespo proti Drevoredu D'Annunzio, pa ga je od zadaj zadel z avtom 36-letni Livio Lauro iz Ul. Tibullo 5. Vespist je zletel na tla in se pobil ter ranil po čelu. Z rešilnim avtom so ga odpeljali v bolnišnico, kjer so mu nudili prvo zdravniško pomoč. Zdraviti se bo moral 10 dni.

Mandljev cvet na sveži grob pisatelju Bogomiru Magajni

Pomladni sokovi so tu ob modrem Jadranu — kot vsako leto ob koncu zime — zrahljali zaščitne luskice na cvetnih brstih mandljevcev. V prvih žarkih pomladnega sonca so se brsti nekaj dni napenjali in debelili, nato pa jih je gorkota prisilila, da so na površju razpokali. Iz rjavih brstov se je prikazalo prvo belo in rožnato cvetje...

Pomlad... Mandljevci cvetejo...

Željan obojega — pomladi in cvetja — sem se pred dnevi ustavil pod vejami razcvelega mandljevca. Prišla si pomlad, prikazalo se je prvo cvetje, sem se razveselil. Nisem se mogel dovolj nagledati prvega cvetnega razkošja. Dolgo ni mogla oživeti zemlja, ki jo je zima v globino razhladila. Zdaj pa živi...

• • •

In v to pomlad, v to razkošje prvega cvetja, je iz Ljubljane po etru planila vest:

Umrl je pisatelj dr. Bogomir Magajna...
Pomlad...
Cvetje...
Smrt...

Trije pojmi življenja. Trije mejniki v naravi. Tri besede, ki v globino pretresajo človeško občutje in dojemanje naravnih zakonov. Prvi dve besedi sta tista močna vzvoda, ki dvigneta še tako potrto in otopelo občutje, da srce in dušo oblije toplota in lepota življenja...

Vendar... Kadar tako nenadoma in nepričakovano plane med nas — in v nas — beseda prelom: Smrt, se v nas nekaj podere. Nekaj zaboli in zaskeli. In zakrvavi..

Tesno smo bili navezani z vezmi prijateljstva, razumevanja in zaupanja na tovariša Magajno, ki smo ga tako nepričakovano izgubili. Izgubili v tej toliko lepote in cvetja obetajoči pomladi. V nas je nastala velika praznina, ki jo bomo le težko nadomestili z drugimi znanstvi. Bogomir Magajna je bil samo eden! Je bil eden tistih Primorcev, ki se je v temi fašizma s peresom boril za tisto pomlad, ki ji z drugo besedo pravimo — Svoboda. Je bil eden tistih Primorcev, ki je zapustil močno sled v tej primorski zemlji. Vsi Primorci z Gregorčičem občutimo:

«Kako naj duše mi ne stresa bol,
ko utrgalo se mi je srca pol.»

• • •

Naključje ali v naprej določeno srečanje. Bogomira Magajno sem kot partizan prvič srečal na prvi partizanski novinarski konferenci v Črnomlju 6. maja 1944. Osebno ga prej nisem poznal. Poznal pa sem knjigo «Graničarji», ki so jo ljudje v mojem kraju — in verjetno po vsej Primorski — brali z nevsakdanjim zanimanjem. V moji vasi je ta njegova knjiga romala od hiše do hiše, da je bila nazadnje že vsa oguljena in raztrgana. V družinah so se kar trgali zanjo: «Ali boš kmalu prebral, da bom še jaz prišel na vrsto». To je bilo v tistih hudih letih, ko je fašizem na Primorsko poveznil svoj koš starorimske imperialne kulture — nam pa odvzemal pravico do govora celo v materinem jeziku. Še prej nas je bil oropal vseh knjig in časopisov. Magajnovi «Graničarji» so tako — v ilegali — razsvetljevali temo, s katero nas je bil obdal fašizem.

Ob srečanju v Črnomlju sva se v krajšem razgovoru — v veži kino dvorane sredi šumnih priprav za slavnosten zaključek konference — tiho in zavzeto pogovarjala o novicah iz Primorske. Bil je vesel, ko je slišal, da je velik del Primorske že osvobojen. Povedal sem mu, da nas je vso pot od Predmeje, preko Loške doline in dalje ob Kolpi spremljalo cvetje. Tako bo Primorska sprejela svobodo, ki ni več daleč, sva soglašala... Leto kasneje se je ta napoved uresničila...

Ob slovesu me je naprosil, naj tudi njemu pošiljam po en izvod važnejših reportaž in pesmi, ki sem jih takrat, kot mnogi drugi partizani, «koval» za potrebe mitingov na terenu. V beležnici imam od takrat zapisan njegov naslov: Dr. Mirko, sanitetni oddelek Glavnega štaba NOV in POS.

• • •

Naj bodo te preproste besede — bel mandljev cvet na prezgodnji sveži grob pisatelja Bogomira Magajne. Ko smo med narodnoosvobodilno borbo videli padati in umirati partizane, nam je bilo tako hudo. Takrat smo smrt srečavali skoro vsak dan. Zato smo se je bili nekako privadili. Pokopavali smo padle in zasuli grobove z listjem. Častna salva je zabrisala žalovanje, čeprav nam je bilo hudo za padlimi.

Na njivi slovenske književnosti na Primorskem, je Bogomir Magajna zaoral globoke brazde. Iz petnajstih brazd je zraslo in zacvetelo — petnajst knjig. Brali smo jih odrasli in otroci — in jih bomo zdaj še pogosteje. Pogovarjali se bomo o pisatelju Magajni, ki bo odslej živel v nas in v knjigah. V družinskih knjižnicah bomo njegove knjige namestili na vidna mesta. Da nam bo vedno blizu... Vedno živ... Naš Bogomir Magajna iz Vrem...

P. A. - Ogarev

ROJSTVA, SMRTI IN POROKE

Dne 29. marca je v Trstu umrlo 15 oseb: 76-letni Settimo Pistola, 74-letni Pelagio Nidari, 87-letna Francesca Segulin vd. Gojca, 59-letna Pierina Della Valle vd. Mucha, 75-letna Anita Mese vd. Fragiacomo, 50-letna Maria Kustrin, 77-letni Alighieri Fabbro, 59-letni Bruno Braini, 79-letna Alice Griggi por. Gentile, 82-letna Emilia Ielusich vd. Innocenti Caramelli, 58-letna Giovanna Marc por. Marc, 57-letni Luciano Sulini, 41-letni Stanislao Cok, 61-letna Carla Hauser por. Poles, 70-letni Giorgio Bonetta.

Dne 30. marca 1963 se je v Trstu rodilo 9 otrok, umrlo pa je 11 oseb.

UMRLI SO: 70-letni Ernesto Sancin, 68-letna Anna Topic por. Travan, 72-letna Giovanna Giassi por. Pitacco, 75-letna Teresa Smoll vd. Cohen, 78-letna Virginia Cantoni vd. de Guarini, 80-letni Francesco Godina, 71-letni Ermenegildo Ukmar, 57-letni Olimpio Delneri, 94-letni Ernesto Vidali, 95-letna Elisabetta Peterselka vd. Vertes, 75-letna Amabile Bergamo.

OKLICI: trgovec Gianni Belotti in gospodinja Anna Maria Valle, podoficir Sebastiano Alba in gospodinja Maria La Spina, novinar Giuliano Manzutto in gospodinja Beatrice Archinto, delavec Stellio Millo in gospodinja Anna Angaro, agent prometne službe Olindo Zizioli in uradnica Carla De Mattei, delavec Paolo Tamburini in delavka Germana Vavassori, jetniški čuvaj Ennio Bevilacqua in kmečka delavka Maddalena Buonanno, pek Vittorio Ierman in delavka Attilia Chesmech, strugar Romano Cimolino in knjigovezka Renata Pecenco, bančni ravnatelj Roberto Arrigo Polano in profesorica Giulia Ferrara, elektromehanik Giorgio Ferin in gospodinja Annunziata Bracco, trgovec Ennio Caporal in gospodinja Maria Valenti, pomorščak Giuseppe Annese in frizerka Lidia Guerrini, zidar Basilio Danieli in otroška negovalka Maria Kemperle, mehanik Bruno Pernarcic in delavka Eleonora Venturin, poštni agent Antonio Vitrani in frizerka Rosa Maria Peternelli, delavec Bruno Canciani in delavka Luigia Makovec, geometer Giuseppe Rosenwirth in uradnica Licia Kenic, trgovec Angelo Giacomini in delavka Marcella Faganel, šofer Sergio Puntar in delavka Marisa Salvagno, električar Guido Mocolle in trg. pomočnica Marisa Gerdol, kapitan dolge plovbe Giorgio Rivolt in gospodinja Arianna Fabris, železničar Mario Brosolo in cvetličarka Liliana Vercon, natakar Umberto Quercini in trg. pomočnica Emanuela Molesini, instalater Raffaele Starc in šivilja Bruna Bogatec, oficir Agostino Cassara in trg. pomočnica Renata Stradella, delavec Luciano Vodaric in gospodinja Liliana Milossa, uradnik Tito Livio Castellan in uradnica Ada Spinoglio, mehanik Angelo Caruso in trg. pomočnica Adriana Gargano, trg. pomočnik Sergio Bastiani in uradnica Valnea Metlika, natakar Roberto Buda in gospodinja Giovanna Gabersnik, špediter Roberto Prioglio in gospodinja Maria de Steinkuel, železničar Antonio Brazzanovich in šivilja Silvana Nicolacci, delavec Mario Naperotti in gospodinja Rosa D'Augusta, natakar Vincenzo Barbato in uradnica Carmela Dussi, kolar Mariano Bucovaz in gospodinja Virginia Speh, upokojenec Remo Rinaldi in gospodinja Adelaide Becattini, pomorščak Giampaolo Bullo in frizerka Fiorella Gamboz, podoficir J.V. Gabriele Cuppari in gospodinja Romana Gelardi, šofer Duilio Cipolat-Godet in uradnica Maria Spadoni, uradnik Claudio Miali in gospodinja Luciana Butta, trgovec Paolo Maritan in uradnica Gigliola Cattoni, finančni stražar Bruno Semeria in gospodinja Silena Minen, tehnik Sergio Iob in gospodinja Adriana Buiatti, študent Vittorio Lorenzi in gospodinja Loredana Petrizza, sprevodnik Gianfranco Facchini in trg. pomočnica Biancangela Romano, študent Roberto Visalberghi in gospodinja Fulvia Visintin, mehanik Pietro Steffe in delavka Adriana Bisiacchi, uradnik Flavio Klein in delavka Lidia Gustini, električar Vittorio Durin in pletilja Bruna Degrassi, uradnik Alfredo Spadaro in uradnica Alida Bartole, uradnik Doriano Novi in trg. zastopnica Mara Bortolotti, uradnik Armando Galvani in gospodinja Nives Jerman, varilec Stelio Cafau in jikalka Annunziata Russo, delavec Claudio Ferlatti in delavka Irene Goette, uradnik Pasquale Sacchetti in gospodinja Maria Pia Parnanzini, tesar Emilio Saganich in gospodinja Sabina Tradelli, mehanik Mario Parenzan in pletilja Imelda Rossetti, kemik Aldo Pobega in šivilja Maria Praselj, študent Franco Debelli in risarka Claudia Pavanello, delavec Mario Malzan in uradnica Mirella Rando, delavec Giovanni Steffe in delavka Redenta Gavinel, železničar Sergio Marraccini in gospodinja Clara Stenta, učitelj Manlio Sossi in učiteljica Emilia Cozzi, mehanik Alfieri Tujach in šivilja Fiorella Goina, delavec Natale Stocca in gospodinja Maria Drescek, geometer Alberto Fabretti in sanit. asistentka Dolores Galante, vrtnar Spiridione Parovel in gospodinja Angela Kozlevcar, linotipist Giampiero Borsetto in gospodinja Edda Massa, trgovec Claudio Boscarol in gospodinja Licia Larich, uradnik Antonio Lomuscio in uradnica Giuliana Brandolin, trgovec Alberto Di Lenardo in gospodinja Maria Pia Rossaldi.

Včeraj-danes

NOČNA SLUŽBA LEKARN

Davanzo, Ul. L. Bernini 4, Millo, Ul. Buonarroti 11, Mizzan, Trg Venezia 2, Tamaro-Neri, Ul. Dante 7, Giusti, Ul. Bonomea 93 (Greta).

LEKARNE ODPRTE DANES

Benussi, Ul. Cavana 11; Croce Verde, Ul. Settefontane 39; Picciola, Ul. Oriani 2; Pizzul-Cignola, Korzo Italia 14; Ravasini, Trg Libertà 6; Alla Salute, Ul. Giulia 2; Vernari, Trg Valmaura 10.

LOTERIJA

BARI	88	10	22	58	89
CAGLIARI	62	53	13	5	42
FLORENCA	55	28	51	7	37
GENOVA	64	25	73	49	47
MILAN	11	84	12	54	38
NEAPELJ	76	79	37	1	71
PALERMO	48	39	2	84	17
RIM	42	10	54	87	79
TURIN	66	33	73	74	71
BENETKE	90	7	62	54	22

ENALOTTO

1 2 X 2 1 2 X X 2 2 2 1

KVOTE: 12 točk — nihče; 11 točk — 525.900 lir; 10 točk — 49.700 lir.

RAZNAŠALKO ali RAZNAŠALCA za Kolonkovec
išče uprava Primorskega dnevnika.
Telefonirajte na št. 95-823

Z ladjo po Dalmaciji in na Krf

Na razpolago imamo nekaj prostorov za enajstdnevno križarjenje po Dalmaciji in na Krf v času od 5. do 16. aprila. Reklamne cene!

☆

Za velikonočna praznika

14. in 15. aprila pa prirejamo izlet na Reko in v Opatijo, združen z izleti v bližnjo okolico.

☆

Informacije in vpisovanje pri turističnem in potovalnem uradu

«AURORA»
Ul. Cicerone 4
tel. 29243

KINO ROSANDRA - BOLJUNEC

predvaja danes 31. t. m. ob 17. uri Eastmacolor Dialiscope film:

«IL CAPITANO DEL RE»
(Kraljevi kapetan)

Igrajo: JEAN MARAIS BOURVIL, ELSA MARTINELLI in ARNALDO FOA'

TRGOVINA S ČEVLJI ***«ROIANO»*** lastnik A. GEC
TRST, TRG TRA I RIVI 2 — TEL. 31-198
Vam nudi veliko izbiro pomladanskih in poletnih čevljev ter torbic

Razna obvestila

Odbor Podpornega društva Dijaška Matica v Trstu bo imel sejo v sredo 3. aprila ob 20. uri na sedežu v Ul. Geppa 9.

• • •

Pedagoški odsek Sindikata Slovenske šole vabi vse šolnike na drugo predavanje prof. Vinka Beličiča, ki bo v ponedeljek ob 18. uri na osnovni šoli pri Sv. Jakobu.

Mali oglasi

PRI VAŠIH NAKUPIH obiščite trgovino **«MAGLIABELLA» na Korzu Garibaldi, 11** (Barriera) nekaj korakov od avtobusne postaje. Pri nas dobite veliko izbiro vseh vrst **PLETENIN**, nogavic in perila za ženske, moške in otroke po najnižjih cenah v Trstu. Postreženi boste v vašem jeziku. Pri nakupu dobite primerno darilo.

PRI MAGAZZINU FELICE — Trst Ulica Carducci 41. DOBITE: ženske moške in otroške dežne plašče, bunde, hlače, jopiče in srajce najboljših vrst in znamk po najnižjih cenah.

PLASTIKA ZA POKRIVANJE PODOV višina 2 metra po 500 lir kv. meter; termoplastični podi, ploščice «Silion», plastične preproge, zagotovljena namestitev, brezplačni predračuni. **Zanimajte se pri «ITALPLAST», Trst, Trg Ospedale 6, tel. 95-919.**

SOBOSLIKAR-PLESKAR izvršuje vsakovrstna dela in dekoracije. Telefonirajte na štev. 95873.

ŽENSKA od 28-37 let dobi sobo v središču mesta za male usluge — eventualno tudi hrano — pri samem moškem (40 let). Tel. 37-808.

RABLJENI TELEVIZORJI v perfektnem stanju po 30.000 lir. UNIVERSALTECNICA, Trst, Corso Garibaldi št. 4. Tel. 41234.

FANTA za trgovino jestvin išče Tavčar, Piazza Vico št. 3.

Izleti

Prosvetno društvo v Škednju organizira 25. aprila 1963 enodnevni izlet v Velenje in Šoštanj. Vpisovanje na društvenem sedežu, via di Servola 124, od srede 27. 3. 1963 dalje, vsak dan od 20.30 do 22. ure, razen sobote in nedelje.

Darovi in prispevki

V počastitev spomina pok. Stanka Čoka daruje Pavla Gombač 500 lir za Dijaško Matico.

Namesto cvetja na grob pok. svaka Giannija Embergerja daruje Benjamin Žerjal 5000 lir za Dijaško Matico.

Ob obletnici smrti svoje žene Apolonije daruje Fridrik Žnidarčič 3000 lir za Dijaško Matico.

Namesto cvetja na grob gospe Kobalove daruje družina Daneu 2000 lir za Dijaško Matico.

Namesto venca na grob Karoline Piščanc daruje Milka Pertot 5000 lir za Glasbeno Matico.

Namesto cvetja na grob pok. Stanislava Čoka daruje Zveza vojnih invalidov NOV 3000 lir za Dijaško Matico.

ZAHVALA

Ob izgubi naše ljubljene mame, babice in prababice

Karoline Piščanc

se toplo zahvaljujemo vsem, ki so z nami sočustvovali. Posebno se zahvaljujemo zdravniku dr. Cesconu za njegovo požrtvovalnost.

ŽALUJOČI OTROCI

Trst, 31.III.1963.

IZ TRŽAŠKIH SODNIH DVORAN

Ukradeno uro in zapestnici je odvrgel na dvoriščno smetišče

Okradel je lastno teto med njeno odsotnostjo iz stanovanja

Pred kazenskim sodiščem (predsednik Boschini, tožilec Pascoli, zapisnikar Strippoli, obramba Uglesich) se je moral zagovarjati včeraj 19-letni Mario Buttara s Trga Stare mitnice 7. Mladeniča so obtožili, da je 9. oktobra lani ukradel svoji teti Emiliji Kokič, vd. Boccia, zlato žensko zapestno uro, dve zlati zapestnici in nekaj jestvin.

Zdi se, da je šlo tudi v tem primeru za mladeniča, ki se je znašel na zatožni klopi zato, ker ni bil pravilno vzgojen v svojih detinskih in otroških letih.

Toda pojasnimo najprej potek dogodkov v zvezi z inkriminirano tatvino. Bilo je okoli 14. ure omenjenega dne, ko se je Kokičeva, ki stanuje v Miramarskem drevoredu 155 (Barkovlje) odpravila s tramvajem v mesto. Po poti je opazila svojega nečaka Maria Buttara, ki je šel peš proti Barkovljam. Pozneje je izjavila, da se je mladenič tedaj potepal ter da ni imel stalnega bivališča.

Med 16. in 17. uro se je ženska vrnila domov. Takoj pa je opazila, da so neznani tatovi vlomili zgornji leseni okvir pri vstopnih vratih ter tako odprli vrata stanovanja. Ko je Kokičeva prišla domov, so bila vhodna vrata odprta. Bežni pogled po stanovanju jo je prepričal, da so jo obiskali tatovi. Takoj je odšla na policijsko postajo v Barkovlje, kjer je prijavila vlom. Dva policijska funkcionarja sta natančno pregledala vse prostore. Ob tej priliki je Kokičeva ugotovila, da ji je izginilo iz spalnice več zlatih predmetov, ki jih je bila shranila v nekem predalu. Trdila je, da so ji neznani tatovi odnesli eno zlato žensko zapestno uro ter dve zlati zapestnici. Poleg tega je še ugotovila, da so ji neznanci odnesli iz kuhinje en kg sladkorja, 10 dkg mortadele ter nedoločeno količino sadja.

Kdo je zakrivil tatvino? Kokičeva je izjavila policistom, da jo je verjetno zagrešil njen nečak Mario. Svojo domnevo je potrdila s tem, da je že vedela, da je Mario kradel na Trgu Stare mitnice, kjer je živel skupaj s svojo materjo Katarino Kokič vd. Buttara.

Policisti so oprezovali za mladeničem en dan in pol. Šele 11. oktobra so ga zasačili na domu na Trgu Stare mitnice. Na zasliševanju je Mario skušal najprej zanikati vsakršno krivdo, toda nazadnje je le klonil ter priznal, da je vlomil v tetino stanovanje. Razbil je zgornji okvir na vratih ter odprl zapah. Vstopil je v stanovanje ter se postavil omenjenih predmetov. V neki bližnji sobi se je spravil nad kovček, katerega je odprl s ključami, ki jih je našel v stranišču. V kovčku pa je našel le nekaj odej in razna oblačila. Ni pa opazil, da je bilo tam sranjenih tudi 100.000 lir. Nadalje je priznal, da je z rovnico odprl predal na šivalnem stroju.

Na zaslišanju je mladenič povedal, da je naslednjega dne odšel v zastavljalnico, kjer je upal, da bo zastavil ukradene zlate predmete. Uslužbenec zastavljalnice pa jih ni hotel sprejeti. Ker je bil zaradi tega neuspeha zelo razjarjen, se je vrnil domov ter vrgel ukradene predmete na smetišče. Pozneje se je policiji posrečilo, da je našla uro in eno zapestnico, druge zapestnice pa niso nikoli našli, čeprav je mladenič trdil, da je tudi ta končala na smetišču. Poleg omenjenih predmetov so policisti našli v smetišču tudi dve zaponki, ki ju je Kokičeva spoznala za svoji.

Na včerajšnji razpravi so prišle na dan nekatere okoliščine, ki so kazale, da bi se obravnava utegnila razvijati po čisto drugačnem tiru, kot je bilo pričakovati spočetka. Buttarov zagovornik je namreč zahteval naj sodišče zasliši tudi mladeničevo mater, ki bi pojasnila zakaj je pravzaprav njen sin sklenil okrasti svojo teto. Zagovornik je namreč trdil, da je Kokičeva ravnala slabo z Mariom Buttaro, ko je ta pred leti živel pri njej. Tedaj je njegova mati živela namreč v Jugoslaviji. Odv. Uglessich je zagovarjal tezo, da je mladenič okradel teto, ker se je hotel maščevati nad njo zaradi slabega ravnanja v otroških letih.

Priznati pa je treba, da spočetka Buttara ni navedel na policijskem zaslišavanju teh vzrokov za osnovo svojega sklepa, da okrade teto. Tedaj je izjavil, da je iskal denar, ki pa ga ni našel.

Spričo teh dejstev so včeraj kazenski sodniki zavrnili zagovornikovo zahtevo naj se zasliši tudi obtoženčeva mati. Buttara so spoznali za krivega ter so ga obsodili na 1 leto in 4 mesece zapora. Pomilostili pa so mu eno leto zapora ter celotno globo, ki znaša 40 tisoč lir.

Pred istimi sodniki (tožilec Corsi, obramba Retta) se je moral zagovarjati tudi 37-letni jugoslovanski državljan Branko Milentijević iz Beograda, ki je bil obtožen, da je skušal vtihotapiti v Italijo 99 škatlic cigaret ter 3 litre in pol žganja.

Milentijevića so financarji prijeli 27. t. m. v bližini železniške postaje ter so ga takoj priprli. Včeraj so ga kazenski sodniki spoznali za krivega tihotapstva ter so ga obsodili na 92.000 lir globe. Hkrati so ukazali naj ga takoj izpustijo na svobodo, ker je kazen pogojna in ne bo vpisana v kazenski list.

KINO PROSEK-KONTOVEL

predvaja danes 31. t. m. z začetkom ob 16. uri barvni film:

SISSI AD ISCHIA

(SISSI V ISCHIJI)

Igra ROMY SCHNEIDER

Kino na Opčinah

predvaja danes 31. t. m. z začetkom ob 15. uri Paramount film:

L'UOMO CHE UCCISE LIBERTY VALANCE

(Mož, ki je ubil Liberty Valance)
Igrajo:

JAMES STEWART
in JOHN WAYNE

V ponedeljek, 1. aprila ob 18. uri ponovitev filma:

L'UOMO CHE UCCISE LIBERTY VALANCE

KINO «IRIS» PROSEK

predvaja danes 31. t. m. z začetkom ob 16. uri zabavni Cinemascope barvni film:

MADAME SANS GENE

Igrajo: SOPHIA LOREN, ROBERT HOSCIN in MARINA BERTI

KINO «BELVEDERE» NA OPČINAH

predvaja danes 31. t. m. z začetkom ob 15. uri Technicolor film:

I FIGLI DEI MOSCHETTIERI

(Sinovi musketirjev)

Igrajo: CORNEL WILDE in MAUREEN O'HARA

BOLJUNEC

Tudi naši fantje se že pripravljajo na «majnico», čeprav nimajo še fantovskih ur. Na večer pred I. majem bodo prikorakali «Na gorico» in prepevali narodne pesmi, kakor so jih peli že pred stoletji njih pradedje. Nato pa bodo na trgu postavili lepo okrašen mlaj, ki ga bodo podrli naslednji dan po 1. maju. Fantje, dekleta in možakarji se bodo zbirali pod mlajem in prepevali ob kozarcu poštene domače kapljice, ki so si jo prihranili na pustnem pogrebu.

Prav gotovo bo ta običaj, ki se je ohranil tudi v najtežjih letih, privabil izletnike iz mesta, ki so že začeli prihajati v Glinščico. Po mlaju se bo začel v Glinščici lov na rake, ki so za marsikoga prava poslastica, pozneje pa bomo lovili jegulje.

Menda ga ni kraja na našem področju, ki bi imel še toliko privlačnih zanimivosti in ohranjenih narodnih običajev.

PROSEK

Lukšovo hišo z znano gostilno na križišču ceste Trst—Nabrežina n Občine—Nabrežina so začeli rušiti pred zadnjim mrazom, nato so delo opustili, v četrtek pa so se spet lotili rušenja kar z buldožerjem. V kratkem bo stavba izginila in ne bo več ozkega žrela v središču vasi, ki je bilo zelo nevarno za promet in varnost pešcev.

Zaradi dolge zime je vse delo v vinogradih in na polju zaostalo. Krompirja nismo še posadili, marsikomu pa je zmrznil v shrambi. Tisti, ki imajo nekaj več zemlje, so v stiski zaradi pomanjkanja delovne sile in tako kmetijstvo propada. Tudi cvetličarji, ki jih je v naši vasi precej, so bili prizadeti zaradi mraza in upajo, da bo vendar nastopilo lepo, sončno vreme.

Goriško-beneški dnevnik

IZ POROČILA UPRAVNEGA SVETA

Na občnem zboru Kmečke banke so ugotovili vsestranski napredek

Povečanje vlog in investicij - V primerjavi s prejšnjim letom se je promet zvečal za 30 odstotkov

Kmečka banka r. z. z o. j. v Gorici je imela v nedeljo 17. marca redni letni občni zbor, na katerem so prebrali poročilo upravnega sveta in nadzorstva, odobrili obračun za leto 1962 ter razdelili čisti dobiček.

Sejo je otvoril predsednik g. Anton Ternoviz, ki je pozdravil vse prisotne, imenoval tajnika občnega zbora in dva skrutinatorja ter prebral poročilo upravnega sveta.

Iz tega poročila, ki se uvodoma ukvarja z vsedržavnim stanjem gospodarstva in kreditnega sektorja, povzemamo osnovne misli o razvoju gospodarstva v naših krajih. Predvsem se omenja opuščanje kmetij, pojav, ki je zelo občuten na Krasu in v Brdih. V teh krajih skoraj ni družine, ki ne bi imela vsaj po enega člana zaposlenega v industriji, trgovini ali pomožnih službah. V industriji se opaža viden napredek z investicijami domačega in tujega kapitala, predvsem na področju Tržiča. Trgovina je doživela v preteklem letu nadaljnji razmah. Jugoslovanski državljani, ki se v vedno večji meri orientirajo na goriško tržišče, že postajajo kupci kvalitetnejšega blaga. Ko se je predsednik dotaknil splošnih trgovinskih zvez med Italijo in Jugoslavijo, je z zadoščenjem ugotovil, da je zavod, kljub skromni možnosti, dosegel zadovoljive uspehe v zunanji trgovini, tako v okviru splošnega in krajevnega sporazuma, kakor tudi pri izvajanju novega sporazuma o sejmu «Alpe-Adria».

Nadalje je predsednik podal pregled bilance, iz katere izhaja, da je bilo zadružno premoženje vredno 24 milijonov lir, sestavljeno iz 13.151 deležev v nominalni vrednosti, iz 13 milijonov lir glavnice ter iz 11 milijonov lir rezerv.

Vloge znašajo 422 milijonov, in sicer 242,8 milijona hranilnih vlog, in 179,7 pasivnih tekočih računov, s poviškom 104,9 milijona, odnosno 33 odstotkov več kot v prejšnjem letu. Največji je povišek na vezane vloge.

S povečanjem vlog so bile zavodu podane možnosti krepitve investicij v prid malih in srednjih podjetij v industriji in trgovini ter pomožnih tvrdk in delavstvu v skupni višini 254 milijonov, kar je 21 odstotkov več kot prejšnje leto. Če se dodajo še zavodovi vrednostni papirji, znašajo investicije 317 milijonov. V prometu je bilo 4.000 eskomptiranih menic (400 milijonov), inkaso 5.202 menici (332 milijonov), izstavljenih je bilo 430 krožnih čekov za 211 milijonov. Čisti dobiček 2,8 milijona so razdelili delničarjem, upravnemu svetu, dobrodelnim ustanovam, večidel (2 milijona), pa so dali v rezervni sklad.

Predsednik Ternoviz se je ob koncu zahvalil nameščencema Francu Gravnarju in Francu Percu, ki sta stopila v pokoj, za njuno vestno delo.

Predsednik nadzornega odbora Ivan Prinčič je z zadovoljstvom ugotovil, da je poslovno leto ugodno poteklo, saj se je v primeri s prejšnjim prometom povečal skoraj za 30 odstotkov. Zahvalil se je predsedniku, upravnemu odboru in ravnatelju ter vsemu osebju, ki so pripomogli k dosegi takšnega uspeha ter predlagal odobritev bilance, ki so jo prisotni soglasno potrdili.

V torek obravnava goriškega proračuna

V torek 2. aprila se bo ponovno sestal občinski svet v Gorici. Seja se bo začela ob 21. uri. Uvodoma bo odbornik za javna dela dr. Franco Gallarotti prebral moralno poročilo, ki spremlja proračun za leto 1963, nakar bo sledila razprava o celotnem proračunu. Pozneje bodo prebrali posamezne odstavke proračuna, h katerim bodo svetovalci lahko dodali svoje predloge. Glasovanje o proračunu se bo izvršilo, kakor vedno doslej, v dveh obrokih: najprej bodo glasovali o poročilu, ki spremlja proračun, potem pa še o proračunu samem.

Ob 16. uri so pripeljali v civilno bolnišnico 42-letnega Salvatora Fabrisina iz Ul. Colombini 8. V livarni SAFOG se je ranil po nosu. Po zdravniški pomoči v civilni bolnišnici se je vrnil na delo.

S SEJE OBČINSKEGA SVETA V GORICI

Kdaj bodo pritrdili napise na slovenske šolske zgradbe

Po izjavah odbornika Lupierija se urejuje zadeva s podvozom pri prehodu Rdeča hiša

V petek zvečer je bila seja občinskega sveta v Gorici, za katero pa med svetovalci ni vladalo kdove kakšno zanimanje, saj jih je manjkala skoro polovica. Posvečena je bila pretežno resolucijam in interpelacijam. Odbornik Lupieri je zagotovil svetovalcu PSI, predlagatelju resolucije, o ureditvi podvoza na prehodu Rdeča hiša, ki je prenizek, da se zadeva urejuje. Na vrsto je prišla tudi resolucija KPI (predlagatelj dr. Battello), naj se tudi levičarskim strankam omogoči uporaba dvorane «Petrarca», ki jo je Lega Nazionale prevzela v upravo od finančnega ministrstva. Podžupan dr. Gallarotti, ki je v odsotnosti dr. Poterzia vodil sejo, je zavrnil strankino zahtevo, češ da se ne more vtikati v delovanje Lege Nazionale. S tem v zvezi je svetovalec Zuliani (PSI) predlagal zgraditev občinske dvorane, ki naj bi služila potrebam vseh strank. Za resolucijo KPI so glasovali svetovalci KPI in PSI, proti MSI, PLI in KD, vzdržali pa so se SDZ in PSDI.

V nadaljevanju seje so odobrili namestitev varnostnih prometnih znamenj na cestah v bližini šol. Svetovalec dr. Sancin je s tem v zvezi vprašal odbor, kdaj bodo namestili naslovne napise na slovenske šolske zavode v mestu. Odbornik dr. Gallarotti je svetovalčevo vprašanje vzel na znanje, medtem ko je svetovalec Fabrisin (KD), ravnatelj italijanske šole v Ločniku, pripomnil, da mu je občina, ko so jo vprašali, poslala nov in še večji napis namesto prejšnjega, ki ga je rja uničila. Iz njegovih besed sklepamo, da je zadeva zelo preprosta. Zakaj torej občina doslej še ni namestila napisov, čeprav je bila na to opozorjena že neštetokrat? Če ni težav za italijansko šolo v Ločniku, jih ne bi smelo biti niti za slovensko.

Roditeljski sestanek v Slov. dijaškem domu

DANES 31. marca t.l. ob 14.30 bo roditeljski sestanek v prostorih zavoda.

Ker se bodo obravnavali šolski uspehi gojenk in gojencev ter njihovo življenje v domu, se priporoča staršem, da se sestanka zagotovo udeležijo.

Uprava

ODLOČITEV ZVEZE TRGOVCEV GORIŠKE POKRAJINE

Podražitev kave in pijač v kavarnah in barih

Kava pri mizici bo od jutri dalje stala 70 lir

Z jutrišnjim dnem bodo pričele veljati nove cene v kavarnah, barih in prodajalnah sladoleda, ki jih je določila Zveza trgovcev goriške pokrajine.

Na podlagi tega cenika bo kava pri točilni mizi še vedno stala 40 lir, pri mizici pa 70 lir, mali «cappuccino» 45-70 lir, «cappuccino» 60-80 lir, kava s smetano 70-100 lir, navaden čaj 60-80 lir, mleko 50-60 lir.

Kozarec vina 40-50 lir, mali kozarec piva 80-100 lir, veliki kozarec 160-200 lir, posebno inozemsko pivo 170-220 lir, Coca-Cola 90-120 lir, Oransoda 100-130 lir, limonin sok 100-130 lir, aperitivi 100-120 odnosno 130 lir.

Poletni urnik za trgovine

Po prefekturnem odloku od 8. oktobra 1951 bo s 1. aprilom pričel veljati poletni urnik za trgovine, ki bo veljaven do 30. septembra 1963, in sicer za vse trgovine na Goriškem.

PEKARNE: od 6.30 do 12.30 in od 16 do 18.

MLEKARNE: od 6.30 do 12.30 in od 17 do 19.30.

TRGOVINE Z JESTVINAMI IN DROGERIJE: od 8 do 12.30 in od 16 do 19.30.

TRGOVINE S POHIŠTVOM ter industrijskim blagom: od 8.30 do 12.30 in od 15.30 do 19.30.

ŽELEZNINE: od 8.30 do 12.30 in od 15 do 19.

TRGOVINE S SADJEM IN ZELENJAVO: od 8 do 12.30 in od 16 do 19.30.

PRODAJALNE GORIVA: od 8 do 12 in od 13.30 do 17.30.

TRGOVINE Z AVTOMOBILI, motorji in nadomestnimi deli: od 8.30 do 12 in od 15 do 19.

TRGOVINE KOLES: od 8.30 do 12.30 in od 15.30 do 19.30.

CVETLICARNE: od 8 do 12.30 in od 15.30 do 19.30.

TRGOVINE S KMETIJSKIMI PRIDELKI: od 8 do 12.30 in od 15.30 do 19.

SLAŠČICARNE brez dovoljenja javne varnosti, ki prodajajo kruh: od 7.30 do 22.30.

Urnik pokritih trgov bo določila vsaka občina posebej. Ob sobotah in na večer pred prazniki se bodo trgovine zaprle pol ure kasneje.

MESNICE bodo ob ponedeljkih ves dan zaprte, ob torkih, sredah, četrtkih in petkih bodo odprte od 6.30 do 13. ure, ob sobotah od 6.30 do 13 in od 16 do 20, ob nedeljah pa od 6.30 do 11. ure.

Za vsako priliko bo Zveza trgovcev posebej objavila urnik trgovin za praznike.

Huda nesreča Rupenca pri letališču

Okoli 17. ure je šofer Fiat 600 24-letni Bernardo Della Manica iz Gabrij povozil kolesarja 41-letnega Ljuba Tomšiča iz Rupe št. 51, očeta treh otrok. Nesreča se je zgodila v bližini letališča, njeni vzroki pa niso povsem znani. Tomšiča so z avtomobilom nemudoma odpeljali v civilno bolnišnico v Gorici, kjer so ga pridržali na zdravljenju s prognozo okrevanja v 60 dneh. Ugotovili so mu zlom kolka in hude poškodbe na hrbtenici.

Izlet SPD na velikonočni ponedeljek

Slovensko planinsko društvo v Gorici organizira na velikonočni ponedeljek dne 15. aprila tradicionalni popoldanski družinski izlet z avtobusom v Dutovlje. Peljali se bodo skozi prehod Rdeča hiša, Renče, Temnice in Komen v Dutovlje.

Odhod iz Podgore ob 13. uri, izpred kavarne Bratuš pa ob 13.15. Voznina za člane 500, za nečlane 600 lir.

Poskrbljeno bo za bogat srečolov in prosto zabavo.

Vpisovanje se zaključi 10. aprila. Prijave sprejema kavarna Bratuš.

Včeraj-danes

ROJSTVA, SMRTI IN POROKE

Od 24. do 30. marca se je v goriški občini rodilo 18 otrok, umrlo je 18 oseb, bili sta 2 poroki in 6 oklicev.

ROJSTVA: Rossana Monico, Luigi Visconti, Monica Benvenuto, Marina Coren, Giancarlo Petarin, Tiziana Godeas, Alessandro Scarpin, Marzo Buzzin, Luca Bittesnich, Elisa Del Franco, Roberto Businelli, Maria Palazzo, Patrizia Suligoj, Sidonia Bensa, Massimo Culot, Ester Tomadin, Fabrizio Janke, Daniele Bressan.

SMRTI: 87-letna Caterina Minisini, kmetovalec 63-letni Costantino Visintin, gospodinja 71-letna Luigia Bosnik, vd. Marvin, gospodinja 86-letna Tranquilla Braidot, vd. Feresin, upokojenka 65-letna Francesca Lapanja, upokojenec 65-letni Attilio Fumis, delavec 51-letni Agostino Valentic, 84-letna Maria Fonzari, gospodinja 83-letna Maria Zdroc, por. Persolia, 73-letna Luigia Visintin, vd. Battistella, 14 ur stara Maria Palazzo, upokojenec 78-letni Pietro Puppulin, gospodinja 40-letna Anna Basacci, por. Ausilio, upokojenka 63-letna Maria Borghes, vd. Brandolin, gospodinja 60-letna Ernesta Gon, vd Franzot, kmetovalka 67-letna Rosa Stabile, vd. Franco, upokojenka 75-letna Maria Kalin, vd. Novak, gospodinja 82-letna Matilde Gregorig, vd. Terpin.

POROKE: kovač Francesco Negrisini in gospodinja Argia Martinelli, hidravlični inženir Lauro Rühr in vrtnarica Nives Martina.

OKLICI: šofer Paolo Lassig in šivilja Alma Villini, delavec Emilio Brisco in delavka Nadja Sfiligoj, pismonoša Antonio Kravos in trgovska pomočnica Marina Cumar, šofer Giovanni Carcangiu in gospodinja Antonietta Lugarà, karabinjer Antonio Magione in tekstilna delavka Rosa Corecic, oficir karabinjerjev Primo Maso in gospodinja Elena Simonin.

Kino

v Gorici

VERDI. 14.00: Jacopettijev dokumentarni film v barvah «La donna nel mondo»; mladini pod 18. letom vstop prepovedan.

CORSO. 15.00: «Le quattro giornate di Napoli». Italijanski črnobeli panoramski film. Zadnja predstava ob 22.

VITTORIA. 15.00: «Due settimane in un altra città», K. Douglas in C. Charisse. Ameriški barvni film v cinemascopu. Zadnja predstava ob 21.30.

CENTRALE. 15.00: «Selvaggi della prateria», J. Philbrook in N. Kovach. Ameriški barvni film. Zadnja predstava ob 21.30.

v Tržiču

NAZIONALE. 14.00: «Gli invasori», Cameron Mitchell in obe Kessler.

EXCELSIOR. 14.00: «Le ore dell'amore», Ugo Tognazzi in Emanuele Riva. Film v cinemascopu.

AZZURRO. 14.00: «Lolita», Sue Lyon, James Mason in Shelley Winters.

PRINCIPE. 14.00: «Il processo di Verona», Silvana Mangano, Frank Wolff in F. Prevost.

v Ronkah

RIO. «Il falso traditore», William Holden in Lilli Palmer.

EXCELSIOR. «Ponte di comando», Alec Guiness in Dirk Bogarde. Barvni film v cinemascopu.

Kino v Novi Gorici

«SOČA». 31.3. «Ekspres Bongo». Ameriški barvni film.

«Solkan» v Solkanu: 31.3. «Rdeča zvezda», Jugoslovanski film.

«Svoboda» v Sempetru: 31.3. «Princesa in Kleva», Francoski barvni film.

DEŽURNA LEKARNA

Danes ves dan in ponoči je odprta v Gorici lekarna ALESANI, Ul. Carducci št. 12, tel. 22-68.

TEMPERATURA VČERAJ

Včeraj smo imeli v Gorici najvišjo temperaturo 15 stopinj ob 10.10, najnižjo 5,2 stopinje ob 22. uri v petek zvečer. Povprečne dnevne vlage je bilo 90 odstotkov, dežja je padlo 6,8 mm.

IZPRED GORIŠKEGA OKRAJNEGA SODIŠČA

V eni noči je za zabavo ukradel dva motocikla

Senat je Jacopicha obsodil zaradi kraje in vožnje brez šoferske knjižice

Pred goriškim okrožnim sodiščem se je zagovarjal 27-letni Mario Jacopich s Svetogorske ceste 133. Tožili so ga, da je v noči od 11. na 12. decembra lanskega leta ukradel v Gorici dva motocikla. Najprej se je usedel na vespo Daria Bufonija, ki je bila ustavljena pred njegovim bivališčem; še isto noč, nekaj ur kasneje, pa je Jacopich sedel na lambreto Guerrina Gasperinija, ki jo je nezaklenjeno imel pred stanovanjem. Kvesturi ni bilo težko priti storilcu na sled, zakaj Jacopich je že poprej kazal nagnjenja, ki jih je kvestura dobro poznala, po nezakonitem uporabljanju tujih motornih vozil. Prijavila ga je sodišču, kjer se je v petek moral zagovarjati. Jacopich je zavrnil obtožnico, češ da je obe vozili ukradel, ampak je sodnikom pojasnil, da se je motociklov polastil samo zato, da bi z njimi napravil kratko potovanje.

Ker je sodišče Jacopicha že obsodilo zaradi podobnega prekrška, se je branilec odv. Bernot zavzel, da bi ga sodišče obsodilo samo zaradi nadaljevanja kaznivega dejanja. Sodišče je branilčev predlog sprejelo in obsodilo Jacopicha na en mesec zapora zaradi kraje in dva meseca pripora za vožnjo brez šoferske knjižice.

V Štandrežu so pokopali Alojza Nanuta

Prejšnjo nedeljo popoldne je številna množica vaščanov pokopala Alojza Nanuta, starega 78 let, iz Štandreža. Pokojnik je zapustil ženo, ki vodi gostilno Molar, in tri sinove. Nanuta so vsi vaščani spoštovali. Po poklicu je bil, kakor vsi železničarji slovenske narodnosti, službeno premeščen v notranjost Italije, kjer je preživel dolga leta. Njegova družina je stalno čitala naš list od prvih let njegovega izhajanja. Ob hudi izgubi izrekamo sožalje prizadeti družini.

Danes v Štandrežu Juventina proti Isontini

Danes se bosta na nogometnem igrišču v Štandrežu srečali Juventina in Isontina. V prvem srečanju je Juventina zmagala s 6-0. Vse kaže, da se hočejo igralci Isontine oddolžiti za poraz. To nalaga trenerju Kovačiču še prav posebno odgovornost. Tekma bo popoldne na igrišču v Štandrežu in bo odigrana v okviru diletantskega prvenstva druge kategorije.

TRAGIČNO DEJANJE V ŽIVČNI KRIZI

Samomorilni skok bolnika iz 3. nadstropja bolnišnice

Nesrečni Blažič iz Cegla je podlegel poškodbam tri ure kasneje

V noči od petka na soboto je napravil samomor v civilni bolnišnici v Ul. Vittorio Veneto 35-letni Alojz Blažič iz Cegla, občina Krmin. Skočil je iz tretjega nadstropja, z višine kakšnih 20 m. Umrl je tri ure kasneje zaradi zloma nog, rok, ter udarca v glavo.

Blažič se je pred enim letom zdravil v umobolnici. Vedno je bil podvržen duševnim krizam, ki so ga po vsej verjetnosti pripravile do usodnega koraka. Z njim je bival v sobi 72-letni Angelo Tozetto, ki je povedal, da je Blažič nekaj pred 24. uro odprl okno in stopil nanj. Ko je Tozetto spoznal njegov namen, je poklical bolničarko. Le ta ga je skušala pridržati, toda Blažič se je pognal v globino, kjer je obležal nezavesten. Odpeljali so ga v operacijsko sobo, vendar je bilo njegovo stanje brezupno: umrl je tri ure kasneje.

Sklepi pokrajinskega upravnega odbora

Pokrajinski upravni odbor je na zadnji seji 29. marca odobril številne sklepe občinskih uprav. Med temi je tudi doberdobska, kateri je prefektura dovolila, da njeni uslužbenci opravljajo izredno delo v volilnem uradu, prav tako pa je odobrila nagrado osebju, ki je izpolnjevalo volilna potrdila.

Pobiranje trošarine vsak ponedeljek v Doberdobu

Doberdobsko županstvo sporoča, da bo uslužbenec posebnega urada za pobiranje trošarine iz Ronk pobiral davek na doberdobskem županstvu vsak ponedeljek od 1. aprila dalje, in sicer od 9. do 11. ure. Obenem bo opravljal tudi druge operacije, ki so v zvezi z omenjenimi davki.

Če bodo davkoplačevalci zakasnili, bodo plačali globo v skladu s predpisi.

SLOVENSKO GLEDALIŠČE IZ TRSTA

gostuje DANES 31. marca v prosvetni dvorani v Gorici, Verdijev korzo 13 ob 16. in 20. uri s kitajsko pravljično igro v štirih dejanjih

«KROG S KREDO»

Sedeži 300 in 200 lir, stojišča 100, dijaška stojišča 50 lir. Prodaja vstopnic od danes dalje na sedežu SPZ in v kavarni Bratuš ter eno uro pred pričetkom predstave.

Radio Televizija

NEDELJA, 31. MARCA 1963

Radio Trst A

8,00: Koledar; 8,30: Poslušali boste; 9,00: Kmetijska oddaja; 9,30: S pesmijo na planine;, nato Orkester Hans Carste; 11,15: Oddaja za najmlajše; nato Vesele harmonike; 12,00: Slovenska nabožna pesem; 12,30: Glasba po željah; 13,00: Kdo, kdaj, zakaj; 13,30: Glasba po željah; 14,45: Vokalni duet Kos-Pertot, vodi Oskar Kjuder; 15,00: Ciganski orkester; 15,20: Portret v miniaturi: Oscar Valdambrini; 15,40: Jam Session; 16,00: Popoldanski koncert; 17,00: Za smeh in dobro voljo; 17,30: Plesna čajanka; 18,30: Obisk v naši disketeki; 19,30: Glasba s filmskih trakov; 20,00: Šport; 20,30: Solisti z orkestri; 21,00: Iz slovenske folklore; 21,30: Simfonična glasba; 22,00: Nedelja v športu; 22,10: Večerni ples; 23,00: Vokalna glasba.

Trst

9,30: Kmetijska oddaja; 12,00: Plošče; 12,15: Sportni dogodki; 12,30: Glasbeni program; 14,00: «El campanon».

Koper

7,15 in 7,40: Jutranja glasba; 8,00: Prenos RL; 8,40: Domače viže; 9,00: Reportaža; 9,15: Zbor tolminskega učiteljišča; 9,30: Zabavni zvoki; 10,00: Prenos RL; 10,30: Operne arije; 11,00: Vojvodina, zlatnica Jugoslavije; 11,15: Poje Jimmy Fontana; 11,30: Parada orkestrov; 12,10: Glasba po željah; 12,45: Lahka glasba; 12,50: Glasba po željah, drugi del; 15,10: Zabavna glasba; 15,15: Domače pesmi in melodije; 16,00: Prenos RL; 19,00: Šport; 19,10: Glasbeni intermezzo; 19,30: Prenos RL; 22,15 in 22,40: Plesna glasba; 23,00: Prenos RL.

Nacionalni program

6,30: Vreme na ital. morjih; 7,10: Almanah; 8,20: Ital. narodne pesmi in plesi; 8,30: Kmetijska oddaja; 11,25: Roditeljski krožek; 13,25: Pevski motivi; 14,00: Haendlov koncert; 14,30: V nedeljo skupaj; 15,45: Ansambli Bruna Martina, Peppina di Caprija in Marina Marinija; 16,15: Šport; 17,45: Radijska igra; 19,15: Sportni dnevnik; 19,45: Glasbeni program; 20,25: Roman Giuseppa Rovanija: «Cento anni»; 21,00: Orkestri p. v. Richarda Jonesa in Wernerja Muellerja; 21,30: Koncert iz Neaplja.

II. program

8,00: Jutranja glasba; 9,00: Oddaja za ženske; 10,00: Glasbeni leteči krožnik; 10,35: Pomlad prihaja; 11,35: Pevski program; 12,00: Dvorana športnega tiska; 12,10: Plošče tedna; 13,00: Gospodična ob 13, vam predstavlja; 13,30: Don Kihot, epsko-glasbena revija; 14,30: Svetovni pevci; 15,45: Glasbena prizma; 16,15: Odmevi na prireditve v svetu; 17,00: Glasba in šport; 19,35: Vaši najljubši pevci; 19,50: Srečanje med notami; 20,35: Sama glasba; 21,00: Sportna nedelja; 21,35: Evropa poje.

III. program

17,05: Radijska igra Silvia Giovanettija; 19,15: Sociološki pregled; 19,30: Vsakovečerni koncert; 20,30: Revija revij; 20,40: Camille Saint-Saens: koncert za violončelo in orkester; 21,20: «Kavalir z rožo», Straussova opera.

Slovenija

6,00: Dobro jutro; 6,30: Napotki za turiste; 8,00: Mladinska radijska igra; 8,38: Mladinske pevske revije; 9,05: Za dopoldansko razvedrilo; 10,00: Se pomnite, tovariši; 10,30: Matineja narodno zabavne glasbe; 11,30: Karel Franz: Srečanje z Afriko; 11,50: Veseli ritmi; 13,15: Zabavna glasba; 13,30: Za našo vas; 14,05: Koncert; 15,15: Godala v ritmu; 15,30: Marjan Kozina: Na južno stran; 15,34: Violinist Viktor Pikaizen; 16,00: Humoreska tedna; 16,20: Ogrlica s popevkami; 16,45: Nogometna tekma Belgija-Jugoslavija; 17,50: Hammond orgle; 18,05: Matija Bravničar: Divertissements za klavir in godalni orkester; 18,22: Zabavna glasba; 19,05: Glasbene razglednice; 20,00: Izberite svojo melodijo; 22,15: Skupni program JRT; 23,05: Ples do polnoči.

Ital. televizija

10,15: Kmetijska oddaja; 11,00: Velika noč športnika; 17,35: Oddaja za najmlajše; 19,00: Dnevnik; 19,15: Registriran športni dogodek; 20,15: Šport; 20,30: Dnevnik; 21,05: Vittorio Gassman v «Il gioco degli eroi»; 22,40: Televizijski tednik; 23,40: Sportna nedelja in dnevnik.

DRUGI KANAL

18,00: «Rinaldo in campo», revijski program; 19,15: Leta Evrope; 20,15: Rotocalchi in poltrona; 21,05: Dnevnik; 21,15: Bazar norčij, komični film; 22,40: Koncert, prenos iz Neaplja.

Ponedeljek, 1. aprila 1963.

8,30, 12,15 in 15,00: Šola; 17,30: Oddaja za najmlajše; 18,30: Nikoli ni prepozno; 19,00: Dnevnik; 19,15: Glasbena beležka; 20,00: Šport; 20,30: Dnevnik; 21,05: Potovanje po Italiji, ki se spreminja; 21,50: Komični igralci včeraj in danes; 23,00: Dnevnik.

DRUGI KANAL

21,05: Dnevnik; 21,15: «Nokturno v New Yorku», komedija; 23,20: Šport.

Jug. televizija

9,30: Kmetijska oddaja; 10,00: Otvoritev avto ceste v Smederevu; 11,00: Matineja RTV Ljubljana; 11,30: «Stekel pes» — zgodba; 17,30: Poročila; 17,35: «Glasba v noči» — mehiški igrani film; 19,00: Mednarodno plavalno srečanje; 20,00: TV dnevnik; 20,45: «Muzej voščenih lutk», — zabavna oddaja; 21,45: Naši glasbeni umetniki — klarinetist Miljenko Stefanović; 22,15: Poročila; Na kanalu 9 (Sljeme) 11,30: «Denis — pokora» — zgodba za otroke.

Ponedeljek, 1. aprila 1963.

18,30: Poročila; 18,35: «Nevarnost v džungli» — zgodba za otroke; 19,00: «Anno 3003» — slovenski lutkovni film; 19,15: Mala TV univerza; 19,30: TV obzornik; 20,00: TV dnevnik; 20,30: Sportni pregled; 20,45: Aleksander Obrenović: «Sončno z dežjem» — TV drama; 21,45: TV tribuna; 22,15: Poročila in šahovski komentar.

Hitra popravila in prodaja TV aparatov pralnih strojev elektrogospodinjskih predmetov

Radio TREVISAN

Trst, Via S. Nicolò 21, tel. 24-018
Popravila: Via Delle Milizie 3, telefon štev. 76-276

šport šport šport

Na stadionu «Prvi maj»

DANES ZJUTRAJ *tekma v odbojki ženske B lige* BOR-FARI (Este)

Danes zjutraj, če bo vreme kolikšnokaj ugodno, bosta na stadionu «Prvi maj» dva zanimiva in važna spopada v odbojki. Borove igralke bodo nastopile v drugem kolu B lige proti nasprotnicam FARI iz Est, medtem ko bodo fantje gostili v 7. kolu prvenstva C lige ekipo goriških gasilcev.

Obe tekmi bi morali biti na prostem. Če bi pa dež nagajal, bo tekma C lige, ki bi se morala začeti ob 10. uri, prav gotovo odpadla. Za tekmo ženske B lige Bor -FARI (ob 11.30) pa obstaja možnost, da jo odigrajo v dvorani.

Vabimo vse ljubitelje te panoge in predvsem navijače Bora, da prisostvujejo tekmam, ki so za obe ekipi zelo važnega pomena. (Na sliki: dekleta Bora).

Na sporedu sedmega kola C lige so na sporedu poleg tekme Bor-Gasilci *(Gorica) še naslednje:*

v Gorici: AGI-Gasilci *(Trst)*

v Gradiški: Torriana-Pol. Friuli

v Vidmu: PAV-Olimpija

Svetovno prvenstvo v košarki

Zaključni del prvenstva od 16. do 25. maja v Riu

Izločilne tekme bodo v treh mestih

RIO DE JANEIRO, 30. — Trinajst držav — Argentina, Kanada, Francija, Združene Države Amerike, Japonska, Mehika, Italija, Jugoslavija, Sovjetska zveza, Urugvaj, Peru, Portoriko, Brazilija, ki brani svetovni naslov in je istočasno prirediteljica, se bodo udeležile letošnjega svetovnega prvenstva v košarki, ki bodo maja meseca v Braziliji.

Kot je znano, bi moralo biti svetovno prvenstvo decembra lani v Manili. Turnir za svetovni naslov pa je odpadel, ker so filipinski vladni organi vztrajali, kljub številnim prošnjam, pri diskriminacijskem sklepu, da ne izdajo vstopnih vizumov igralcem jugoslovanske reprezentance. Mednarodna košarkarska zveza je zaradi odložila izvedbo svetovnega prvenstva in ga poverila Braziliji.

Izločilne tekme bodo v treh mestih in sicer v Curitibi v državi Parana, Belo Horizonte v državi Minas Gerasi in v Niteroiu v državi Rio.

Otvoritvena svečanost bo 10. maja ob 22.30 po italijanskem času na stadionu Maracanazinho v Rio de Janeiru. Dan kasneje, to se pravi 11. maja, bodo reprezentance odpotovale v mesta, kjer bodo nastopile v izločilnih skupinah. Izločilne tekme bodo 12., 13. in 14. maja. 16. maja se bo v Riu de Janeiru začel zaključni del prvenstva, ki se bo z enim samim dnevom odmora zaključil 25.

V glavnem mestu Portugalske

Od 27. aprila do 4. maja *evropsko prvenstvo* v hokeju na kotalkah

LIZBONA, 30. — Od 27. aprila do 4. maja letos bo v portugalskem glavnem mestu evropsko prvenstvo na kotalkah. Prirediteljі so že najavili razpored tekem, ki bodo potekale kakor sledi:

27. APRILA
Italija - Švica, Španija - Z. Nemčija, Portugalska - Francija.

28. APRILA
Anglija - Francija, Belgija - Nemčija, Španija - Švica, Belgija-Holandska, Anglija-Nemčija, Švica - Francija, Portugalska-Italija.

29. APRILA
Holandska - Francija, Belgija - Španija, Portugalska - Švica, Italija-Nemčija.

30. APRILA
Švica - Nemčija, Italija-Belgija, Portugalska - Holandska, Španija-Anglija.

1. MAJA
Francija - Belgija, Holandska - Švica, Portugalska - Anglija, Španija - Italija.

2. MAJA
Švica - Anglija, Španija - Francija, Portugalska - Nemčija, Italija-Holandska.

3. MAJA
Nemčija - Francija, Italija - Anglija, Portugalska - Belgija, Španija-Holandska.

4. MAJA
Anglija - Belgija, Italija - Francija, Holandska - Nemčija, Švica-Belgija, Holandska - Anglija, Portugalska - Španija.

TENIS

MANILA, 30. V drugem dnevu drugega kola teniškega turnirja vzhodne cone za Davisov pokal so Filipini v vodstvu z 2:1 nad Novo Zelandijo. Filipinska igralca za single sta včeraj prinesla domačim barvam obe točki, v drugem dnevu pa je Nova Zelandija zmagala v doublu in tako zmanjšala razliko.

Rezultat doubla je naslednji:

Jeff Robson-New Gerrard:Johnny Jose-Raymundo Deyro 6:4, 6:3, 3:6, 6:3.

Jutri bosta še zadnja dva nastopa v singlu.

* * *

KUALA LAMPUR, 30. — Malezija se je uvrstila v tretje kolo turnirja vzhodne cone za Davisov pokal. Malezija je v drugem kolu premagala Birmanijo 3:2.

Izida zadnjih dveh tekem v singlu sta naslednja:

Azman (Mal.)-Than Elwin (Bir.) 6:0, 6:2, 6:2
Joe Ba Maung (Bir.)-Kwok Yoke Yan (Mal.) 6:4, 7:5, 6:2

PLAVANJE

CLEVELAND, 30. — Donna De Varona se je danes med plavalnim prvenstvom Amerike oddolžila njeni najresnejši tekmici Sharon Finneran. De Varona je v finalu plavanja na 440 yardov v štirih slogih zmagala s 4'34"3, s čimer je za 5"6 izboljšala ameriški rekord in je dosegla tudi najboljši čas na svetu v kratkem bazenu.

Izid medzvezne tekme B reprezentanc
FRANCIJA - ITALIJA
na II. strani

NOGOMET DANES

ALIGA

ATALANTA-L. R. VICENZA
Righetti
FIORENTINA-COMO
Varazzano
MILAN-JUVENTUS
Jonni
MODENA-CATANIA
Adami
NAPOLI-VENEZIA
Campanati
PALERMO-GENOA
Ubardella
SAMPDORIA-INTER
Lo Bello
SPAL-MANTOVA
De Marchi
TORINO-BOLOGNA
Marchese

..OD RINGA DO RINGA..

SAN JUAN, 30. — Stirje zdravniki bodo nocoj okoli ringa, kjer se bosta Carlos Ortiz in Doug Vaillant spoprijela za svetovni naslov lahke kategorije. Dvoboju, ki se bo začel ob 4. zjutraj po italijanskem času, bo prisostvovalo 20.000 gledalcev.

V zadnjem trenutku se je zvedelo, da so morali dvoboj Ortiz-Vaillant odložiti. Med zdravniškim pregledom so Ortizu ugotovili infekcijo v črevesih, zaradi česar je bil zdravnik mnenja, da svetovni prvak ni sposoben za tako važen nastop.

* * *

TOKIO, 30. — Danes je zdravnik japonske boksarske komisije zelo natančno pregledal Brazilijanca Ederja Jofreja, ki je svetovni prvak petelinje kategorije, in njegovega izzivača Japonca Katsutoshija Aokija. Boksarja se bosta 4. aprila spoprijela v Tokiu v dvoboju za svetovni naslov.

Zdravnik je izjavil, da sta oba tekmeca v zelo dobri fizični kondiciji in je pripomnil, da je pažnjo osredotočil na glavo in oči boksarjev.

* * *

LOS ANGELES, 30. — Prijatelj Daveya Mooreja L. C. Morgan, ki je prejšnji ponedeljek izjavil, da se bo odpovedal boksu, se je v teh dneh vseeno redno pripravljal za borbo v Rimu, kjer bo 5. aprila nastopil prot Brunu Visintinu. Organizator boksarskih srečanj Fragetta je izjavil, da mu je Morgan potrdil nastop v Italiji.

Za evropski pokal narodov

Danes v Bruslju povratno srečanje Belgija-Jugoslavija

BRUSELJ, 30. — Jutri bo jugoslovanska nogometna reprezentanca odigrala v okviru turnirja za evropski pokal narodov povratno srečanje z Belgijo. V prvem srečanju, ki je bilo novembra v Beogradu, je Jugoslavija zmagala 3:2. Jugoslovani so prispeli že včeraj v Bruselj. Kljub dežju so že nekaj ur po prihodu odšli na stadion Heissel, kjer so nekoliko trenirali. Trener še ni najavil postave, ki jo bo sestavil šele jutri zjutraj.

Tvrdka Ing. E. RIGHI
TRST - TRG GOLDONI 9
TEL. 94-022

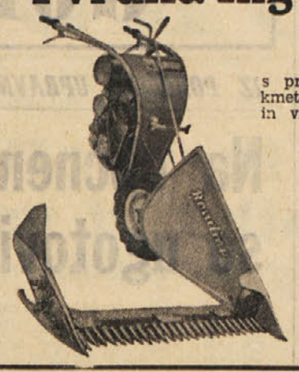

s preko 40-letnim delovanjem na kmetijskem področju nudi kmetom in vrtnarjem najnižje cene, prvovrstna semena; vsakovrstno kmetijsko orodje in stroje, brizgalke, sredstva proti rastlinskim zajedalcem in proti glivičnim boleznim, piščance in krmo.

EKSKLUZIVNI ZASTOPNIK
motornih kosilnic in motornih lopat «RONDINE», motokultivatorjev «SIMAR» ter «COFUNA», naravnega in osušenega gnoja z prahu.

R. E. D. A. T. A. Trst, Ul. F. Severo št. 5 b — Tel. 31893
nudi priznane akumulatorje (baterije) **S.A.F.A.** in vse elektroavto predmete in nadomestne dele
Novi lastnik LISJAK (LISIANI) se vljudno priporoča

SPLOŠNA PLOVBA PIRAN
vzdržuje z modernimi tovorno potniškimi ladjami
redno progo Jadran-Južna Amerika — via Zahodna Afrika (Rijeka Split, Napoli, Genova, Marseille, Casablanca, Dakar, Conakry, Takoradi, Tema, Rio de Janeiro, Santos, Montevideo, Buenos Aires)
redno linijo okoli sveta (iz Jadrana v Indijo, Indonezijo, Japonsko, ZDA — Zahodna obala sredozemske luke)
TER NUDI
ladijske prevoze po vsem svetu z modernimi tovornimi ladjami od 8000 do 18.000 ton nosilnosti.
Za vse informacije se obrnite na upravo podjetja «Splošna plovba» Piran, Župančičeva ulica 24, in na naše agente po vsem svetu.
Telegrami: Plovba Piran Telexi: 035—22, 035—23
Telefoni: 72-170 do 72-177

Obiščite kmetijsko trgovino
AGRARIA
na OPČINAH, Narodna ulica št. 53 - Tel. 221-321
in v TRSTU, v Ulici Udine št. 23 - Tel. 36-258

- Pri nas dobite: koncentrirana krmila za živino po zelo nizkih cenah, sredstva proti rastlinskim zajedavcem in boleznim, razne vrste semen, sadike, kmetijske stroje ter umetna gnojila

Pri **MADALOSSO** v Trstu, Ul. Torrebianca 26 vogal XXX Ottobre
dobite vsakovrstno POHIŠTVO otroške VOZIČKE žimnice — originalne PERMAFLEX — Cene ugodne

HOTEL „SLON“
LJUBLJANA Titova 10, tel. 20644, 20645 (Jugoslavija)
Opozarjamo spoštovano javnost na naše usluge, ki jih nudimo v kletni restavraciji, kjer si lahko postrežete s hladnimi in toplimi malicami, kosilom in večerjo iz domačih specialitet po zelo pristopnih cenah.
Hotel Vam nudi 177 modernih ležišč. V moderno urejeni hotelski restavraciji Vam nudimo vse domače in tuje specialitete. Dnevno večerni koncert v kavarni. V nočnem BARU se lahko vsak večer zabavate ob prijetnih zvokih in mednarodnem artističnem programu.
Sprejemamo rezervacije za manjše in večje družbe. Telefon 20-641-44.

VOZNI RED VLAKOV

—BENETKE—MILAN
PARIZ—RIM—BARI

ODHODI

5.38	A	Cervignano - Portogruaro
6.10	R	Benetke - Milan (*)
6.35	D	Benetke - Milan - Turin - Rim
8.46	R	Benetke - Rim
9.52	DD	Benetke - Milan - Genova (II) - Pariz
10.15	A	Portogruaro
12.50	R	Cervignano - Benetke
13.34	A	Portogruaro
14.50	D	Benetke - Milan
16.10	D	Benetke - Milan - Pariz
16.50	A	Tržič - Portogruaro
17.50	D	Benetke - Bari
18.48	A	Tržič - Portogruaro
19.25	A	Tržič - Cervignano
22.05	DD	Benetke - Milan - Turin - Genova - Ventimiglia - Marseille (spalni vagon in ležalni prostori Trst - Genova) - Mestre - Bologna - Rim (spalni vagon in ležalni prostori Trst - Rim)

PRIHODI

6.22	A	Cervignano - Tržič
7.28	A	Portogruaro - Tržič
7.55	DD	Turin - Milan - Benetke - Rim (spalni vagon in ležalni prostori Rim - Trst)
9.25	D	Marseille - Genova Milan - Benetke
10.34	R	Benetke
11.41	D	Pariz - Milan - Benetke
13.30	D	Bari
13.58	A	Cervignano -Tržič
15.33	D	Pariz - Milan - Benetke
17.20	D	Benetke - Portogruaro - Cervignano
18.06	A	Tržič (**)
18.52	R	Bologna - Benetke (*)
19.16	A	Portogruaro - Tržič
20.00	DD	Pariz - Milan - Benetke
21.25	R	Rim - Milan - Mestre (*)
22.32	A	Benetke - Tržič
23.55	DD	Turin - Milan - Genova (II) - Rim - Bologna Benetke

VIDEM—DUNAJ—
SALZBURG—MUENCHEN

ODHODI

3.43	A	Videm - Trbiž
5.20	A	Videm
6.16	D	Videm - Trbiž
6.21	A	Videm
7.12	D	Videm - Trbiž - Dunaj - München
9.40	A	Videm - Trbiž
12.20	A	Videm
12.28	A	Videm
14.35	A	Videm
16.24	A	Videm - Trbiž
17.35	A	Videm
19.10	D	Videm
19.55	D	Videm - Benetke - München (ležalni prostori do Münchena)
20.30	A	Videm
21.32	A	Videm

PRIHODI

1.08	D	Videm
7.05	A	Videm
8.05	A	Videm
8.22	D	Videm
9.17	A	Videm
9.53	D	Dunaj - München - Trbiž - Videm
11.58	A	Trbiž - Videm
15.07	A	Videm
16.55	A	Videm
19.00	DD	Dunaj - Trbiž - Videm
19.50	A	Videm
21.03	A	Videm
22.58	A	Videm
23.12	D	München - Dunaj - Trbiž - Videm

OPČINE—LJUBLJANA
—BEOGRAD

ODHODI

0.19	D	Opčine - Reka - Zagreb - Beograd
7.06	R	Opčine - Gradec - Dunaj
7.22	A	Opčine
8.28	D	Opčine - Reka - Ljubljana
12.03	DD	Reka - Zagreb
13.41	A	Opčine
18.00	A	Opčine
20.01	A	Opčine
20.20	D	Opčine - Ljubljana - Beograd - Atene - Carigrad

PRIHODI

5.30	D	Beograd - Zagreb - Opčine
7.12	A	Opčine
9.10	D	Carigrad - Atene - Beograd - Zagreb - Opčine
11.22	A	Opčine
17.05	A	Opčine
19.38	D	Ljubljana - Reka - Opčine
21.46	A	Opčine
22.48	R	Dunaj - Gradec - Opčine

R — rapido; DD — brzec; D — brzec; A — potniški

(*) samo I. razred
(**) ne vozi ob nedeljah

★ Televizorji - Radio aparati
★ Pralni stroji in vsi elektrogospodinjski
★ predmeti najboljših znamk

«Universaltecnica»

TRST, Corso Garibaldi št. 4, tel. 41234 - 90191

Jugoslovanskim kupcem pošiljamo fco. naslov

ERSKINE CALDWELL:

INDIJANSKO POLETJE

«Zakaj je ne bi potapljala? To jo bo prestrašilo, da ne bo več metala vejevja v potok. Pa tudi tožariti si naju ne bo več upala.»

«Bolje bo, da je ne potapljava, Les,» sem dejal. «Se spomniš, kako sva potapljala Bisca? Kmalu bi bil utonil. Ne želim si, da bi se kaj takega še enkrat zgodilo.»

Les je malo pomislil in opazoval Jennyjin hrbet. Ves čas je brcala in praskala, toda ni nama mogla do živega in držala sva jo tako, da se ni mogla osvoboditi.

«Dobro,» je dejal Les, «Namazala jo bova torej z blatom. To je prav tako dobro kot potapljanje in jo bo izučilo; pa tudi čvekanje jo bo minilo.»

«Tožarila naju bo kljub temu, zato morava dobro izkoristiti priložnost. Morda vsaj potem ne bo več metala vej v najino kopališče.»

«Ne bo naju zatožila, ko bova opravila z njo,» je dejal Les. «Nikomur ne bo povedala; niti staremu Howesu. Potapljanje in mazanje z blatom vedno učinkuje na čvekače.»

«Prav,» sem dejal. «Storila bova tako. Res, zaslužila je, da jo potapljava, namaževa z blatom ali kaj podobnega. Do tega je moralo priti in zdi se mi, da sva midva kot nalašč poklicana, da se lotiva tega posla. Stavil bi, da naju ne bo več nadlegovala, ko bova opravila z njo.»

Les je položil Jenny na tla ob bregu potoka, ji sklenil roke za hrbtom in tiščal njen obraz v zemljo da ne bi delala hrupa. Moral ji je sesti za vral, da ni mogla kričati.

«Sleci ji obleko, Jack,» je dejal Les, «Imam jo. Dokler jo držim, nama ne more pobegniti.»

Sklonil sem se, da bi potegnil obleko z nje, pa me je z vso močjo brcnila z obema nogama v želodec. Padel sem vznak in ko sem poskusil sesti, sem ostal brez sape. Odprl sem usta, da bi kriknil Lesu, vendar nisem mogel niti šepniti.

«Kaj je, Jack?» je dejal Les. Okrenil je glavo in me pogledal. Ves sključen sem se vzpel na kolena, držeč se z obema rokama za želodec.

«Kaj je s teboj, Jack?» je dejal Les. «Te je brcnila?»

Les je bil s hrbtom obrnjen proti meni in ni videl, kakšno mi je zagodla Jenny.

«Seveda me je brcnila,» sem dejal s šibkim glasom, «toda meni se zdi, kot bi me bila brcnila mula. Vso sapo mi je vzelo.»

«Pa ji sedi na noge,» je dejal Les. «Potem te ne bo mogla več brcniti.»

Stekel sem proti potoku in se vrnil z dvojno pestjo rumenega blata. Ko sem ga grabil iz potoka, je sikajoče zapiskalo in zasmrdelo je huje kot v svinjskem hlevu. Naslaga v potoku je razširjala odvraten smrad. Bile so sicer polomljene veje in blato, vendar je bil vonj neznosen.

Potegnil sem obleko z Jenny in jo zagnal v grmovje, da se ne bi umazala. Lesu je uspelo, da je držal njene roke in ji sočasno pokril usta, ker Jenny zdaleč ni bila tako močna kot jaz ali Les.

«Perilo ima na sebi, Les,» sem dejal.

«Seveda ga ima,» je dejal Les, «Vsa dekleta oblačijo perilo. Zato so tudi tako mehkužna.»

«Menda ne meriš name,» sem dejal in ga pogledal.

«Govorim o njej,» je dejal Les. «Vem, da uporabljaš spodnje perilo, ker tvoji tako želijo, toda dekleta ga sama rada oblačijo. Niso rada brez njega. Zato so dekleta tako mehkužna.»

«Prav,» sem dejal. «Vendar ne postajaj nesramen, sicer bom...»

«Nič ne boš, zato molči. Pohiti in jo sleci.»

«Ali jo bova slekla do golega?» sem dejal.

«Seveda,» je dejal Les. «Saj jo morava. Ne moreva je namazati, če je ne slečeva, mar ne?»

«Vem,» sem dejal, «kaj pa, če pride stari Howes sem dol in nas vidi....?»

«Kdo se le boji starega Howesa? Jaz že ne.»

Po nadaljnji borbi z Jenny, ko sva ji slednjič slekla perilo, je dejal Les, da je ne more več držati. Sopihal je, kot bi bil tekel pet milj brez počitka.

Prijel sem jo za roke, ji z dlanjo pokril usta in ji sedel za vrat. Les je pograbil veliko pest blata in ga zagnal vanjo. Blato ji je priletelo na trebuh, da je bil slišati, kot bi deska udarila po vodi. Vrgel je še eno pest, da je pljusknilo povsod naokoli.

Medtem ko je Les tekel k potoku po naslednji tovor blata, sem obrnil Jenny, da bi jo lahko namazal po hrbtu. Ni se več upirala, toda bal sem se izpustiti njene roke in odmakniti dlan z njenih ust. Ko sem jo obrnil, je negibno obležala na tleh in tudi z nogami ni več brcala.

«To jo bo izučilo,» je dejal Les, ko se je vrnil s polnima rokama blata. «Že dolgo si je to razlužila; morda jo bo odvrnilo od tožarjenja.»

Spustil je blato Jenny na hrbet, odhitel in prinesel še eno zalogo.

«Razmaži to, dokler ne prinesem naslednjega tovora. Jack,» je dejal. «Morava jo obvladati, da ne bo več metala odmrlih vej v potok; pa tudi obrekovala naju ne bo več.»

Segel sem po blatu in ga z eno roko razmazal po Jennynem hrbtu, po nogah in rokah ter po ramenih. Pazil sem, da ji ne bi prišlo blato v lase, ker sem vedel, kako težko jih je oprati z rumeno vodo iz potoka.

«Obrni jo,» je dejal Les in počenil poleg naju z novo zalogo blata. «Sedaj sva šele začela.»

Spet sem jo obrnil, ona pa ni niti poskušala, da bi se osvobodila, Les je stresal blato po njej in ji ga utiral v kožo. Zajel je polno pest in ga razmazal po njenih stopalih, po stegnih in po trebuhu. Naslednjo pest blata ji je razmazal po ramenih in po prsih. Jenny se še vedno ni poskušila premakniti, čeprav se je rahlo zvijala, ko je Les drgnil najnežnejše dele njenega telesa s kepo blata in zlomljenih vej. Ves čas je ležala tako mirno, kot bi nemoteno spala.

«To je čudno,» sem dejal.

«Kaj je čudno?» je vprašal Les in me pogledal.

«Saj niti ne poskuša, da bi se osvobodila.»

«To je zato, ker je zvita,» je dejal Les. «V resnici samo čaka, da se ji ponudi priložnost za pobeg. Pusti, naj jo še jaz malo držim.»

Z Lesom sva zamenjala mesti. Pobral sem pest blata in ga pričel spuščati nanjo. Blato zdaj ni bilo več bodeče in ko sem z njim mazal, je bilo mehko in gladko. Ob premikanju svoje roke sem občutil, da je bilo njeno telo mnogo mehkejše od mojega, nekateri deli pa so bili izredno mehki. Ko sem ji mazal spolzko blato po prsih, je bilo vse tako gladko in nežno, da sem se bal ponovnega dotika na tem mestu. Bežno sem ji pogledal v obraz in videl sem, da me opazuje. Po izrazu na njenem obrazu sem občutil nenadoma, da se ne jezi nad najinim ravnanjem. Na misel mi je celo prišlo, da bi se pustila mazati od mene, kakor dolgo bi jaz hotel, če ne bi bil navzoč Les.

«Kaj delaš, Jack?» je dejal Les. «Malce nenavadno je to tvoje mazanje.»

«Dovolj ima, Les. Prenehajva zdaj z mazanjem. Naj odide domov.»

«Kaj je s teboj?» je dejal Les in mrko pogledal. «Saj še nisva opravila z njo. Še eno plast blata morava spraviti nanjo.»

Ko je Les to dejal, me je pogledala Jenny s široko razprtimi očmi. Ni bilo potrebno, da mi pove glasno, kaj je hotela povedati.

«Dovolj je bilo, Les,» sem dejal. «Dekle je. Za dekleta je to dovolj.»

Ne vem zakaj, toda nekako sem vedel, da čuti Les enako kot jaz, samo da tega ni hotel priznati. Zdaj, ko sva jo slekla in jo vso namazala z blatom, sva se spomnila, da je Jenny dekle. Ravnala sva z njo kot s fantom, toda bila je vendarle dekle.

«Nama obljubiš, da ne boš povedala, če te zdaj izpustiva?» jo je vprašal Les.

Jenny je prikimala in Les je odmaknil roko z njenih ust.

Oba sva pričakovala, da nama bo zdaj povedala, kaj namerava storiti in kaj bo pripovedovala drugim o najinem početju. Toda v trenutku, ko sva jo izpustila, je naglo sedla in se brez besede poskušala zakriti z rokami.

Brž ko sva videla, da ne namerava poklicati starega Howesa, sva z Lesom stekla k potoku in se na glavo potonila v vodo. Potem sva počenila, da sta samo najini glavi moleli iz vode, ter si pričela spirati blato.

Jenny naju je gledala, zakrivajoč se, kolikor je mogla. Še vedno ni spregovorila besede.

(Nadaljevanje sledi)

UREDNIŠTVO: TRST — UL. MONTECCHI 6 - II TELEFON 93-808 IN 94-638 — Poštni predal 559 — PODRUŽNICA GORICA: Ulica S. Pellico 1-II, Tel 33-82 — UPRAVA: TRST — UL SV FRANČIŠKA št 20 — Tel. št 37-338 — NAROČNINA: mesečna 650 lir — Vnaprej: četrtletna 1800 lir, polletna 3500 lir, celoletna 6400 lir — FLRJ: v tednu 20 din, mesečno 420 din — Nedeljska: posamezna 40 din, letno 1920 din, polletno 960 din, četrtletno 480 din — Poštni tekoči račun: Založništvo tržaškega tiska Trst 11-5374 — Za FLRJ: ADIT, DZS, Ljubljana, Stritarjeva ulica 3 I, telef. 21-928, tekoči račun pri Narodni banki v Ljubljani 600-14-603-86 — OGLASI: Cene oglasov: Za vsak mm v širini enega stolpca: trgovski 100, finančno-upravni 150, osmrtnice 120 lir. — Mali oglas 30 lir beseda. — Vsi oglasi se naročajo pri upravi. — Odgovorni urednik: STANISLAV RENKO — Izdaja in tiska Založništvo tržaškega tiska, Trst